Aangifte nalatenschap

Erfbelasting versus schenkbelasting

3 juni 2021

Liesbeth Franck – NCOI

NCOI Fiscaal Informatief

Disclaimer

- © The contents of this document (and any related slides and presentations) are the copyright of Cazimir BV/CVBA. All the rights are reserved. The purpose of this document is to set out general advice and comments, and therefore specific legal advice must be taken before reliance is placed upon it in any particular circumstances. Where hyperlinks are provided to third party websites, Cazimir is not responsible for the content of such sites. To the extent information and opinions contained in this presentation have been obtained from public sources, these are believed to be reliable, but no representation, warranty or undertaking, expressed or implied, is made or given whether such information is accurate, reasonable, authentic, valid or complete and it should not be relied upon as such. Cazimir accepts no liability or responsibility for any direct or consequential loss arising from any use of the material contained in this presentation. It may not be passed on to any third party and no representation on behalf of Cazimir may be made in relation to such onward transmission. Nothing in this documentation may be contained in any presentation or other documentation produced by any other party without the prior written consent of Cazimir BV/CVBA.

Inhoudstafel

Deel I. Aangifte van nalatenschap

Deel II. Erfbelasting

Deel III. Schenking

Deel IV. Belangrijke standpunten en voorafgaande beslissingen VLABEL

Deel V. Oefening

Deel I

Aangifte van nalatenschap

Deel I. Aangifte van nalatenschap

A. Algemeen
B. Soort aangifte
C. De overledene
D. De erfgenamen, legatarissen en begiftigden
E. Keuze van de woonplaats
F. Wilsbeschikking
G. Erfovereenkomst
H. Vermogen
I. Fiscaal vermogen
J. Gunstregelingen

A. Algemeen

NCOI Fiscaal Informatief

A. Algemeen

- Aangifte = “foto” van de vermogenstoestand op de dag van het overlijden

- Wanneer?
  - bij elk overlijden Belgisch rijksinwoner
  - bij overlijden niet - rijksinwoner met in België gelegen onroerend goed
  - = fiscale verplichting (art. 3.3.1.0.4 - 3.3.1.0.16 VCF)

- Hoe?
  - volgens bepaalde regels, standaardformulier - www.belastingen.vlaanderen.be
  - verschillende formulieren in functie van overlijdensdatum erflater
    - in functie van geldende wetsbepalingen ten tijde van het overlijden

- Opgelet: grondige kennis van de erfbelasting en het erfrecht vereist

A. Algemeen

- Wie moet aangeven?
  - verplicht: de erfgenamen, algemene legatarissen en begiftigden
    → gezamenlijk / individueel
  - in principe niet: legatarissen ten algemene titel en bijzondere legatarissen, tenzij:
    - stilzitten erfgenamen, algemene legatarissen en begiftigden
    - op verzoek van bevoegde personeelslid
    - beperkt tot datgene dat hen betreft

- Termijn?
  - overlijden in België: 4 maanden
    → binnen EER: 5 maanden - buiten EER: 6 maanden
  - legatarissen ten algemene titel en bijzondere legatarissen: 1 maand vanaf derde werkdag van verzendingsdatum van verzoek
  - aangifte definitief na verstrijken termijn
  - uitstel mogelijk, maar toch belastingverhoging

A. Algemeen

- Verlenging termijn aangifte nalatenschap wegens COVID-19 (eerste golf)
  - termijnverlenging tot 30 september 2020
  - automatische verlenging (niet vereist deze verlenging aan te vragen)
  - gedurende tolerantieperiode: geen belastingverhoging

- Verlenging termijn aangifte nalatenschap wegens COVID-19 (tweede golf)
  - termijnverlenging tot 30 april 2021
  - automatische verlenging (niet vereist deze verlenging aan te vragen)
  - gedurende tolerantieperiode: geen belastingverhoging
  - concreet:
    - als oorspronkelijke termijn afloopt tussen 1 november 2020 en 30 april 2021
    - en fiscale verplichting wordt nageleefd uiterlijk op 30 april 2021
    - = geen belastingverhoging

A. Algemeen

- Verlenging termijn aangifte nalatenschap wegens COVID-19
- Impact op laattijdige aangiften
  - stel: termijn verliep op 31 oktober 2020 (=> geen automatische verlenging!)
  - Men dient in op 1 mei 2021
  - tijdens eerste golf was er een standpunt dat termijnverlenging ingevolge corona niet meetelde voor de berekening (in casu: slechts 1 dag laattijdigheid)
    - Vlabel SP 20059
    - op heden geen gelijkaardig standpunt voor 2de golf

A. Algemeen

- Waar? Het Gewest waar de fiscale woonplaats van de overledene in die 5 jaar het langst gevestigd was

  - Vlaams Gewest: Vlaamse Belastingdienst – Erfbelasting - Vaartstraat 16 - 9300 Aalst

  - Brussels Hoofdstedelijk Gewest en Waals Gewest: Registratiekantoor bevoegd voor de plaats waar de overledene zijn laatste fiscale woonplaats heeft gehad

A. Algemeen

- Wat moet in de aangifte worden opgenomen?

  - Soort aangifte (individueel of gezamenlijk)
  - Identiteitsgegevens van:
    - overledene (+ burgerlijke staat);
    - aangevers;
    - erfgenamen, legatarissen, begiftigden (andere dan de aangevers en deze die niet verworpen hebben);
    - verwerpende erfgenamen
  - Woonstkeuze - voor de correspondentie
  - Wilsbeschikking (testament of contractuele erfstelling buiten huwelijkscontract)

A. Algemeen

- Erfovereenkomst
- Vermogen
- Fiscaal vermogen
  - Levensverzekeringen
  - Schenking onder de levenden
    - gedaan binnen drie jaar voor overlijden

      kopie van de (geregistreerde) akte toevoegen

      begunstigde vermelden, bedrag van de schenking en de datum
    - gedaan onder opschortende voorwaarde of termijn overlijden

      kopie van de akte toevoegen

      begunstigde vermelden, bedrag van de schenking en de datum
  - Wettelijk vermoeden van eigendom
  - Fictiebepalingen

A. Algemeen

- Inbreng en inkorting
- Verzekeringen van roerende goederen
- Vruchtgebruik
- Fideï-commis

- Gunstregelingen

- Bewijsstukken

B. Soort aangifte

NCOI Fiscaal Informatief

B. Soort aangifte

Soort aangifte

☐ gezamenlijke aangifte.
Als u een gezamenlijke aangifte indient, zal de Vlaamse Belastingdienst een gezamenlijke afrekening voor alle erfopvolgers samen sturen naar het adres van de woonstkeuze die de erfopvolgers op dit formulier invullen.

☐ individuele aangifte.
Als u kiest voor een individuele aangifte, zal de Vlaamse Belastingdienst een individuele afrekening sturen naar het adres van de woonstkeuze die u op dit formulier invult.

- gezamenlijke aangifte: meerdere erfgenamen/algemene legatarissen/begiftigden vullen gezamenlijk de aangifte in en ondertekenen deze
- individuele aangifte: één erfgenaam/algemene legataris/begiftigde vult de aangifte individueel in en ondertekent deze

C. De overledene

NCOI Fiscaal Informatief

C. De overledene

- Erfbelasting
  - het successierecht: rijksinwoner (op wereldwijd vermogen)
  - het recht van overgang: niet-rijksinwoner (op Belgische onroerende goederen)

- Rijksinwoner?
  - Art. 1.1.0.2, lid 1, 18° VCF: “natuurlijke persoon die op het ogenblik van zijn overlijden binnen het Rijk zijn domicilie of de zetel van zijn vermogen heeft gevestigd”
    - domicilie: werkelijke, effectieve, voortdurende en feitelijke woonplaats is van belang (wettelijke domicilie en nationaliteit niet)
    - zetel van zijn vermogen: plaats van waaruit de overledene zijn goederen beheerde

C. De overledene

- Standpunt VLABEL nr. 15123 dd. 2 september 2015:
  - inschrijving in het bevolkingsregister = weerlegbaar vermoeden
  - tegenbewijs kan geleverd worden (omkering van de bewijslast)
    - doorslaggevende criteria:

      permanentie van de bewoning: fiscale woonplaats

      feitelijke elementen (familiale, persoonlijke, professionele, financiële, etc. toestand van de erflater)

C. De overledene

- Overledene is rijksinwoner van België:
  - Alle nagelaten goederen moeten worden aangegeven, waar ze zich ook bevinden (wereldwijd vermogen)
  - Op die goederen wordt het successierecht geheven (- schulden) (netto vermogen)

- Overledene is geen rijksinwoner van België:
  - enkel aangifte van eventuele onroerende goederen in België
  - belast met recht van overgang
  - aangifte in gewest van de ligging van onroerend goed
    - indien onroerende goederen in verschillende gewesten?
      - vererfd door dezelfde erfopvolger: gewest waar onroerend goed met hoogste KI ligt is bevoegd
      - vererfd door verschillende erfopvolgers: gewest waar elk onroerend goed gelegen is, is bevoegd

C. De overledene

Identiteit van de overledene

*Als de **geboorteplaats** van de overledene of de **plaats van overlijden** in het buitenland ligt, vul dan ook het land in.*

voornamen en achternaam .....

rijksregister- of bisnummer ....

beroep .....

geboorteplaats en -datum ..... dag ..... maand ..... jaar .....

plaats en datum van overlijden ..... dag ..... maand ..... jaar .....

Fiscale woonplaats van de overledene

Als de overledene in de laatste vijf jaar voor zijn overlijden verschillende fiscale woonplaatsen had, vermeldt u de verschillende woonplaatsen met opgave van de duur van het verblijf.

straat en nummer	postnummer en gemeente	van *(dd.mm.jjjj)*	tot en met *(dd.mm.jjjj)*
1			
2			
3			
4			

- Fiscale woonplaats - lokalisatiecriterium: gemeente waar burger zijn belastingen aangeeft
- Laatste fiscale woonplaats in Vlaams Gewest → Vlaamse erfbelasting van toepassing
- Idem Brussel/Wallonië
- Laatste 5 jaar meer dan één woonplaats: plaats waar de overledene de afgelopen 5 jaar het langst heeft gewoond

C. De overledene

- Burgerlijke staat van de overledene:
  - ongehuwd/verweduwd/gehuwd/wettelijk samenwonend/feitelijk samenwonend
  - indien gehuwd: verdeling nalatenschap hangt af van het huwelijksvermogensstelsel van de erflater
    - eerst vereffening verdeling huwelijksvermogensstelsel, vervolgens vereffening-verdeling nalatenschap
    - belangrijk: check huwelijkscontract, wijzigingsakten

C. De overledene

Burgerlijke staat van de overledene

Als de geboorteplaats van de echtgenoot, echtgenote of partner in het buitenland ligt, vul dan ook het land in.
Als de overledene getrouwd is met een huwelijkscontract, voeg dan een kopie van dat (wijzigende) huwelijkscontract bij uw aangifte.
Als er meer dan één wijzigend huwelijkscontract is, kunt u de rijen waarin u de gegevens van het 2e wijzigend huwelijkscontract invult, kopiëren en in het formulier plakken: pas dan ook telkens het rangtelwoord 2e aan. Selecteer en kopieer telkens de witregel boven en onder de rijen mee.

☐ ongehuwd

☐ weduwe of weduwnaar. **Gegevens van de overleden echtgenoot of echtgenote:**

voornamen en achternaam .....

rijksregister- of bisnummer ....

datum van overlijden dag ..... maand ..... jaar .....

☐ gehuwd. **Gegevens van de echtgenoot of echtgenote:**

voornamen en achternaam .....

rijksregister- of bisnummer ....

beroep .....

geboorteplaats en -datum ..... dag ..... maand ..... jaar .....

huwelijksdatum dag ..... maand ..... jaar .....

huwelijkscontract ☐ gehuwd zonder huwelijkscontract

☐ gehuwd met huwelijkscontract. **Gegevens van het huwelijkscontract:**

datum dag ..... maand ..... jaar .....

notaris .....

- was er wel of geen huwelijkscontract bij aangaan van het huwelijk?
  - hier te vermelden
  - indien huwelijkscontract later werd afgesloten (zie volgende dia)

C. De overledene

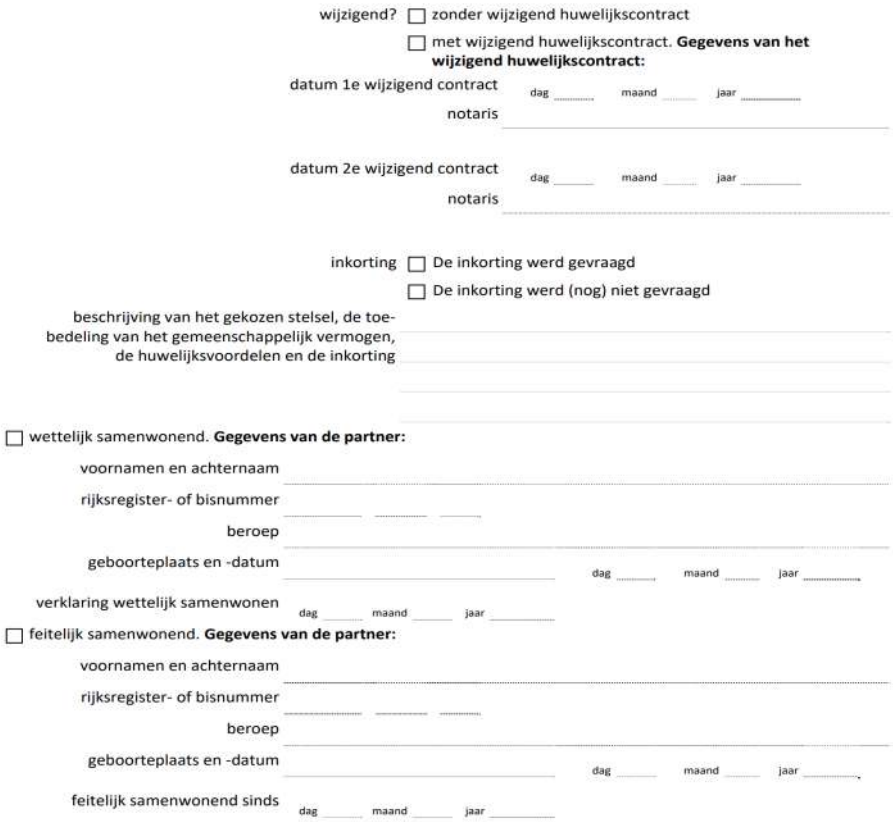

wijzigend? ☐ zonder wijzigend huwelijkscontract
☐ met wijzigend huwelijkscontract. **Gegevens van het wijzigend huwelijkscontract:**
datum 1e wijzigend contract dag ____ maand ____ jaar ____
notaris ____
datum 2e wijzigend contract dag ____ maand ____ jaar ____
notaris ____

inkorting ☐ De inkorting werd gevraagd
☐ De inkorting werd (nog) niet gevraagd
beschrijving van het gekozen stelsel, de toe-bedeling van het gemeenschappelijk vermogen, de huwelijksvoordelen en de inkorting ____

☐ wettelijk samenwonend. **Gegevens van de partner:**
voornamen en achternaam ____
rijksregister- of bisnummer ____
beroep ____
geboorteplaats en -datum ____ dag ____ maand ____ jaar ____
verklaring wettelijk samenwonen dag ____ maand ____ jaar ____

☐ feitelijk samenwonend. **Gegevens van de partner:**
voornamen en achternaam ____
rijksregister- of bisnummer ____
beroep ____
geboorteplaats en -datum ____ dag ____ maand ____ jaar ____
feitelijk samenwonend sinds dag ____ maand ____ jaar ____

- was er later een huwelijkscontract of een wijzigingsakte → hier te vermelden
- keuze n.a.v. keuzebeding kan hier worden omschreven
  - ! Cass. 7 december 2020: verdeling GV heeft impact op aanrekening schenking vanuit GV in nalatenschappen schenkers
- gegevens inzake feitelijke/wettelijke samenwoning
  - cruciaal in kader van tarieven erfbelasting (infra)

D. Aangevers, erfopvolgers en verwerpende erfgenamen

NCOI Fiscaal Informatief

D. Aangevers, erfopvolgers en verwerpende erfgenamen

- Onderscheid?

- Erfgenamen: wettelijke devolutie

- Legatarissen: uiterste wilsbeschikking (testamentaire devolutie)

- Begiftigden: contractuele erfstelling (gift tussen echtgenoten) / schenkingen

→ De testamentaire devolutie primeert op de wettelijke devolutie

- Wettelijke devolutie:
  - bij gebrek aan uiterste wilsbeschikking (testament of contractuele erfstelling)
  - = wettelijk erfrecht

D. Aangevers, erfopvolgers en verwerpende erfgenamen

- Wettelijke devolutie: wie erft wat?

Orde	Wie	Meer concreet
EERSTE	de afstammelingen/descendenten	kinderen, kleinkinderen, achterkleinkinderen
TWEEDE	de bevoorrechte ascendenten + de bevoorrechte zijverwanten	de ouders **samen** met de broers, zussen (en hun afstammelingen)
DERDE	de ascendenten (bloedverwanten in opgaande lijn)	de ouders als er geen broers of zussen (of hun afstammelingen) zijn, de grootouders en overgrootouders
VIERDE	de niet-bevoorrechte zijverwanten	ooms en tantes, neven en nichten, grootooms en groottantes

D. Aangevers, erfopvolgers en verwerpende erfgenamen

- Wettelijke devolutie: wie erft wat?

- Wettelijk erfrecht langstlevende echtgenoot (LLE): art. 745bis oud BW
  - LLE in samenloop met afstammelingen: LLE bekomt nalatenschap in vruchtgebruik en afstammelingen bekomen nalatenschap in blote eigendom
  - LLE in samenloop met andere bloedverwanten dan afstammelingen/zijverwanten in vierde orde: LLE bekomt gemeenschappelijk vermogen / onverdeeld vermogen in volle eigendom en eigen vermogen (erflater) in vruchtgebruik
  - LLE komt in samenloop met erfgenamen uit de vierde orde OF niet in samenloop met andere erfgerechtigden: LLE bekomt nalatenschap in volle eigendom

- Wettelijk erfrecht langstlevende wettelijk samenwonende partner (LLWSP): art. 745octies oud BW
  - Vruchtgebruik op het onroerend goed dat tijdens het samenwonen het gezin tot gemeenschappelijke verblijfplaats diende (incl. huisraad)

D. Aangevers, erfopvolgers en verwerpende erfgenamen

- Opgelet: eerst ontbinding samenlevingsvorm
  - Voorbeeld: Piet en Elke zijn gehuwd (wettelijk stelsel). Er is geen testament en geen huwelijkscontract. Piet overlijdt. In de gemeenschap zit RG van 400.000 EUR en OG van 600.000 EUR. Het eigen vermogen van Piet bedraagt 100.000 EUR. Piet laat zijn echtgenote (Elke) en hun 2 kinderen (An en Bart) na.
  - 1) Vereffening-verdeling gemeenschappelijk vermogen:
    - Elke: 200.000 EUR (roerend), 300.000 EUR (onroerend)
    - Nalatenschap Piet: 100.000 EUR (eigen vermogen) + 200.000 EUR (roerend), 300.000 EUR (onroerend) (gemeenschappelijk vermogen)
  - 2) Wettelijk erfrecht:
    - Elke: vruchtgebruik op nalatenschap Piet
    - An en Bart: elk ½ blote eigendom op nalatenschap Piet

D. Aangevers, erfopvolgers en verwerpende erfgenamen

- Ook in zuivere scheiding van goederen: VG naar LLE!
  - Voorbeeld: Piet en Elke zijn gehuwd onder het stelsel van scheiding van goederen. Er is geen testament. Piet overlijdt. In de gemeenschap zit RG van 400.000 EUR en OG van 600.000 EUR. Het eigen vermogen van Piet bedraagt 300.000 EUR RG en 300.000 OG. Piet laat zijn echtgenote (Elke) en hun 2 kinderen (An en Bart) na.
  - Wettelijk erfrecht:
    - Elke: vruchtgebruik op nalatenschap Piet (eigen vermogen)
    - An en Bart: elk ½ blote eigendom op nalatenschap Piet

D. Aangevers, erfopvolgers en verwerpende erfgenamen

- Keuzerecht
  - Zuiver aanvaarden (uitdrukkelijk of stilzwijgend): art. 774 e.v. oud BW
    - definitief eigenaar van actief en passief uit nalatenschap
    - niet mogelijk voor minderjarigen
    - erfbelasting verschuldigd
  - Verwerpen: art. 784 oud BW
    - eenzijdige rechtshandeling voor de notaris
    - verwerpende erfgenaam:
      - geacht nooit erfgenaam te zijn geweest
      - verwerft niets uit de nalatenschap (noch actief noch passief)
      - geen aangifte indienen en geen erfbelasting verschuldigd
      - Bedacht? SP VLABEL nr. 15064 dd. 5 mei 2015

      wel aangifteplicht (aangiftetermijn vanaf datum herroeping)

D. Aangevers, erfopvolgers en verwerpende erfgenamen

- Aanvaarden onder voorrecht van boedelbeschrijving: art. 793 e.v. oud BW
  - Wanneer?
    - bij onzekerheid over actief en passief van de nalatenschap
    - bij minderjarige erfgenamen, mits machtiging van de vrederechter
  - Eenzijdige rechtshandeling voor de notaris
  - Gevolgen?
    - vermenging met privé vermogen vermijden: schuldeisers kunnen zich enkel verhalen op nalatenschap
    - bekendmaking in Belgisch Staatsblad: schuldeisers 3 maanden om rechten te laten gelden
    - opmaak notariële inventaris
    - erfbelasting verschuldigd
    - men kan naderhand nog zuiver aanvaarden, niet verwerpen

D. Aangevers, erfopvolgers en verwerpende erfgenamen

- Testamentaire devolutie:
  - Authentiek testament (notarieel)
  - Internationaal testament
  - Eigenhandig testament

→ verplichte inschrijving in CRT: notariële, internationale en eigenhandige testamenten die bij een notaris in bewaring zijn gegeven + contractuele erfstellingen

D. Aangevers, erfopvolgers en verwerpende erfgenamen

- Legaten
  - Algemeen legaat
    - algemeenheid van de goederen
    - algemeen legataris verkrijgt alle goederen van de nalatenschap wanneer de bijzondere legatarissen hun legaat verwerpen, de reservataire erfgenamen de inkorting niet vragen, enz.
  - Legaat onder algemene titel
    - erflater legateert een gedeelte van zijn goederen
      → vb: 1/3e, alle onroerende goederen, …
  - Bijzonder legaat
    - indien geen algemeen legaat en geen legaat onder algemene titel
      → vb: 100.000 euro, schilderij, auto, enz.

D. Aangevers, erfopvolgers en verwerpende erfgenamen

- Contractuele devolutie: Contractuele erfstelling - gift tussen echtgenoten
  - geldig tussen echtgenoten
  - schenking van toekomstige goederen die afhangen van de nalatenschap
  - kan in huwelijkscontract of buiten huwelijkscontract
    - onderscheid: (on)herroepelijkheid

D. Aangevers, erfopvolgers en verwerpende erfgenamen

- Aangifte: 3 categorieën waar de gegevens moeten worden ingevuld
- Aangevers: de erfgenamen, algemene legatarissen en begiftigden die de aangifte ondertekenen
- Erfopvolgers: de andere erfgenamen, algemene legatarissen en begiftigden
- Verwerpers: de erfgenaam, legataris of begiftigde die de erfenis verworpen heeft
- Welke gegevens?

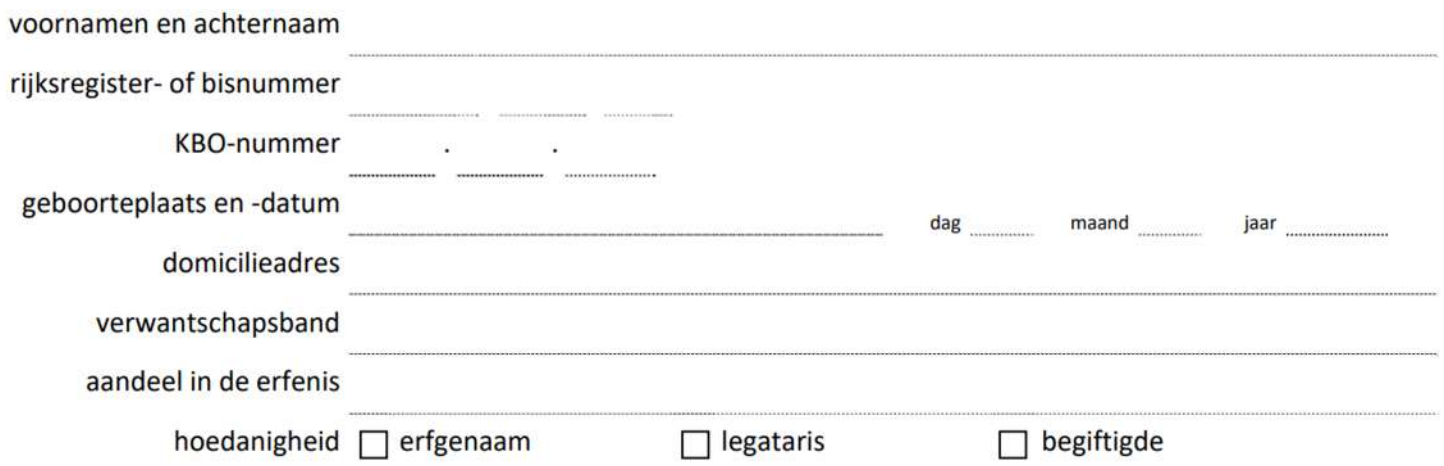

E. Keuze van de woonplaats

E. Keuze van de woonplaats

Keuze van de woonplaats

De Vlaamse Belastingdienst zal alle correspondentie over deze nalatenschap naar de contactpersoon en het adres sturen dat u hieronder vermeldt. Als het om een rechtspersoon gaat, vult u ook het KBO-nummer in.

Door de ondertekening van deze aangifte, geven alle ondertekenaars aan de persoon van wie de gegevens hieronder ingevuld zijn, toelating om hen te vertegenwoordigen in alle contacten met de Vlaamse Belastingdienst in het kader van deze aangifte van een nalatenschap. Het kan gaan om een toelichting of aanvulling bij deze aangifte, het vragen van ontheffing, het indienen van een bezwaarschrift enzovoort.

voor- en achternaam .....

straat en nummer .....

postnummer en gemeente .....

telefoonnummer .....

e-mailadres .....

rijksregister- of bisnummer ....

KBO-nummer . .

- moet niet adres zijn van de aangever(s)
- van belang voor correspondentie

F. Wilsbeschikking

F. Wilsbeschikking

Wilsbeschikking

Als de overledene een uiterste wilsbeschikking heeft opgesteld, voeg dan een kopie van die uiterste wilsbeschikking bij uw aangifte.

☐ De overledene heeft geen uiterste wilsbeschikking gemaakt.

☐ De overledene heeft een uiterste wilsbeschikking gemaakt, namelijk:

☐ gift tussen echtgenoten, opgemaakt door notaris: ..... op .....

en geregistreerd in: ..... op .....

☐ authentiek testament, opgemaakt door notaris: ..... op .....

en geregistreerd in: ..... op .....

☐ internationaal testament, opgemaakt op: .....

neergelegd bij notaris: ..... op .....

en geregistreerd in: op .....

☐ eigenhandig testament, opgemaakt op: .....

neergelegd bij notaris: ..... op .....

en geregistreerd in: ..... op .....

☐ De overledene heeft geen erfopvolgers uitgesloten.

☐ De overledene heeft de volgende erfopvolgers uitgesloten:

.....

- contractuele erfstelling
- testament

→ hoe kennis hiervan krijgen?

- CRT
  - notariële en internationale testamenten
  - eigenhandige testamenten die in bewaring werden gegeven bij notaris
- akte erfopvolging van notaris

G. Erfovereenkomst

G. Erfovereenkomst

- Erfovereenkomst?
- punctuele/globale
- ! impact hervorming erfrecht

Erfovereenkomst

Als de overledene een erfovereenkomst heeft opgesteld, voeg dan een kopie van die erfovereenkomst bij uw aangifte.

☐ De overledene heeft geen erfovereenkomst gemaakt.

☐ De overledene heeft een erfovereenkomst gemaakt, namelijk:

☐ opgemaakt door notaris: ..... op .....

en geregistreerd in: ..... op .....

- Globale erfovereenkomst: mogelijkheid om reeds voor overlijden ouders (vader en/of moeder) samen met alle kinderen op bindende wijze de toewijzing en verdeling van de nalatenschap te regelen bij overeenkomst
  - criterium: subjectief evenwicht
  - gevolg: verzaking aan vordering tot inbreng en inkorting m.b.t. alle schenkingen vermeld in erfovereenkomst

G. Erfovereenkomst

- Punctuele erfovereenkomst: specifiek toegelaten erfovereenkomsten
  - Valkeniersclausule
  - erfrechtelijk beding in regelingsakte voorafgaand aan EOT
  - de inbreng met generatiesprong
  - de aanvaarding door de andere erfgenamen van de intrinsieke waarde van een schenking
  - de aanvaarding door de andere erfgenamen dat een schenking waarbij de begiftigde niet onmiddellijk over de volle eigendom beschikt, wordt gewaardeerd ten tijde van de schenking (+ indexatie) in plaats van een waardering op het tijdstip van bekomen meesterschap
  - de afstand door een erfgenaam van zijn recht om de inkorting te vorderen van een schenking
  - de afstand door een erfgenaam om zijn recht om de inkorting te vorderen uit te oefenen tegen een derde-verkrijger die het geschonken goed ten kosteloze titel heeft verkregen van de begiftigde na toestemming van deze erfgenaam

G. Erfovereenkomst

- Wettelijke vormvereisten: voor alle door de wet toegelaten erfovereenkomsten
  - authentieke akte
  - ontwerp op voorhand meegedeeld aan de partijen (reflectietijd)
  - na 15 dagen gezamenlijke vergadering ter bespreking van inhoud en gevolgen
  - ten vroegste na 1 maand te rekenen vanaf vergadering kan overeenkomst worden getekend
  - afwijken van deze termijnen is niet mogelijk, zelfs niet met akkoord van alle partijen
  - erfovereenkomsten in extremis niet mogelijk!

H. Vermogen

NCOI Fiscaal Informatief

H. Vermogen

Vermogen

Als de overledene ongehuwd was of gehuwd was onder het stelsel van zuivere scheiding van goederen, geeft u in de rubriek 'Eigen vermogen' een overzicht van het actief en passief van de roerende en onroerende goederen van de overledene.

Als de overledene gehuwd was onder een stelsel van gemeenschap van goederen, geeft u in deze rubriek een overzicht van het actief en passief van het gemeenschappelijk vermogen én van het eigen vermogen.

Beurswaarde

Als het roerend vermogen financiële instrumenten bevat die moeten worden aangegeven voor de beurswaarde ervan, kruist u hieronder de gekozen datum aan en vermeldt u de geraadpleegde bron.

gekozen datum ☐ beurswaarde op de overlijdensdatum

☐ beurswaarde op datum van één maand na de overlijdensdatum

☐ beurswaarde op datum van twee maanden na de overlijdensdatum

bron .....

- overzicht moet worden gegeven van het vermogen van de erflater
  - cruciaal onderscheid: eigen vermogen vs. gemeenschappelijk vermogen
  - kennis nodig van kwalificatieregels uit oud BW (art. 1399 e.v.)
- beurswaarde financiële instrumenten
  - slechts keuze uit deze drie tijdstippen (extra keuzemogelijkheid n.a.v. COVID-19)
  - fiscus ontvangt fiscale lijst op datum overlijden

H. Vermogen

Vermogen

Als de overledene ongehuwd was of gehuwd was onder het stelsel van zuivere scheiding van goederen, geeft u in de rubriek 'Eigen vermogen' een overzicht van het actief en passief van de roerende en onroerende goederen van de overledene.

Als de overledene gehuwd was onder een stelsel van gemeenschap van goederen, geeft u in deze rubriek een overzicht van het actief en passief van het gemeenschappelijk vermogen én van het eigen vermogen.

Beurswaarde

Als het roerend vermogen financiële instrumenten bevat die moeten worden aangegeven voor de beurswaarde ervan, kruist u hieronder de gekozen datum aan en vermeldt u de geraadpleegde bron.

gekozen datum ☐ beurswaarde op de overlijdensdatum

☐ beurswaarde op datum van één maand na de overlijdensdatum

☐ beurswaarde op datum van twee maanden na de overlijdensdatum

bron .....

- impact COVID-19
  - extra keuzemogelijkheid: beurswaarde op datum van drie maand na overlijden
  - voor alle effecten moet dezelfde datum worden gekozen
  - voor overlijdens tussen 13 november 2019 en 30 september 2020
    - aangiftes die nog moeten ingediend worden: keuze tussen vier mogelijke waarderingsmomenten

H. Vermogen

Passief

U kunt het werkelijk passief aantonen aan de hand van bewijsstukken of kiezen voor een forfait.

☐ Ik kies ervoor om het werkelijk passief aan te tonen.
In de onderstaande tabel vermeldt u de gegevens van de schulden en de schuldeiser. Voeg voor elke schuld een bewijsstuk bij deze aangifte. Schulden die specifiek zijn aangegaan om onroerende goederen te verkrijgen of te verbeteren, mag u hier ook vermelden, ook al kiest u voor het forfait.
Als er meer dan drie gevallen of oorzaken van schuld zijn, kunt u de onderste rij van de tabel kopiëren en in het formulier plakken. Selecteer en kopieer telkens de witregel boven en onder de rij mee.

bondige beschrijving/oorzaak van de schuld	bedrag van de schuld	voor- en achternaam van de schuldeiser	rijksregister- of KBO-nummer	domicilieadres van de schuldeiser: straat en nummer	domicilieadres van de schuldeiser: postnummer en gemeente
	euro				

totale schuld **euro**

☐ Ik kies voor een forfait voor schulden van het gemeenschappelijk vermogen, ten belope van 3000 euro, te indexeren.

- afweging of werkelijk kosten > forfait
- indien keuze voor forfait:
  - ofwel 3.000 in gemeenschappelijk vermogen
  - ofwel 1.500 in eigen vermogen

H. Vermogen

Eigen vermogen

Actief: overzicht van de waarde van alle bezittingen, baten en vorderingen

Beschrijving en raming van de roerende goederen

Als er meer dan vier roerende goederen zijn, kunt u de onderste rij van de tabel kopiëren en in het formulier plakken. Selecteer en kopieer telkens de witregel boven en onder de rij mee.

type	omschrijving	bedrag of waarde
1		euro
	totaal van het roerend eigen vermogen	**euro**

Beschrijving en raming van de onroerende goederen

Een complex onroerend goed is bijvoorbeeld een appartement.
Als u een aanvraag tot voorafgaande bindende schatting (ABS) heeft ingediend bij de Vlaamse Belastingdienst (art. 3.3.1.0.9 VCF), vermeldt u voor de onroerende goederen waarvoor deze schatting werd gevraagd de afkorting "ABS" in de kolommen "raming".
Als u geen aanvraag tot voorafgaande bindende schatting heeft ingediend bij de Vlaamse Belastingdienst maar een beroep heeft gedaan op een erkend schatter-expert (art. 3.3.1.0.9/1 VCF), vermeldt u de raming van het schattingsverslag in de kolommen "raming".
In andere gevallen moet u een eigen raming vermelden. Als het aandeel in het onroerend goed niet de volledige volle eigendom betreft, geef dan ook een raming van de waarde van het aandeel.
Als er meer dan vier onroerende goederen zijn, kunt u de onderste rij van de tabel kopiëren en in het formulier plakken. Selecteer en kopieer telkens de witregel boven en onder de rij mee.

aard van het onroerend goed	afdeling	sectie	nr.	ligging (gemeente, straat, huisnummer)	complex onroerend goed	raming volle eigendom of ABS	aandeel in het onroerend goed	raming van het aandeel of ABS
1					☐ ja ☐ nee	euro		euro
					totaal van het onroerend eigen vermogen			**euro**

NCOI Fiscaal Informatief

H. Vermogen

- belang exclusief onverdeelde goederen tussen echtgenoten?
  - erfrecht LLE in samenloop met tweede en derde orde: VE van GV en de exclusief in onverdeeldheid aangehouden goederen

Als de overledene gehuwd was en geen kinderen of verdere afstammelingen heeft, geef dan in onderstaande tabel aan welke onroerende goederen exclusief in onverdeeldheid toebehoren aan de erflater en de echtgenoot. Vul in de linkerkolom van de onderstaande tabel het nummer in dat in de tabel hierboven naast 'aard van het onroerend goed' staat.
Als er meer dan vier dergelijke onroerende goederen zijn, kunt u de onderste rij van de tabel kopiëren en in het formulier plakken. Selecteer en kopieer telkens de witregel boven en onder de rij mee.

Nr.	aandeel van de erflater	aandeel van de langstlevende echtgenoot

H. Vermogen

Passief

U kunt het werkelijk passief aantonen aan de hand van bewijsstukken of kiezen voor een forfait.
Als u bij het gemeenschappelijk vermogen al gekozen hebt voor het forfait ten belope van 3000 euro, kunt u hier niet meer kiezen voor het forfait van 1500 euro.
Als er een uitvaartverzekering afgesloten is, dan kunt u niet kiezen voor het forfait van de begrafeniskosten.

☐ Ik kies ervoor om het werkelijk passief aan te tonen. *Schulden die specifiek zijn aangegaan om onroerende goederen te verkrijgen of te verbeteren, mag u hier ook vermelden, ook al kiest u voor het forfait.*
In de onderstaande tabel vermeldt u de gegevens van de schulden en de schuldeiser. Voeg voor elke schuld een bewijsstuk bij deze aangifte.
Als er meer dan drie gevallen of oorzaken van schuld zijn, kunt u de onderste rij van de tabel kopiëren en in het formulier plakken. Selecteer en kopieer telkens de witregel boven en onder de rij mee.

bondige beschrijving/oorzaak van de schuld	**bedrag van de schuld**	**voor- en achternaam van de schuldeiser**	**rijksregister- of KBO-nummer**	**domicilieadres van de schuldeiser**	
				straat en nummer	**postnummer en gemeente**
	euro				
	euro				
	euro				
	euro				
totale schuld	**euro**				

☐ Ik kies voor een forfait:

- ☐ het forfait van de begrafeniskosten, ten belope van 6000 euro, te indexeren
- ☐ het forfait van de andere schulden van de erflater, ten belope van 1500 euro, te indexeren

H. Vermogen

- Passief met werkelijke waarde of forfait
  - schulden die bestaan op ogenblik van overlijden
    → vermelden indien uitdrukkelijk voor gezinswoning of ander OG
  - begrafeniskosten
    - voor begrafenissen tussen 13/3/2020 - 31/8/2020 en 2/11/2020 - 30/06/2021 kan een latere herdenkingsplechtigheid tevens als passiva worden ingebracht, via een bijvoeglijke aangifte
    - VLABEL SP 20033
    - niet indien uitvaartverzekering

H. Vermogen

- Passief met werkelijke waarde of forfait

Passief	Wettelijk bedrag	AJ 2020	AJ 2021
Eigen schulden	1.500	1.626,15	1.638,30
Schulden GV	3.000	3.206,40	3.276,60
Begrafeniskosten	6.500	6.504,60	6.553,20

I. Fiscaal vermogen

NCOI Fiscaal Informatief

I. Fiscaal vermogen

1. Levensverzekeringen
2. Schenkingen
3. Wettelijk vermoeden van eigendom
4. Fictiebepalingen
5. Inbreng en inkorting
6. Verzekeringen
7. Vruchtgebruik
8. Fideï-commis

I.1. Levensverzekeringen

- Levensverzekering
- verzekeringnemer: sluit het levensverzekeringscontract af (heeft de rechten en betaalt de premies)
- verzekerd hoofd: op wiens hoofd het risico rust, hetgeen aanleiding geeft tot uitkering
- begunstigde: ontvangt uitkering

- Civiel?
- nieuwe kwalificatieregels voor levensverzekeringen gesloten door gehuwden onder het wettelijk stelsel
- ongehuwden/gehuwden niet gehuwd onder het wettelijk stelsel:
  - tijdens looptijd: verzekeringspolis is een eigen goed van de verzekeringnemer;
  - na uitkering: uitkering is een eigen goed van begunstigde
  - ! overdracht rechten als verzekeringnemer

I.1. Levensverzekeringen

- Art. 2.7.1.0.6 VCF
- fictief legaat: verkrijging uit contract en niet uit nalatenschap → toch belast in erfbelasting
- overzicht situaties
  - situatie 1: polis komt tot uitkering bij het overlijden van de erflater
    - hypothese 1: verzekeringnemer = erflater
    - hypothese 2: verzekeringnemer = LLE gehuwd onder gemeenschapsstelsel
    - hypothese 3: verzekeringnemer = iemand anders
  - situatie 2: polis komt niet tot uitkering bij het overlijden van de erflater
    - hypothese 1: verzekeringnemer = erflater
    - hypothese 2: verzekeringnemer = LLE gehuwd onder gemeenschapsstelsel
    - hypothese 3: verzekeringnemer = erflater + iemand anders

I.1. Levensverzekeringen

- Art. 2.7.1.0.6. VCF

- “Dit artikel is niet van toepassing op:
  1° de sommen, renten of waarden die verkregen zijn ingevolge een beding dat aan het registratierecht op de schenkingen onder de levenden is onderworpen;
  2° de renten en kapitalen gevestigd ter uitvoering van een wettelijke verplichting;
  3° de renten en kapitalen door tussenkomst van de werkgever van de erflater gevestigd in het voordeel van de LLE van de erflater of zijn kinderen die de leeftijd van 21 jaar niet hebben bereikt, tot uitvoering van hetzij een groepsverzekeringscontract (...), hetzij het bindend reglement van een voorzorgsfonds, opgericht in het voordeel van het personeel van de onderneming;
  4° de sommen, renten of waarden die bij het overlijden van de erflater worden verkregen ingevolge een contract dat een door een derde in het voordeel van de verkrijger gemaakt beding bevat, als er bewezen wordt dat die derde kosteloos in het voordeel van de verkrijger heeft bedongen.”

I.1. Levensverzekeringen

- **Art. 2.7.1.0.6. VCF**

Groepsverzekering: criteria

- Het moet gaan om een verzekerde “groep” van personen (bv. de arbeiders van bedrijf X).
- Er moet een relatie werkgever-werknemer bestaan tussen de verzekeringnemer en de verzekerde (= erflater).
- De bijdragen moeten zijn gestort in het kader van een bindend reglement, m.a.w. de storting van de bijdragen moet verplicht zijn.
- De begunstiging moet zijn gemaakt in het voordeel van de langstlevende echtgenoot en/of de kinderen jonger dan 21 jaar.

I.1. Levensverzekeringen

- Situatie 1.1. polis komt tot uitkering bij het overlijden van de erflater en verzekeringnemer = erflater

  - toepassing art. 2.7.1.0.6 VCF in nalatenschap van erflater
  - belastbare grondslag?
    - begunstigde = LLE gehuwd onder gemeenschapsstelsel
      - → vermoeden belasting op de helft van de uitkering (tegenbewijs mogelijk)
      - art. 2.7.3.2.8, §1 VCF bepaalt belastbare grondslag in situatie van gehuwden onder gemeenschapsstelsel wanneer één van de echtgenoten verzekeringnemer is en deze of de andere echtgenoot wordt aangeduid als begunstigde → in functie van oorsprong van gelden waarmee levensverzekering gefinancierd

      gefinancierd met gemeenschappelijke gelden: de belastbare grondslag bedraagt de helft

      gefinancierd met eigen gelden van erflater: belastbare grondslag bedraagt de geheelheid

      gefinancierd met gelden van de langstlevende: belastbare grondslag bedraagt nul
    - begunstigde = iemand anders → totaliteit van de uitkering

I.1. Levensverzekeringen

- Situatie 1.1. polis komt tot uitkering bij het overlijden van de erflater en verzekeringnemer = erflater

  - *Vader sluit een levensverzekering met zichzelf als verzekerd hoofd en duidt zijn kinderen aan als begunstigden. Vader overlijdt.*
    - vader is verzekerd hoofd → bij overlijden: uitkering aan kinderen
    - verzekeringnemer = erflater
    - art. 2.7.1.0.6 VCF wordt toegepast in nalatenschap van erflater op de totale uitkering

  - *Man sluit een levensverzekering met zichzelf als verzekerd hoofd en duidt zijn echtgenote (gehuwd onder WS) aan als begunstigde. Man overlijdt.*
    - man is verzekerd hoofd → bij overlijden: uitkering aan LLE
    - verzekeringnemer = erflater
    - art. 2.7.1.0.6 VCF wordt toegepast in nalatenschap van erflater, maar de belastbare grondslag verschilt naar gelang de wijze waarop premies werden betaald: (weerlegbaar) vermoeden betaald met gemeenschapsgelden

I.1. Levensverzekeringen

- Situatie 1.2. polis komt tot uitkering bij het overlijden van de erflater en verzekeringnemer = LLE gehuwd onder gemeenschapsstelsel

  - begunstigde = LLE gehuwd onder gemeenschapsstelsel
    - toepassing art. 2.7.1.0.6 VCF in nalatenschap van erflater
    - belastbare grondslag: (weerlegbaar) vermoeden belasting op de helft van de uitkering
  - begunstigde = iemand anders
    - begiftigingsinzicht gaat uit van LLE (VN)
      - geen toepassing van art. 2.7.1.0.6 VCF in nalatenschap van erflater
      - indien LLE (VN) sterft binnen 3 jaar na uitkering → toepassing art. 2.7.1.0.6 VCF in nalatenschap verzekeringnemer: “de sommen, renten of waarden die kosteloos aan een persoon zijn toegekomen, binnen drie jaar vóór het overlijden van de erflater, ingevolge een contract dat een door de erflater in het voordeel van die persoon gemaakt beding bevat, worden geacht als legaat te zijn verkregen door die persoon”
    - begiftigingsinzicht gaat niet uit van LLE (VN) → toepassing art. 2.7.1.0.6 VCF in nalatenschap erflater (eerder uitzonderlijk)

I.1. Levensverzekeringen

- Situatie 1.2. polis komt tot uitkering bij het overlijden van de erflater en verzekeringnemer = LLE gehuwd onder gemeenschapsstelsel

  - *Vrouw sluit een levensverzekering af met haar man als verzekerd hoofd en zichzelf als begunstigde. Man overlijdt.*
    - man is verzekerd hoofd → bij overlijden: uitkering aan LLE
    - verzekeringnemer en begunstigde = LLE
    - art. 2.7.1.0.6 VCF wordt toegepast in nalatenschap van erflater, maar de belastbare grondslag verschilt naar gelang de wijze waarop premies werden betaald: (weerlegbaar) vermoeden betaald met gemeenschapsgelden

  - *Moeder sluit een levensverzekering met haar man als verzekerd hoofd en duidt haar kinderen aan als begunstigde. Man overlijdt.*
    - verzekeringnemer = echtgenote (WS) van de erflater
    - overlijden vader: uitkering, maar ingevolge een levensverzekering afgesloten door iemand anders met begiftigingsinzicht → art. 2.7.1.0.6 VCF wordt niet toegepast in nalatenschap erflater
    - overlijden moeder (binnen 2 jaar na bevoordeling): uitkering is gebeurd binnen 3 jaar voor het overlijden van de VN (met begiftigingsinzicht) → art. 2.7.1.0.6 VCF moet worden toegepast in nalatenschap van moeder in hoofde van kinderen

I.1. Levensverzekeringen

- Situatie 1.2. polis komt tot uitkering bij het overlijden van de erflater en verzekeringnemer = LLE gehuwd onder gemeenschapsstelsel

  - *Zijsprong*

    - Vrouw sluit een levensverzekering af met haar feitelijk/wettelijk samenwonende partner als verzekerd hoofd en zichzelf als begunstigde. Man overlijdt.
      - ABA-polis, B overlijdt
      - man is verzekerd hoofd → bij overlijden: uitkering aan LLE
      - beding ten behoeve van zichzelf, dus geen toepassing art. 2.7.1.0.6 VCF!

    - Vrouw sluit een levensverzekering af met haar man (gehuwd onder scheiding van goederen) als verzekerd hoofd en zichzelf als begunstigde. Man overlijdt.
      - ABA-polis, B overlijdt
      - man is verzekerd hoofd → bij overlijden: uitkering aan LLE
      - beding ten behoeve van zichzelf, dus geen toepassing art. 2.7.1.0.6 VCF!

I.1. Levensverzekeringen

- Situatie 1.3. polis komt tot uitkering bij het overlijden van de erflater en verzekeringnemer = iemand anders

  - Indien verzekeringnemer = begunstigde → alarmbel VLABEL
    - huidige VN = initiële VN of verzekeringsgift
    - verzekeringsgift (infra) belet toepassing van art. 2.7.1.0.6 VCF niet

  - Van wie gaat het begiftigingsinzicht uit?
    - begiftigingsinzicht gaat uit van VN
      - geen toepassing van art. 2.7.1.0.6 VCF in nalatenschap erflater
      - indien VN sterft binnen 3 jaar na uitkering → toepassing art. 2.7.1.0.6 VCF in nalatenschap VN
    - begiftigingsinzicht gaat niet uit van VN → toepassing art. 2.7.1.0.6 VCF in nalatenschap erflater, alsof erflater VN was geweest

I.1. Levensverzekeringen

- Situatie 1.3. polis komt tot uitkering bij het overlijden van de erflater en verzekeringnemer = iemand anders

  - Dochter is getrouwd met een zakenman en heeft het financieel comfortabel. Vader wilt garanderen dat wanneer schoonzoon zou overlijden, zijn dochter kan genieten van een uitkering. Vader sluit een levensverzekering af op het hoofd van zijn schoonzoon met als begunstigde zijn dochter. Schoonzoon overlijdt onverwachts door een ongeval → uitkering aan dochter. Vader sterft 2 jaar later. Quid art. 2.7.1.0.6 VCF?
    - Overlijden schoonzoon:
      - uitkering bij overlijden erflater, maar ingevolge een levensverzekering afgesloten door iemand anders met begiftigingsinzicht, schoonzoon is louter verzekerd hoofd
      - art. 2.7.1.0.6 VCF wordt niet toegepast
    - Overlijden vader (binnen 2 jaar na bevoordeling)
      - uitkering is gebeurd binnen 3 jaar voor het overlijden van de bedinger
      - art. 2.7.1.0.6 VCF moet worden toegepast in nalatenschap van vader in hoofde van dochter

→ om erfbelasting te vermijden moet verzekeringnemer de erflater minstens 3 jaar overleven.

I.1. Levensverzekeringen

- Situatie 1.3. polis komt tot uitkering bij het overlijden van de erflater en verzekeringnemer = iemand anders

  - BV sluit een polis af op het hoofd van haar zaakvoerder met als begunstigde de partner van de zaakvoerder. Zaakvoerder overlijdt en partner van de zaakvoerder ontvangt een uitkering.
    - Verzekeringnemer is iemand anders dan de erflater of de LLE gehuwd onder gemeenschapsstelsel van erflater
    - Begiftigingsinzicht gaat niet uit van de verzekeringnemer → toepassing art. 2.7.1.0.6 VCF in nalatenschap van erflater, alsof erflater (zaakvoerder) zelf verzekeringnemer was
      - BV kan zelf geen begiftigingsinzicht hebben
      - art. 2.7.1.0.6 VCF wordt toegepast in nalatenschap van zaakvoerder

      volledige uitkering wordt belast

      gehuwd onder gemeenschapsstelsel: financiering met gemeenschappelijke gelden → uitkering voor de helft belastbaar

I.1. Levensverzekeringen

- Situatie 2. polis komt niet tot uitkering bij het overlijden van de erflater

  - Geen onmiddellijke taxatie → taxatie wordt uitgesteld naar een latere “nieuwe gebeurtenis”

  - “Nieuwe gebeurtenis”
    - afkoop na het overlijden van de erflater
    - uitkering na het overlijden van de erflater

  - Nieuwe aangifte moet worden ingediend in het geval van artikel 2.7.1.0.6, § 1, derde lid, het levensverzekeringscontract wordt afgekocht of er op grond van het contract een uitkering gebeurt (art. 3.3.1.0.6, lid 1, 6° VCF)

  - Belastbare waarde: de waarde van de goederen op de dag van de gebeurtenis moet als belastbare waarde worden aangegeven (art. 2.7.3.3.7 VCF) → aldus niet afkoopwaarde op moment overlijden, maar wel afkoopsom op datum afkoop of uitkering

I.1. Levensverzekeringen

- Situatie 2. polis komt niet tot uitkering bij het overlijden van de erflater

  - Gedeeltelijke afkoop van een levensverzekeringscontract na het overlijden van de erflater
    - VLABEL SP 18033 van 3 mei 2018
      - principe: nieuwe aangifte binnen 4 maanden na de afkoop
      - pijnpunt: contracten die op maandelijkse basis de mogelijkheid tot afkoop voorzien → praktisch moeilijk haalbaar
      - VLABEL: tolerantie voor indiening nieuwe aangiften
- "Het volstaat dat alle gedeeltelijke afkopen die tijdens het lopende jaar werden gedaan, gegroepeerd worden aangegeven in een nieuwe aangifte die uiterlijk moet worden ingediend binnen de maand na de verjaardag van het overlijden van de erflater. Op deze aangifte zal geen belastingverhoging wegens laattijdige indiening worden geheven, ook al gaat het om afkopen die meer dan vier maanden tevoren werden gedaan."

→ 1 aangifte per jaar volstaat

I.1. Levensverzekeringen

- Situatie 2. polis komt niet tot uitkering bij het overlijden van de erflater

  - Er gebeurt een latere uitkering aan een andere begunstigde dan de begunstigde bij overlijden van de erflater
    - begunstigde aldus gewijzigd door degene die na het overlijden van de erflater de rechten van verzekeringnemer heeft verkregen
    - link tussen de erflater en de begunstigde doorgeknipt
    - geen taxatie, geen toepassing artikel 2.7.1.0.6 VCF in nalatenschap erflater
      - begunstigde verkrijgt immers niets door het beding afgesloten door de erflater, maar door beding gemaakt door nieuwe VN
      - geen nieuwe gebeurtenis → geen nieuwe aangifte
    - problematiek verschuift naar nalatenschap nieuwe bedinger: taxatie bij uitkering bij overlijden of uitkering binnen 3 jaar voor het overlijden van de nieuwe bedinger

I.1. Levensverzekeringen

- Situatie 2.1. polis komt niet tot uitkering bij het overlijden van de erflater
  en
  verzekeringnemer = erflater

  - nieuwe VN koopt af → nieuwe gebeurtenis in nalatenschap erflater
    - toepassing art. 2.7.1.0.6 VCF in nalatenschap erflater
    - belastbare grondslag: totale uitkering, tenzij verkrijger LLE gehuwd onder gemeenschapsstelsel met erflater
  - uitkering gebeurt aan de door de erflater aangeduide begunstigde → nieuwe gebeurtenis in nalatenschap erflater
    - toepassing art. 2.7.1.0.6 VCF in nalatenschap erflater
    - belastbare grondslag: totale uitkering, tenzij verkrijger LLE gehuwd onder gemeenschapsstelsel met erflater

I.1. Levensverzekeringen

- Situatie 2.1. polis komt niet tot uitkering bij het overlijden van de erflater en verzekeringnemer = erflater

  - *Vader heeft bij leven een levensverzekering afgesloten als verzekeringnemer ten voordele van zijn kinderen bij het overlijden van zijn echtgenote (moeder van de kinderen). Bij overlijden van vader volgt geen uitkering. Degene die na het overlijden van de erflater, in de rechten van verzekeringnemer treedt, koopt polis af.*
    - Geen uitkering bij overlijden van de erflater → geen onmiddellijke taxatie
    - Nieuwe verzekeringnemer koopt polis af
      - nieuwe gebeurtenis in nalatenschap van vader en toepassing van art. 2.7.1.0.6 VCF
      - nieuwe aangifte
        - principe: geheelheid afkoopsom belastbaar
        - uitzondering: langstlevende echtgenoot (WS) heeft afkoopsom verkregen: voordeel opgebouwd via gemeenschappelijke gelden: ½ belastbaar
      - Ingewikkeld kluwen indien bijstortingen na overlijden

I.1. Levensverzekeringen

- Situatie 2.1. polis komt niet tot uitkering bij het overlijden van de erflater en verzekeringnemer = erflater

  - Vader heeft bij leven een levensverzekering afgesloten als verzekeringnemer ten voordele van zijn kinderen bij het overlijden van zijn echtgenote (moeder van de kinderen). Bij overlijden van vader volgt geen uitkering, maar later overlijdt moeder.
    - Geen uitkering bij overlijden van de erflater → geen onmiddellijke taxatie
    - Moeder overlijdt en uitkering gebeurt aan kinderen
      - kinderen waren de oorspronkelijke begunstigden aangeduid door vader, tussen overlijden vader en uitkering bij overlijden moeder is niet gewijzigd aan polis
      - nieuwe gebeurtenis in nalatenschap van vader en toepassing van art. 2.7.1.0.6 VCF
      - nieuwe aangifte: kinderen worden belast op volledige uitkering in nalatenschap van vader
    - Stel: verkrijger = LLE (WS): (weerlegbaar vermoeden) dan men wordt belast op de helft van de uitkering

I.1. Levensverzekeringen

- Situatie 2.2. polis komt niet tot uitkering bij het overlijden van de erflater en verzekeringnemer = LLE gehuwd onder gemeenschapsstelsel

  - begunstigde = LLE
    - uitkering/afkoop is nieuwe gebeurtenis in nalatenschap erflater → toepassing art. 2.7.1.0.6 VCF, belastbare grondslag: de helft indien premies met gemeenschapsgelden werden betaald
  - begunstigde = iemand anders
    - uitkering is nieuwe gebeurtenis in nalatenschap erflater → toepassing art. 2.7.1.0.6 VCF

I.1. Levensverzekeringen

- Situatie 2.2. polis komt niet tot uitkering bij het overlijden van de erflater en verzekeringnemer = LLE gehuwd onder gemeenschapsstelsel

  - *Vrouw (LLE gehuwd onder WS) sluit verzekeringscontract af op hoofd van de kinderen (verzekerde) en met zichzelf als begunstigde. Man overlijdt. Later koopt de vrouw de polis af*
    - Geen uitkering bij overlijden van de erflater → geen onmiddellijke taxatie
    - Moeder koopt polis af
      - nieuwe gebeurtenis in nalatenschap van man en toepassing van art. 2.7.1.0.6 VCF
      - nieuwe aangifte: ½ afkoopsom belastbaar in de mate dat het verkregen voordeel is opgebouwd met gemeenschapsgelden
    - Polis wordt niet afgekocht en komt tot uitkering
      - idem (op voorwaarde dat premies betaald werden met gemeenschapsgelden - weerlegbaar vermoeden)

I.1. Levensverzekeringen

- Situatie 2.3. polis komt niet tot uitkering bij het overlijden van de erflater en verzekeringnemer = erflater + iemand anders

  - levensverzekering met 2 verzekeringnemers en meestal met 2 verzekerde hoofden

    = A/B - A/B - C - structuur
  - vermijden dat begunstigde die nog geen uitkering ontving en deze mogelijks nooit zou ontvangen, erfbelasting moet betalen bij het overlijden van de eerste VN (erflater)
  - bij overlijden eerste verzekeringnemer: geen uitkering → geen erfbelasting
  - bij overlijden tweede verzekeringnemer: uitkering → erfbelasting, maar 2 aangiften indienen
    - nieuwe aangifte in nalatenschap eerststervende VN (nieuwe gebeurtenis) voor de helft
    - aangifte in nalatenschap van laatst gestorven VN voor andere helft van uitkering
    - indien bijstortingen: uitsplitsing stortingen (verzekeringsmaatschappij)

I.1. Levensverzekeringen

- Situatie 2.3. polis komt niet tot uitkering bij het overlijden van de erflater en verzekeringnemer = erflater + iemand anders

  - *Levensverzekeringscontract met 2 verzekeringnemers en als verzekerd hoofd de langstlevende van de verzekeringnemers. Na het overlijden van de eerste verzekeringnemer koopt de tweede verzekeringnemer de polis af.*
    - A/B-A/B-C-polis, A overlijdt
    - Geen uitkering bij overlijden van de eerste verzekeringnemer → geen onmiddellijke taxatie
    - Tweede verzekeringnemer koopt levensverzekering af: nieuwe gebeurtenis in nalatenschap van eerste verzekeringnemer
      - nieuwe aangifte moet worden ingediend door tweede verzekeringnemer
      - art. 2.7.1.0.6 VCF zal worden toegepast op de helft van de afkoopsom
        - belastbare grondslag: helft (ongeacht wie de tweede verzekeringnemer is) omdat er wordt vanuit gegaan dat het beding uitgaat van elk van beide verzekeringnemers voor de helft
        - ongeacht het huwelijksvermogensstelsel waaronder de verzekeringnemers eventueel zijn gehuwd

I.1. Levensverzekeringen

- Situatie 2.3. polis komt niet tot uitkering bij het overlijden van de erflater en verzekeringnemer = erflater + iemand anders

  - Levensverzekeringscontract met 2 verzekeringnemers en als verzekerd hoofd de langstlevende van de verzekeringnemers. Na het overlijden van de eerste verzekeringnemer duidt de langstlevende verzekeringnemer een nieuwe begunstigde aan. Bij het overlijden van de langstlevende verzekeringnemer komt de polis tot uitkering.
    - Band met eerste verzekeringnemer wordt doorgeknipt
    - Art. 2.7.1.0.6 moet worden toegepast in nalatenschap van de langstlevende VN voor de volledige uitkering
      - tenzij: art. 2.7.3.2.8 VCF van toepassing
      - voorbeeld: A/B-A/B-C polis
        - A en B zijn 2 broers, A heeft geen kinderen en C is de zoon van B
        - A overlijdt, B wijzigt begunstiging naar D (zijn echtgenote waarmee gehuwd onder gemeenschapsstelsel)
        - toepassing artikel 2.7.1.0.6 VCF in nalatenschap van langstlevende verzekeringnemer (en niet voor de helft bij eerststervende)
        - toepassing artikel 2.7.3.2.8 VCF: belastbare grondslag is de helft

I.1. Levensverzekeringen

- Situatie 2.3. polis komt niet tot uitkering bij het overlijden van de erflater en verzekeringnemer = erflater + iemand anders

  - Levensverzekeringscontract met 2 verzekeringnemers en als verzekerd hoofd de langstlevende van de verzekeringnemers. Na het overlijden van de eerste verzekeringnemer schenkt de langstlevende verzekeringnemer de polis via verzekeringsgift aan de begunstigden, nadien kopen de kinderen af.
    - Geen taxatie bij overlijden eerste verzekeringnemer
    - Op verzekeringsgift door langstlevende verzekeringnemer wordt 3% betaald (op waarde op datum schenking)
    - Schenking van polis belet in principe niet dat art. 2.7.1.0.6 VCF van toepassing blijft
    - Afkoop: nieuwe gebeurtenis in nalatenschap van eerste verzekeringnemer
      - art. 2.7.1.0.6 VCF zal worden toegepast op de helft van de afkoopsom in nalatenschap van eerste verzekeringnemer
      - billijkerwijze zou VLABEL ook de helft van de verkregen afkoopsom waarop schenkbelasting werd geheven, moeten aftrekken van de belastbare grondslag in de erfbelasting

I.1. Levensverzekeringen

- Situatie 2.3. polis komt niet tot uitkering bij het overlijden van de erflater en verzekeringnemer = erflater + iemand anders

  - Aftrekregeling verzekeringsgift
    - de schenking van een levensverzekering aan de begunstigde vormt het beding ten behoeve van een derde niet om naar een beding ten behoeve van zichzelf

      → begunstigde wordt geacht de uitkering kosteloos te ontvangen (tegenbewijs via verzekeringsgift niet mogelijk)

      → erfbelasting (art. 2.7.1.0.6 VCF)
    - vermindering belastbare grondslag erfbelasting met belastbare grondslag waarop schenkbelasting is geheven bij verzekeringsgift (art. 2.7.3.2.8, §2 VCF)

      → waarde polis bij overlijden - afkoopwaarde polis ten tijde van schenking

      "In het geval van een levensverzekeringscontract wordt de belastbare grondslag van de sommen, renten of waarden, die aan de persoon, vermeld in artikel 2.7.1.0.6, kunnen toekomen, verminderd met het bedrag dat als belastbare grondslag heeft gediend voor de heffing van de schenkbelasting indien het contract door de erflater aan die persoon werd geschonken."

I.1. Levensverzekeringen

- Situatie 2.3. polis komt niet tot uitkering bij het overlijden van de erflater en verzekeringnemer = erflater + iemand anders

  - Aftrekregeling verzekeringsgift
    - **VB nr. 20013 d.d. 11 mei 2020**

      Splitsing levensverzekeringspolissen

      - feiten
        - verzekering met 2 verzekeringnemers op het hoofd van de langstlevende verzekeringnemer
        - overdracht rechten aan LL verzekeringnemer → toepassing art. 2.7.1.0.6 VCF?
        - verzekeringsgift door de langstlevende verzekeringnemer (Y) → quid aftrekregeling?
        - splitsing van huidige polissen in afzonderlijke polissen → afkoop in nalatenschap van eerststervende verzekeringnemer (X)?

I.1. Levensverzekeringen

- Situatie 2.3. polis komt niet tot uitkering bij het overlijden van de erflater en verzekeringnemer = erflater + iemand anders

  - Aftrekregeling verzekeringsgift
    - **VB nr. 20013 d.d. 11 mei 2020**
- Splitsing levensverzekeringspolissen
  - VLABEL
    - overlijden X → overdracht van rechten van verzekeringnemer aan Y: geen erfbelasting overeenkomstig art. 2.7.1.0.6 VCF
    - verzekeringsgift door Y aan begunstigden belet niet dat art. 2.7.1.0.6 VCF toepassing zal krijgen bij nieuwe gebeurtenis
    - decretale aftrekregeling kan niet in nalatenschap van X worden toegepast, aangezien verzekeringsgift niet uitging van X
      - kritiek: schenkbelasting betaald op 100% → op aandeel X verrekenen met erfbelasting?
    - splitsing polissen = afkoop → nieuwe gebeurtenis in nalatenschap van X en toepassing van art. 2.7.1.0.6 VCF

I.1. Levensverzekeringen

- Situatie 2.3. polis komt niet tot uitkering bij het overlijden van de erflater en verzekeringnemer = erflater + iemand anders

  - overlijden eerste verzekeringnemer: post mortem overdracht aan de LL verzekeringnemer?
    - strekking 1 (meerderheid): niet automatisch, bedingen
      - art. 184 W.Verz.:
        De overdracht van de uit de overeenkomst voortvloeiende rechten, of van een gedeelte ervan, kan alleen geschieden door middel van een bijvoegsel, getekend door de overdrager, de overnemer en de verzekeraar. Evenwel kan de verzekeringnemer in de overeenkomst bedingen dat bij zijn overlijden zijn rechten geheel of ten dele zullen overgaan aan een persoon die hij daartoe aanwijst.
      - rechten van een verzekeringnemer vererven niet via nalatenschap, maar doven uit
    - strekking 2 (minderheid): rechten worden uitgeoefend in onverdeeldheid, bij overlijden verkrijgt de langstlevende de exclusieve rechten
    - conclusie: aangewezen om dit in polisvoorwaarden te regelen

I.1. Levensverzekeringen

- Situatie 2.3. polis komt niet tot uitkering bij het overlijden van de erflater en verzekeringnemer = erflater + iemand anders

  - Aanvaardt VLABEL de aanwas van verzekeringsrechten?
    - bij overlijden van A/B wordt wederzijds voorzien in post mortem overdracht van alle rechten als verzekeringnemer aan de langstlevende verzekeringnemer
    - onbekend wie de langstlevende verzekeringnemer zal zijn
    - grote verwantschap met een aanwascontract
      - evenwaardig kanscontract
      - ten bezwarende titel? Wederkerige overdracht van rechten en kans op winst of verlies voor beiden gelijkwaardig (leeftijd en inleg)
    - post mortem overdracht valt ook onder de fictiebepaling van art. 2.7.1.0.6 VCF, weliswaar enkel wanneer de langstlevende verzekeringnemer van zijn afkooprecht gebruik maakt
      - Vlabel maakt een onderscheid tussen de overdracht van de rechten en de verkrijging van het kapitaal door afkoop

      overdracht van rechten is niet belastbaar

      afkoop is belastbaar
    - Vlabel zorgt dat LL verzekeringnemer niet kan genieten van de fiscale voordelen van een aanwascontract

      → heffing van erfbelasting kan men niet vermijden bij afkoop door LL verzekeringnemer

I.1. Levensverzekeringen

- Situatie 2.3. polis komt niet tot uitkering bij het overlijden van de erflater en verzekeringnemer = erflater + iemand anders

  - Aanvaardt VLABEL de aanwas van verzekeringsrechten?
    - VLABEL VB nr. 20046 d.d. 12 oktober 2020
      - feiten
        - ouders (A en B), gehuwd onder wettelijk stelsel + 4 kinderen
        - ontbinding bestaande maatschap
        - creatie onverdeeldheid waar ouders bijkomende tegoeden in onderbrengen
        - onverdeeld deel dat ouders in VE in onverdeeldheid bezitten wordt omgezet in VG op volledige onverdeeldheid (met aanwas t.v.v. LL ouder)
      - VLABEL: *Aanvrager stelt dat het Vermogen zou bestaan uit een gediversifieerde beleggingsportefeuille (randnummer 28). Voor zover hierin ook beleggingsverzekeringen opgenomen zouden zijn, bijvoorbeeld van het type "Tak 21" of "Tak 23" (opsomming is niet exhaustief), is het artikel 2.7.1.0.6 VCF wel degelijk van toepassing. Overeenkomsten die betrekking hebben op een overdracht van de polis (m.a.w. van de rechten van de verzekeringnemer), zoals bvb. aanwasbedingen, beletten immers de toepassing van dit artikel niet want dit artikel belast het geldelijk voordeel dat wordt verkregen uit de polis.*

I.1. Levensverzekeringen

- Situatie 2.3. polis komt niet tot uitkering bij het overlijden van de erflater en verzekeringnemer = erflater + iemand anders

  - Heffing erfbelasting vermijden bij overlijden LL verzekeringnemer?
    - polis wordt niet afgekocht → erfbelasting verschuldigd door de begunstigde van de uitkering (indien niet gewijzigd) op totaliteit van de uitkering (per helft in nalatenschap van elke verzekeringnemer)
    - polis wordt afgekocht
      - afkoop door LL verzekeringnemer + schenking afkoopsom

        afkoop: erfbelasting op de helft

        schenking afkoopsom (3%/7% of risicoperiode)

      - voor overlijden LL verzekeringnemer: verzekeringsgift

        geen afkoop of uitkering in nalatenschap eerststervende verzekeringnemer; geen belastbaar feit

        notarieel (3% of 7%)

        aftrekregeling in erfbelasting (supra)

I.1. Levensverzekeringen

- Art. 2.7.1.0.6. VCF vs. begunstiging van levensverzekering is “de nalatenschap”
- Artikelen 2.7.1.0.6 VCF en 2.7.3.2.8. VCF niet van toepassing
- Belastbaar op grond van de artikelen 2.7.1.0.1 en 2.7.1.0.2 VCF
- Voorbeeld: uitkering aan ‘nalatenschap’: echtgenote en zoon
  - de uitkering gebeurt 100% VG aan LLE, 100% BE aan zoon.
  - beiden worden belast voor de volle 100% (respectievelijk VG/BE) van de uitkering (ondanks feit dat de polis werd gefinancierd vanuit de gemeenschap).
  - de (nalatenschap van) de erflater heeft zich echter verrijkt vanuit het gemeenschappelijk vermogen: het gemeenschappelijk vermogen heeft een vordering op de nalatenschap (welke fiscaal neutraal is, gezien toepassing art. 2.7.3.2.7 VCF).
- Voorbeeld: uitkering aan ‘echtgenote en zoon’
  - Wel toepassing van 2.7.1.0.6 VCF en 2.7.3.2.8. VCF
  - Elk ½ in volle eigendom (Verzekeringswet)
    - LLE wordt belast op 25%: gelet op art. 2.7.3.2.8 VCF (tenzij LLE niet gehuwd was met verzekeringnemer onder een gemeenschapsstelsel of de premies niet betaald werden met gemeenschapsgelden)
    - zoon wordt belast op 50%: gezien daar art. 2.7.3.2.8 VCF niet speelt

I.1. Levensverzekeringen

- Schematisch overzicht: hypothese B vooroverlijdt en A en B zijn niet gehuwd onder WS

Type verzekerings-polis	**Geen overdracht rechten voorzien in polisvoorwaarden**	**Wel overdracht rechten voorzien in polisvoorwaarden**
AAB	geen uitkering, begunstiging komt te vervallen. Mogelijkheden: **subsidiaire begunstigde C aangeduid?** - Indien wel, C heeft niets te maken met B, en zal enkel belast worden op basis van artikel 2.7.1.0.6 VCF in nalatenschap A. - Indien geen subsidiaire begunstigde aangeduid en A overlijdt, uitkering aan nalatenschap van A, geen toepassing artikel 2.7.1.0.6 VCF maar gewone taxatie ikv devolutie (volledige uitkering belast bij erfgenamen volgens hun erfdeel). - Indien er geen subsidiaire begunstigde was aangeduid, maar A duidt na overlijden van B andere begunstigde aan, ook geen taxatie n.a.v. overlijden B, enkel toepassing artikel 2.7.1.0.6 VCF in nalatenschap van A	NVT, A nog steeds verzekeringnemer
BBA	taxatie op basis van artikel 2.7.1.0.6 VCF in nalatenschap van B op volledige uitkering	NVT, polis keert uit

I.1. Levensverzekeringen

ABA	Uitkering aan A, doch geen enkele taxatie op basis van artikel 2.7.1.0.6 VCF, tenzij ontstaan uit verzekeringsgift of wettelijk stelsel (NVT) gezien beding ten behoeve van zichzelf	NVT, polis keert uit
BAB(C)	Polis geblokkeerd, subsidiaire begunstigde aangeduid of niet? - Indien wel, C zal belast worden op het moment van de uitkering (overlijden van A) op basis van artikel 2.7.1.0.6 VCF, doch in de nalatenschap van B (nieuwe aangifte) (gezien B C had aangeduid als (secundaire) begunstigde). - Indien geen subsidiaire begunstigde werd aangeduid, uitkering aan nalatenschap van B bij overlijden van A, in dat geval geen toepassing artikel 2.7.1.0.6 VCF (gezien geen beding ten behoeve van een derde) maar gewone taxatie ikv devolutie (volledige uitkering belast bij erfgenamen volgens hun erfdeel).	**Nieuwe verzekeringnemer treedt in rechten van B en wijzigt begunstiging niet:** bij overlijden van A wordt uitgekeerd aan nalatenschap B, geen toepassing van artikel 2.7.1.0.6 VCF in nalatenschap B (geen beding ten behoeve van een derde), doch belasting op volledige uitkering in nalatenschap B door erfgenamen conform gewone regels **Nieuwe verzekeringnemer treedt in rechten van B en wijzigt begunstiging:** Link tussen de erflater en de begunstigde doorgeknipt: geen taxatie, geen toepassing artikel 2.7.1.0.6 VCF in nalatenschap erflater (B: eerste verzekeringnemer): Begunstigde verkrijgt immers niets door het beding afgesloten door de erflater, maar door beding gemaakt door nieuwe VN, geen nieuwe gebeurtenis → geen nieuwe aangifte in nalatenschap B, wel taxatie op basis van 2.7.1.0.6 VCF in nalatenschap van nieuwe verzekeringnemer bij uitkering bij overlijden of uitkering binnen 3 jaar voor het overlijden van de nieuwe verzekeringnemer

I.1. Levensverzekeringen

ABC	Geen belasting in nalatenschap B op basis van artikel 2.7.1.0.6 VCF, gezien A begiftigingsinzicht had en niet C. Enkel bij overlijden van A binnen de 3 jaar na de uitkering: taxatie, doch in de nalatenschap van A en niet van B. Slechts toepassing artikel 2.7.1.0.6 VCF in de nalatenschap van B indien begiftigingsinzicht eigenlijk van B uitgaat: bv. indien A vennootschap van B is.	NVT, polis keert uit
BAC	Polis geblokkeerd, uitkering aan C bij overlijden van A: taxatie op basis van artikel 2.7.1.0.6 VCF, doch in nalatenschap B gezien hij C aanduidde als begunstigde.	**Nieuwe verzekeringnemer treedt in rechten van B en wijzigt begunstiging niet**: Bij overlijden van A wordt uitgekeerd aan C, nieuwe aangifte o.b.v. artikel 2.7.1.0.6 VCF in nalatenschap B, belast op volledige uitkering in nalatenschap B (tenzij B en C gehuwd zijn onder WS en betaald vanuit de gemeenschap: helft) **Nieuwe verzekeringnemer** treedt in rechten van B en wijzigt begunstiging: in dat geval link tussen B en begunstigde doorgeknipt, enkel taxatie in nalatenschap nieuwe verzekeringnemer bij uitkering bij overlijden of uitkering binnen 3 jaar voor het overlijden van de nieuwe verzekeringnemer

I.1. Levensverzekeringen

Levensverzekeringen - artikel 2.7.1.0.6 van de Vlaamse Codex Fiscaliteit

Als er meer dan één levensverzekering is, kunt u de onderstaande rubriek kopiëren en in het formulier plakken. Selecteer en kopieer telkens de witregel boven en onder de rubriek mee.

Levensverzekering 1

verzekeringsmaatschappij .....

polisnummer .....

naam verzekeringsnemer .....

naam verzekerde .....

☐ Er is geen uitkering naar aanleiding van het overlijden van de erflater.

☐ Er is een uitkering naar aanleiding van het overlijden van de erflater of er was een uitkering binnen drie jaar vóór het overlijden van de erflater.

	voor- en achternaam van de begunstigde	verwantschap met de erflater	uitgekeerd bedrag
1			euro
2			euro
3			euro
4			euro
5			euro

totaalbedrag van de uitkering ..... euro

de premies werden betaald
☐ met gelden van het gemeenschappelijk vermogen
☐ met eigen gelden van de overledene
☐ met eigen gelden van de langstlevende echtgenoot of echtgenote

I.2. Schenkingen

- Art. 2.7.1.0.5 VCF: niet-geregistreerde schenkingen gedaan in risicoperiode worden belast in de erfbelasting
  - 3 jaar
  - 7 jaar: gunstregime

Schenkingen

Schenkingen, vastgesteld in een geregistreerde of verplicht registreerbare akte

De overledene heeft in de drie jaar vóór zijn overlijden schenkingen gedaan die zijn vastgesteld in een akte die vóór het overlijden werd geregistreerd of die op de datum van het overlijden nog moest worden geregistreerd.

Niet-geregistreerde schenkingen van roerende goederen

De overledene heeft in de drie jaar voor zijn overlijden (zeven jaar voor familiale bedrijfsactiva), schenkingen gedaan van roerende goederen die niet werden geregistreerd vóór het overlijden en die op datum van het overlijden evenmin nog moesten worden geregistreerd.

Schenkingen van roerende goederen onder opschortende voorwaarde of termijn

De overledene heeft ooit schenkingen gedaan van roerende goederen onder een opschortende voorwaarde of termijn die vervuld is door het overlijden van de schenker.

I.2. Schenkingen

Ontwerp van decreet tot wijziging van de VCF: verlenging van de verdachte periode

- artikel 2.7.1.0.5 VCF
  - risicoperiode niet-geregistreerde schenkingen van drie naar vier jaar
  - IWT: schenkingen vanaf 1 juli 2021 (materiële vergissing in artikel 2: “1 januari 2021”)
- artikel 2.7.1.0.6 VCF
  - beding ten behoeve van een derde met uitkering voor het overlijden van drie naar vier jaar (bv. ABC-levensverzekering, B overlijdt in een tijdspanne van 3 jaar voor A)
  - IWT: kosteloze beschikking vanaf 1 juli 2021 (materiële vergissing in artikel 3: “1 januari 2021”)
- artikel 2.7.3.2.5 VCF
  - wettelijk vermoeden van eigendom: eigendomstitel die dateert uit periode van vier (in plaats van drie) jaar → behoudens tegenbewijs
  - IWT: akten vanaf 1 juli 2021

→ niet weerhouden gelet op sluiting kaasroute

I.3. Wettelijk vermoeden van eigendom

- Voor de heffing van de erfbelasting, alsook van de belastingverhoging wegens het gebrek aan aangifte of het verzuim bepaalde goederen aan te geven, is het bestaan van een roerend of onroerend goed, tot bewijs van het tegendeel, voldoende vastgesteld bij de akten van eigendom die ten bate van de erflater of op zijn verzoek zijn verleden.
- Voor de roerende goederen, vermeld in artikel 2279 van het Burgerlijk Wetboek, bestaat het wettelijk vermoeden, vermeld in het eerste lid, alleen op voorwaarde dat de akten niet sinds meer dan drie jaar vóór het overlijden bestaan. Als dat wel het geval is, kan het bestaan van die akten door de bevoegde entiteit van de Vlaamse administratie alleen ingeroepen worden als een element van vermoeden als vermeld in artikel 3.17.0.0.1.

→ weerlegbaar

Wettelijk vermoeden van eigendom – artikel 2.7.3.2.5 van de Vlaamse Codex Fiscaliteit

Vermeld hieronder alle goederen of waarden waarvan het bestaan bewezen is door een akte van eigendom uitgaande van overledene in de periode van 3 jaar voorafgaand aan het overlijden. Als u het verbruik of de wederbelegging van deze goederen kan aantonen, voeg dan de bewijsstukken bij deze aangifte.

I.4. Fictiebepalingen

- Art. 2.7.1.0.3, 1° en 2° VCF: schuldbekentenis bij testament en bevoordeling vermomd als schuld
- Art. 2.7.1.0.6 VCF: bedingen ten behoeve van een derde (sommen, renten en waarden)
- Art. 2.7.1.0.7 VCF: gesplitste aankoop/gesplitste inschrijving
- Art. 2.7.1.0.8 VCF: de verdeling onder voorbehoud van een levenslang recht
- Art. 2.7.1.0.9 VCF: afstand ten bezwarende titel onder voorbehoud van een levenslang recht

Fictiebepalingen
Fictiebepaling artikel 2.7.1.0.3, 1° en 2°, 2.7.1.0.6 (andere dan levensverzekeringen), 2.7.1.0.7, 2.7.1.0.8 en 2.7.1.0.9 van de Vlaamse Codex Fiscaliteit

I.5. Inbreng en inkorting

Inbreng en inkorting

Vermeld in deze rubriek, met betrekking tot goederen die tot het vermogen of fiscaal vermogen van de erflater behoren, of er giften zijn die aan inbreng of inkorting zijn onderworpen. Indien de ruimte in deze rubriek niet volstaat, voeg een bijlage met de nodige gegevens toe.

Inbreng

☐ Er zijn geen giften die aan inbreng zijn onderworpen.

☐ *Er zijn giften die aan inbreng zijn onderworpen.*
Vermeld welke giften aan inbreng zijn onderworpen en op welke wijze.

Omschrijving van de gift:	Begiftigde	Datum *(dd.mm.jjjj)*	Gedetailleerde omschrijving van de inbreng:
1			

Inkorting

☐ De inkorting werd (nog) niet gevraagd.

☐ De inkorting werd gevraagd.
Vermeld welke giften aan inkorting zijn onderworpen en op welke wijze.

Omschrijving van de gift:	Begiftigde	Datum *(dd.mm.jjjj)*	Gedetailleerde omschrijving van de inkorting:
1			

Inbreng

- "als voorschot op erfdeel"
- doel: de gelijkheid tussen de erfgenamen te bewaren
- een verdelingsverrichting tussen de erfgenamen onderling ter correctie van ongelijkheden ontstaan door schenkingen binnen erfdeel

Inkorting

- "buiten erfdeel" of "met vrijstelling van inbreng"
- doel: de reserve van de reservataire erfgenamen te beschermen
- indien de som van de schenkingen buiten erfdeel de grenzen van het beschikbaar deel overschrijden, kunnen de reservataire erfgenamen een vordering tot inkorting instellen

I.6. Verzekeringen

Verzekeringen

☐ De lichamelijke roerende goederen waren niet verzekerd tegen brand, diefstal of enig ander risico op de datum van het overlijden.

☐ De lichamelijke roerende goederen waren verzekerd tegen brand, diefstal of enig ander risico op de datum van het overlijden, op basis van de onderstaande verzekering.

naam verzekeringsinstelling .....

nummer van de polis .....

verzekerde goederen .....

verzekerde waarde ..... euro

verklaring ☐ **Ik bevestig dat de hierboven vermelde goederen bij mijn weten geen voorwerp van andere polissen uitmaken.**

- aangeven of goederen al dan niet verzekerd zijn (vb. diefstal, brand)
- indien verzekerd:
  - voor de lopende polissen, gegevens verzekeraar, datum en nummer polis, verzekerde goederen en verzekerde waarde vermelden
  - uitdrukkelijk bevestigen dat goederen naar hun weten geen voorwerp uitmaken van andere polissen

I.7. Vruchtgebruik

- uitdoving: had erflater een vruchtgebruik op bepaalde goederen dat door zijn overlijden werd beëindigd?
- overgang: is het vruchtgebruik van de erflater overgegaan op een andere persoon ingevolge zijn overlijden?

Uitdoving van vruchtgebruik of overgang van vruchtgebruik

☐ Het overlijden heeft geen uitdoving of overgang van het vruchtgebruik tot gevolg.

☐ Het overlijden heeft een uitdoving of overgang van het vruchtgebruik op de onderstaande goederen tot gevolg.
Als er meer dan drie goederen zijn waarop een uitdoving of overgang van het vruchtgebruik van toepassing is, kunt u de onderste rij van de tabel kopiëren en in het formulier plakken. Selecteer en kopieer telkens de witregel boven en onder de rij mee.

Beschrijving van het goed:	**Begunstigde**	**Type: uitdoving / overgang**	**Bron van het vruchtgebruik:**
1		☐ uitdoving ☐ overgang	

I.7. Vruchtgebruik

- Art. 858bis, §3 oud BW
  - LLWSP: geschonken gezinswoning en huisraad (in BE)
  - LLE: geschonken goederen (in BE)

Wettelijk voortgezet vruchtgebruik

Als er een langstlevende echtgenote of langstlevende wettelijk samenwonende partner tot de nalatenschap komt, vul dan in onderstaande rubriek de gevraagde gegevens in m.b.t. het wettelijk voortgezet vruchtgebruik (art. 858bis BW).

☐ Er is geen wettelijk voortgezet vruchtgebruik.

☐ Er is een wettelijk voortgezet vruchtgebruik m.b.t. de volgende goederen. Voeg een kopie van de schenkingsakte(n) bij de aangifte.

Als er meer dan drie goederen zijn waarop er een wettelijk voortgezet vruchtgebruik is, kunt u de onderste rij van de tabel kopiëren en in het formulier plakken. Selecteer en kopieer telkens de witregel boven en onder de rij mee.

Beschrijving van het geschonken goed	**Waarde van het geschonken goed in volle eigendom op datum van het overlijden**	**Datum van de schenking**

- Voorwaarden:
  - erflater moet geschonken hebben onder voorbehoud van vruchtgebruik (t.v.v. zichzelf)
  - ten tijde van de schenking moet LLE hoedanigheid hebben van echtgenoot/WSP
  - vruchtgebruik moet nog bestaan op ogenblik van overlijden
  - LLE mag bij leven van de erflater daar zelf niet aan verzaken (punctuele erfovereenkomst)
  - schenker mag dit niet hebben ontnomen via testament
  - overgangsrecht: geen wettelijk toegekend opvolgend vruchtgebruik wanneer voor IWT hervorming erfrecht werd geschonken met vrijstelling van inbreng t.o.v. LLE

- Decreet 2 april 2021 (toevoeging in vet): art. 2.7.1.0.2 VCF: erfbelasting is verschuldigd, tenzij LLE **voor het overlijden van de schenker** aan het vruchtgebruik heeft verzaakt

I.8. Fideï-commis

- Fideï-commis de residuo: is een begiftiging die in eerste instantie gebeurt aan een eerste begunstigde (bezwaarde), maar op hetzelfde moment wordt hetgeen overblijft bij het overlijden van de bezwaarde (residuo) geschonken/gelegateerd aan de tweede begunstigde(n) (verwachter(s))

Fideï-commis

Met fideï-commis belaste goederen

Fideï-commis is een dubbele gift of legaat waarbij bij het overlijden van de eerste begiftigde of legataris, de geschonken of gelegateerde goederen of de goederen die overblijven, overgaan naar de begiftigde of legataris in tweede rang.

☐ Het overlijden geeft geen aanleiding tot de overgang van met fideï-commis belaste goederen.

☐ Het overlijden geeft aanleiding tot de overgang van met fideï-commis belaste goederen.
Als er meer dan drie goederen zijn die met fideï-commis belast zijn, kunt u de onderste rij van de tabel kopiëren en in het formulier plakken. Selecteer en kopieer telkens de witregel boven en onder de rij mee.

beschrijving van het goed	voor- en achternaam van de begunstigde	voor- en achternaam van de eerstoverledene

I.8. Fideï-commis

Erfbelasting?

- overlijden erflater: erfbelasting door bezwaarde
- overlijden bezwaarde:
  - erfbelasting door verwachter op restant
  - tarief: wordt bepaald in functie van aard van verwantschap tussen erflater en verwachter

I.8. Fideï-commis

Erfbelasting?

- Voorbeeld: Moeder legateert haar vermogen aan haar vier kinderen met beding van fideïcommis de residuo, zodat bij het kinderloos overlijden van een kind (A) het restant van het testamentair erfdeel van dat kind (A) toekomt aan de andere drie kinderen (B, C en D). A overlijdt:
  - bij het overlijden van A zijn B, C en D erfbelasting verschuldigd op wat er op dat ogenblik van het erfdeel dat A van moeder heeft bekomen overblijft.
  - het tarief in rechte lijn is van toepassing in plaats van het tarief tussen broers en zusters.
  - let wel:
    - het residuo wordt gevoegd bij het emolument dat B, C en D al kregen uit de nalatenschap van moeder
    - veelal reeds aan toptarief van 27% belast
    - alternatief: kinderen van B, C en D als verwachters aanstellen → zij starten aan het laagste tarief van 3%

J. Gunstmaatregelen

NCOI Fiscaal Informatief

J. Gunstmaatregelen

- Abattement voor een gehandicapte persoon
- Vrijstelling voor een gezinswoning ten gunste van de partner
- Vrijstelling voor kinderen jonger dan 21 jaar, van wie beide ouders of de enige ouder overleden zijn
- Vermindering voor kinderen jonger dan 21 jaar
- Vermindering voor de partner voor de gemeenschappelijke kinderen jonger dan 21 jaar
- Vermindering opeenvolgende overdracht binnen het jaar
- Vermindering buitenlands onroerend goed waarop in het buitenland erfbelasting werd betaald
- Vrijstelling voor een grond in VEN-gebied
- Vrijstelling voor een bos
- Vrijstelling voor natuurgoederen
- Vrijstelling voor een door een ascendent geschonken goed dat door het overlijden opnieuw eigendom wordt van de ascendent-schenker ingevolge wettelijke terugkeer
- Verlaagd tarief voor een familiale onderneming/vennootschap
- Vrijstelling voor maatschappelijke rechten in een vennootschap die de Vlaamse Regering heeft erkend in het kader van de financiering en de realisatie van serviceflatgebouwen of woningcomplexen met dienstverlening

→ komen verspreid aan bod in deel II van de cursus (erfbelasting)

Deel II
Erfbelasting

Deel II. Erfbelasting

A. Basisprincipes erfbelasting
B. Hervorming erfbelasting (Vlaams Gewest): wijzigingen aan materie van de erfbelasting
C. Hervorming erfbelasting (Vlaams Gewest): ondersteuning aan federaal erfrecht
D. Hervorming erfbelasting (Vlaams Gewest): ondersteuning aan federaal huwelijksvermogensrecht
E. Besluit inzake hervorming erfbelasting (Vlaams Gewest)

Deel II. Erfbelasting

Geregionaliseerd belasting → welk gewest bevoegd? (art. 5, §2, 4° Bijzondere Financieringswet)

- successierecht (overlijden rijksinwoner)
  - principe: fiscale woonplaats op datum overlijden
  - uitzondering: woonplaats in laatste 5 jaar voor overlijden in verschillende gewesten: gewest waar overledene het langste zijn woonplaats heeft gehad in die 5 jaar
- recht van overgang (overlijden niet-rijksinwoner):
  - principe: ligging onroerend goed
  - uitzondering:
    - onroerende goederen in ≠ gewesten aan dezelfde erfopvolger: gewest bevoegd waar goederen met hoogste KI zijn gelegen
    - verschillende onroerende goederen aan verschillende erfopvolgers: gewest waar elk onroerend goed is gelegen

A. Basisprincipes erfbelasting

NCOI Fiscaal Informatief

A. Basisprincipes erfbelasting

Belastbaar voorwerp

1) Aan de belasting onderworpen verkrijgingen
   - Erfbelasting is verschuldigd op de overgang van vermogen ingevolge het overlijden van een natuurlijke persoon (art. 2.7.1.0.1 VCF)
   - Ongeacht of de verkrijging gebeurt ingevolge wettelijke devolutie, uiterste wilsbeschikking of contractuele erfstelling (art. 2.7.1.0.2 VCF)
   - Uitzonderingen: geen erfbelasting verschuldigd op:
     - beding van aanwas of tontine / conventionele terugkeer: gaan niet over ingevolge erfenis
     - wettelijke terugkeer
     - levenslange rechten gevestigd op het hoofd van de erflater (vruchtgebruik of lijfrente) - gaan bij het overlijden teniet
     - persoonlijke rechten (bv. recht op overlevingspensioen)

1) Gelijkgestelde verkrijgingen
   - Specifieke antimisbruikbepalingen: handelingen onder levenden met uitwerking n.a.v. overlijden worden fiscaal gelijkgesteld met overgangen door overlijden
   - Fiscale, maar geen burgerrechtelijke implicatie: goederen maken civiel geen deel meer uit van de nalatenschap, maar worden fiscaal fictief toch bij de nalatenschap gerekend

A. Basisprincipes erfbelasting

Belastbaar voorwerp

- 2) Gelijkgestelde verkrijgingen: fictiebepalingen: art. 2.7.1.0.3 - 2.7.1.0.9 VCF
  - Schuldbekentenis bij testament
  - Bevoordeling vermomd als schuld
  - Schenking roerende goederen onder opschortende voorwaarde of termijn van overlijden schenker
  - Ongelijke verdeling huwgemeenschap
  - Niet-geregistreerde schenking binnen 3 jaar voor het overlijden
  - Beding ten behoeve van een derde
  - Gesplitste verkrijging van het vruchtgebruik en de blote eigendom
  - Verdeling onder voorbehoud van een levenslang recht
  - Afstand ten bezwarende titel onder voorbehoud van een levenslang recht
  - Legaat met lasten in het voordeel van een derde

A. Basisprincipes erfbelasting

Belastbare grondslag - samenstelling

- successierecht: art. 2.7.3.2.1 VCF
  - belastingheffing op het wereldvermogen
  - na aftrek van de schulden
  - na toepassing van de vergoedingsregeling tussen echtgenoten (art. 2.7.3.2.7 VCF)
  - buitenlandse erfbelasting komt in mindering van de Belgische erfbelasting (art. 2.7.5.0.4 VCF)

A. Basisprincipes erfbelasting

Belastbare grondslag – samenstelling

- Belastingheffing op het wereldvermogen:
  - Alle in geld waardeerbare goederen die op de dag van het overlijden in de nalatenschap berusten en die "door" het overlijden overgaan op erfgenamen, legatarissen en begiftigden
    - alle goederen, ongeacht de ligging (België of buitenland)
    - eigendomsrecht moet toebehoren aan de erflater
    - "door" overlijden (! fictiebepalingen)
  - Overzicht:
    - Bv.: onroerende goederen, meubilair, effecten, liggende gelden, cliënteel, vruchten van eigendom tot dag overlijden, …
    - Vruchtgebruik en lijfrente vervallen in beginsel bij overlijden
      - fictiebepaling indien vruchtgebruik gevestigd is op hoofd van erflater
    - Schadevergoeding:
      - enkel persoonlijke schade voor overledene
      - niet schadevergoedingen die worden uitbetaald aan de nabestaanden

A. Basisprincipes erfbelasting

Belastbare grondslag – samenstelling

- Belastingheffing op het wereldvermogen:
  - Overzicht:
    - Voorwaardelijke rechten?
      - Goederen verkregen onder ontbindende voorwaarde

        hangende vw: maken deel uit van nalatenschap (art. 2.7.3.3.1 VCF)

        bij vervullen vw: recht op teruggave (art. 3.6.0.0.4 VCF)
      - Goederen vervreemd onder ontbindende voorwaarde

        hangende vw: geen deel van nalatenschap (art. 2.7.3.3.1 VCF)

        bij vervullen vw: nieuwe aangifte (art. 3.3.1.0.6 VCF)
      - Goederen verkregen onder opschortende voorwaarde

        hangende vw: geen deel van nalatenschap (art. 2.7.3.3.1 VCF)

        bij vervullen vw: nieuwe aangifte (art. 3.3.1.0.6 VCF)
      - Goederen vervreemd onder opschortende voorwaarde

        hangende vw: maken deel uit van nalatenschap (art. 2.7.3.3.1 VCF)

        bij vervullen vw: recht op teruggave (art. 3.6.0.0.4 VCF)

A. Basisprincipes erfbelasting

Belastbare grondslag – samenstelling

- Belastingheffing op het wereldvermogen:
  - Overzicht:
    - Betwiste rechten?
      - Overledene heeft eigendomstitel op goederen
        - Maken deel uit van nalatenschap (art. 2.7.3.3.1 VCF)
        - Bij negatieve afloop: recht op teruggave (art. 3.6.0.0.4 VCF)
      - Overledene heeft geen eigendomstitel op goederen
        - Maken geen deel uit van nalatenschap (art. 2.7.3.3.1 VCF)
        - Bij positieve afloop: bijkomende aangifte (art. 3.3.1.0.6 VCF)

A. Basisprincipes erfbelasting

Belastbare grondslag – samenstelling

- Na aftrek van schulden:
  - Art. 2.7.3.4.1 VCF
  - Belasting op het netto-actief
  - Schulden van de erflater bestaande op de dag van het overlijden
  - Begrafeniskosten

A. Basisprincipes erfbelasting

Belastbare grondslag – samenstelling

- Na toepassing van de vergoedingsregeling tussen echtgenoten:
  - Art. 2.7.3.2.7 VCF
  - Vereffening-verdeling huwelijksvermogen gaat vereffening-verdeling nalatenschap vooraf
  - Erfbelasting is enkel verschuldigd op hetgeen na de vereffening van het huwelijksvermogen in de nalatenschap valt van de erflater
    - let op fictiebepaling
  - Verrekening van vergoedingen:
    - schuldvorderingen van de echtgenoten lastens het gemeenschappelijk vermogen
    - voor de heffing van erfbelasting moet met vergoedingen rekening worden gehouden
    - uitzondering: geen rekening houden met vergoedingen tussen echtgenoten indien er gemeenschappelijke kinderen zijn

A. Basisprincipes erfbelasting

Belastbare grondslag – samenstelling

- Belastbare grondslag - recht van overgang: art. 2.7.3.2.2 VCF
  - Algemeenheid van de onroerende goederen van de erflater die zich in België bevinden
    - niet: roerende goederen in België
  - Aftrekbaarheid van schulden aangegaan om onroerend goed te verwerven of te behouden (art. 2.7.3.4.1 VCF)
    - voorwaarde: erflater moet inwoner EER zijn

A. Basisprincipes erfbelasting

Belastbare grondslag - waardering van het actief

- Algemene waarderingsregels: art. 2.7.3.3.1 VCF
  - Regel 1: goederen worden geschat op hun verkoopwaarde
    - Geen wettelijke definitie “verkoopwaarde”, marktwaarde
    - Bijzondere waarderingsregels mogelijk
  - Regel 2: goederen moeten geschat worden op datum van het overlijden
    - Uitzondering: datum van de gebeurtenis
  - Regel 3: goederen moeten door de aangevers zelf geschat worden
    - Mogelijkheid tot voorafgaande schatting (art. 3.3.1.0.9 en art. 3.3.1.0.9/1 VCF)
    - Sinds 1 januari 2015 niet langer op tegenspraak

A. Basisprincipes erfbelasting

Belastbare grondslag - waardering van het actief

- Bijzondere waarderingsregels: art. 2.7.3.3.2 VCF
  - waardering van buitenlandse onroerende goederen
  - waardering van schuldvorderingen
  - waardering van openbare effecten
  - waardering van renten
    - altijddurende renten
    - tijdelijke renten en prestaties betaalbaar in natura
    - lijfrenten en andere levenslange uitkeringen
  - waardering van vruchtgebruik
  - waardering van blote eigendom

A. Basisprincipes erfbelasting

Belastbare grondslag - waardering van het actief

- Bijzondere waarderingsregels: art. 2.7.3.3.2 VCF
  - 1° waardering van buitenlandse onroerende goederen
    - principe: verkoopwaarde die blijkt uit akten of bescheiden
    - subsidiair: forfaitaire waardering indien er geen akten of bescheiden zijn
      - 20 x jaarlijkse opbrengst (bebouwde onroerende goederen)
      - 30 x jaarlijkse opbrengst (onbebouwde onroerende goederen)
      - waardering minstens gelijk aan waardering buitenlandse erfbelasting
    - belastbare waarde mag niet lager zijn dan welke als grondslag heeft gediend voor de heffing van successierecht in het buitenland

A. Basisprincipes erfbelasting

Belastbare grondslag - waardering van het actief

- Bijzondere waarderingsregels: art. 2.7.3.3.2 VCF
  - 2° waardering van schuldvorderingen
    - bedrag van schuldvordering is bepaald (bv. geldleningen, obligaties, schuldvorderingen op termijn, spaarboekjes)
      - aangifte van het nominaal bedrag van het kapitaal + vervallen maar niet betaalde interesten en gelopen interesten
      - bij waardevermindering: verkoopwaarde
    - bedrag van schuldvordering is onbepaald (bv. schadevergoeding waarbij schade nog moet worden vastgesteld door deskundige)
      - bestaan van schuldvordering is zeker, bedrag moet worden geraamd
      - raming op datum overlijden noodzakelijk (art. 2.7.3.3.6 VCF)
      - definitief bedrag wijkt af: nieuwe aangifte (art. 3.6.0.0.4 VCF)
        - bij verhoging: bijkomende erfbelasting en belastingverhoging wegens ontoereikende waardering
        - bij verlaging: recht op teruggave

A. Basisprincipes erfbelasting

Belastbare grondslag - waardering van het actief

- Bijzondere waarderingsregels: art. 2.7.3.3.2 VCF
  - 3° waardering van openbare effecten
    - niet-beursgenoteerde effecten: verkoopwaarde (algemene regel)
    - beursgenoteerde effecten: beurswaarde
      - keuze: beurswaarde op datum van overlijden / beurswaarde op datum van één of twee maanden na het overlijden

        extra keuze n.a.v. COVID-19: beurswaarde op datum van drie maand na het overlijden (voor overlijdens tussen 13 november 2019 en 30 september 2020)
      - 1 datum kiezen voor alle waarden: 1 beurskoers
      - in aangifte nalatenschap: keuze duidelijk opnemen
      - geraadpleegde bron vermelden

A. Basisprincipes erfbelasting

Belastbare grondslag - waardering van het actief

- Bijzondere waarderingsregels: art. 2.7.3.3.2 VCF
  - 4°-7° waardering van renten en vruchtgebruik
    - 4° altijddurende renten
    - 5° op het hoofd van een derde gevestigde lijfrente
    - 6° levenslang vruchtgebruik
    - 7° tijdelijke renten, tijdelijk vruchtgebruik

A. Basisprincipes erfbelasting

Belastbare grondslag - waardering van het actief

- Bijzondere waarderingsregels: art. 2.7.3.3.2 VCF
  - 4°-7° waardering van renten en vruchtgebruik
    - 4° altijddurende renten
      - forfaitaire waardering: 20 x jaarlijkse rente of prestatie
      - waardevermindering (onvermogen SA of andere oorzaak waardevermindering): verkoopwaarde
      - voorbeeld: perpetual bons (eeuwige obligaties)
      - marktwaarde = y / i
        - y = jaarlijkse interest
        - i = marktinterest op lange termijn (= 5%)
        - is de coupon 5 EUR dan is de waarde van een perpetual 100
        - volgens wetgever - marktinterest op lange termijn 5% (x20)

A. Basisprincipes erfbelasting

- Belastbare grondslag - waardering van het actief

- Bijzondere waarderingsregels: art. 2.7.3.3.2 VCF
  - 4°-7° waardering van renten en vruchtgebruik
    - 5° op het hoofd van een derde gevestigde lijfrente
      - forfaitaire waardering: jaarlijkse rente x leeftijdscoëfficiënt

      factor 18-2: afhankelijk van leeftijd van derde op wiens hoofd de rente is gevestigd

      rente op hoofd van 2 of meer personen: leeftijd van de jongste persoon (art. 2.7.3.3.3, lid 2 VCF)

      Voorbeeld: derde op wiens hoofd een tijdelijke rente is gevestigd

      - leeftijd: 58 jaar
      - rente: 10.000 EUR
      - waarde lijfrente?

Basisprincipes erfbelasting

- Belastbare grondslag - waardering van het actief

- Bijzondere waarderingsregels: art. 2.7.3.3.2 VCF
  - 4°-7° waardering van renten en vruchtgebruik
    - 5° op het hoofd van een derde gevestigde lijfrente

Coëfficiënt	Leeftijd	Coëfficiënt	Leeftijd
18	≤ 20	9,5	> 60-65
17	> 20-30	8	> 65-70
16	> 30-40	6	> 70-75
14	> 40-50	4	> 75-80
13	> 50-55	2	> 80
11	> 55-60		

A. Basisprincipes erfbelasting

Belastbare grondslag - waardering van het actief

- Bijzondere waarderingsregels: art. 2.7.3.3.2 VCF
  - 4°-7° waardering van renten en vruchtgebruik
    - 6° levenslang vruchtgebruik
      - forfaitaire waardering: 4% VE x leeftijdscoëfficiënt
      - leeftijdscoëfficiënt afhankelijk van de leeftijd op datum van overlijden van degene op wiens hoofd de rente is gevestigd
      - vruchtgebruik op meerdere personen: leeftijd jongste vruchtgebruiker
      - gelijkgesteld met vruchtgebruik
        - recht van gebruik en bewoning (art. 2.7.3.3.3, lid 1 VCF)
          - niet voor art. 2.7.1.0.7 VCF (gesplitste aankoop)
        - recht op vruchten, inkomsten en opbrengsten

A. Basisprincipes erfbelasting

Belastbare grondslag - waardering van het actief

- Bijzondere waarderingsregels: art. 2.7.3.3.2 VCF
  - 4°-7° waardering van renten en vruchtgebruik
    - 7° tijdelijke rente of tijdelijk vruchtgebruik
      - forfaitaire waardering: gekapitaliseerde waarde van rente of prestatie op datum van overlijden
      - forfaitaire grondslag à 4%
      - zonder verwaarlozing van de jaargedeelten: kapitalisatietabel
      - maximale grondslag:
        - beperking 1: rente/vruchtgebruik lastens natuurlijke persoon < 5° (jaarlijks bedrag x leeftijdscoëfficiënt)
        - beperking 2: rente/vruchtgebruik lastens rechtspersoon < 4° (20 x rente)

A. Basisprincipes erfbelasting

Belastbare grondslag - waardering van het actief

- Bijzondere waarderingsregels: art. 2.7.3.3.2 VCF
  - 8° waardering van blote eigendom: waarde VE - waarde VG
    - voorbeeld: nalatenschap bevat de blote eigendom van een onroerend goed, verkoopwaarde OG (VE) bedraagt 500.000 EUR, het vruchtgebruik is gevestigd op hoofd van derde die op datum overlijden 52 jaar oud is
      - waarde VE: 500.000 EUR
      - waarde VG: (500.000 x 4% x 13) = 260.000 EUR
      - waarde BE: 500.000 - 260.000 = 240.000 EUR

A. Basisprincipes erfbelasting

Belastbare grondslag

- opgelet: verrekenbedingen!
  - Cass. 24 maart 2017: aanvaardt het finaal verrekenbeding en de aftrekbaarheid van verrekenschuld als passief van de nalatenschap
    → gevolg: geen erfbelasting op verrekenbeding
  - Vlaams Decreet van 8 december 2017 (BS 14 december 2017): verrekenschuld is niet aftrekbaar als passief van de nalatenschap
    → gevolg: verrekenbeding niet langer fiscaal voordelig
  - Hervorming huwelijksvermogensrecht: stelsel van scheiding van goederen en verrekening van aanwinsten

A. Basisprincipes erfbelasting

Tarieven

- Toepasselijk tarief op datum overlijden (art.2.7.4.1.5 VCF)

- Progressief tarief in functie van:
  - verwantschap met erflater
  - omvang netto-actief

- Gevolg:
  - hoe meer de erfgenaam verwerft uit de nalatenschap, hoe hoger de heffing
  - uitzonderingen: verlaagde tarieven en vrijstellingen

A. Basisprincipes erfbelasting

Tarieven

- Categorie I: rechte lijn en partners
  - Gesplitste taxatie: roerend en onroerend
  - individuele taxatie
  - 3% - 9% - 27%

Schijf in euro	Toepasselijk tarief	Totaalbedrag belasting op voorgaande schijf
0,01 - 50.000	3%	/
50.000,01 - 250.000	9%	1.500
> 250.000	27%	19.500

Basisprincipes erfbelasting

- Tarieven
- Categorie I: rechte lijn en partners
  - Rechte lijn:
    - Kinderen, (achter)kleinkinderen, ouders, (over)grootouders
    - Adoptiekinderen?
      - volle adoptie: volledige gelijkschakeling met afstammelingen
      - gewone adoptie: in principe tarief anderen, tenzij aan de hierna genoemde voorwaarden is voldaan:
        - adoptiekind is een kind van de partner van de adoptant
        - adoptiekind op moment van adoptie onder voogdij geplaatst of wees was
        - van een voor het vaderland gestorven vader of moeder
        - adoptiekind voor leeftijd van 21 jaar gedurende drie achtereenvolgende jaren hoofdzakelijk van de adoptant of van de adoptant en zijn partner, de hulp en verzorging gekregen die kinderen normaal van hun ouders krijgen
        - het kind geadopteerd is door een persoon van wie al de afstammelingen voor het vaderland gestorven zijn

A. Basisprincipes erfbelasting

Tarieven

- Categorie I: rechte lijn en partners
  - Rechte lijn:
    - Stiefkind (kind van partner)?
      - neutraliteit samenlevingsvorm
      - fiscaal statuut: gelijkschakeling: tarief in rechte lijn
      - geen wettelijk erfrecht
      - opgelet: niet na echtscheiding (tenzij zorgkind)
      - niet voor stiefkleinkinderen

A. Basisprincipes erfbelasting

Tarieven

- Categorie I: rechte lijn en partners
  - Rechte lijn:
    - Zorgkinderen?
      - fiscaal statuut: gelijkschakeling: tarief in rechte lijn
      - geen wettelijk erfrecht
      - Voorwaarden:
        - zorgkind moet voor de leeftijd van 21 jaar hebben ingewoond bij de erflater gedurende drie achtereenvolgende jaren
        - zorgkind heeft van erflater hoofdzakelijk de hulp en verzorging gekregen die kinderen normaal van hun ouders krijgen
        - inschrijving van het zorgkind in het bevolkings- of vreemdelingenregister op het adres van de zorgouder geldt als weerlegbaar vermoeden van inwoning
        - tarief in rechte lijn geldt enkel op het vlak van het tarief en de verminderingen
        - bloedverwanten van het zorgkind of de zorgouder komen niet in aanmerking voor het tarief in rechte lijn

Basisprincipes erfbelasting

- Tarieven

- Categorie I: rechte lijn en partners
  - Partners:
    - echtgenoten = wettelijk samenwonenden = feitelijk samenwonenden
    - voorwaarden feitelijk samenwonenden (art. 1.1.0.0.2, lid 6, 4°, b en c VCF)
      - op dag van openvallen van nalatenschap: ten minste één jaar ononderbroken samenwonen met erflater
      - (overmacht kan worden aangetoond)
      - voeren van een gemeenschappelijke huishouding
      - uittreksel uit bevolkingsregister = weerlegbaar vermoeden
      - geen wettelijk erfrecht → testament noodzakelijk
    - gelijkschakeling: verkrijging tussen ex-partners met gemeenschappelijke afstammelingen

Basisprincipes erfbelasting

Tarieven

- Categorie I: rechte lijn en partners
  - Partners
    - vrijstelling gezinswoning
      - aandeel partner
        - in de woning die de erflater en zijn partner tot gezinswoning diende op het ogenblik van het overlijden
        - partner mag geen bloedverwant in de rechte lijn van de erflater zijn, noch een rechtverkrijgende die voor de toepassing van het tarief met een rechtverkrijgende in de rechte lijn wordt gelijkgesteld
        - feitelijk samenwonenden: drie jaar ononderbroken samenwonen
      - geldt ook voor aanhorigheden (Reparatiedecreet)
        - "elk gebouwd of ongebouwd onroerend goed dat volgens de aard, de ligging, de oppervlakte en de waarde ervan een normale bijhorigheid vormt, al naargelang het geval, hetzij van het huis of de verdieping of het gedeelte van verdieping, hetzij van een op te richten woning"
        - verwijzing naar definitie van aanhorigheid in verkooprecht
      - moet expliciet aangevraagd worden in de aangifte

A. Basisprincipes erfbelasting

Tarieven

- Categorie I: rechte lijn en partners
  - Partners
    - vrijstelling gezinswoning: vermelden in aangifte nalatenschap bij gunstmaatregelen

☐ 2) vrijstelling voor een gezinswoning ten gunste van de partner:

voor- en achternaam van de samenwonende partner .....

straat en nummer .....

postnummer en gemeente .....

A. Basisprincipes erfbelasting

Tarieven

- Categorie I: rechte lijn en partners
  - Partners
    - bijkomende vrijstelling voor langstlevende partner
      - art. 2.7.6.0.6 VCF (ingevoegd door hervorming erfbelasting 2018)
      - vrijstelling op verkrijging van 50.000 euro roerende goederen
      - feitelijk samenwonende partner geniet van deze vrijstelling na 1 jaar ononderbroken samenwonen

A. Basisprincipes erfbelasting

Tarieven

- Categorie II:
  - broers en zussen
    - geen gesplitste taxatie
    - individuele taxatie
    - 25% - 30% - 55%
  - anderen
    - geen gesplitste taxatie
    - geen individuele taxatie
    - 25% - 45% - 55%

Categorie II		
	Broers en zussen	*Anderen*
0,01 - 35.000	25%	25%
35.000,01 - 75.000	30%	45%
> 75.000	55%	55%

A. Basisprincipes erfbelasting

Tarieven

- Verlaagde tarieven:
  - 8,5%
    - 1° het Vlaamse Gewest en de Vlaamse Gemeenschap;
    - 2° de Vlaamse, de Franse en de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie;
    - 3° de Franse en de Duitstalige Gemeenschap en aan het Waalse en het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest;
    - 4° een staat in de Europese Economische Ruimte;
    - 5° de provincies en gemeenten in het Vlaamse Gewest;
    - 6° de openbare instellingen van de publiekrechtelijke rechtspersonen, vermeld in punt 1° tot en met 5° ;
    - 7° erkende sociale huisvestingsmaatschappijen als vermeld in artikel 40 van de Vlaamse Wooncode van 15 juli 1997;
    - 8° de coöperatieve vennootschap Vlaams Woningfonds van de grote gezinnen;
    - 9° dienstverlenende en opdrachthoudende verenigingen als vermeld in artikel 12, § 2, 2° en 3°, van het decreet van 6 juli 2001 houdende de intergemeentelijke samenwerking;
    - 10° verenigingen zonder winstoogmerk, ziekenfondsen en landsbonden van ziekenfondsen, beroepsverenigingen, internationale verenigingen zonder winstoogmerk, private stichtingen en stichtingen van openbaar nut;
    - 11° openbare centra voor maatschappelijk welzijn.
  - 3% of 7% gunstmaatregel familiebedrijven
  - vanaf 1 juli 2021: tariefverlaging goede doelen: 0% : behoud van tarieven (8,5% erfbelasting en 5,5% schenkbelasting) beroepsverenigingen en private stichtingen

A. Basisprincipes erfbelasting

Gunstmaatregel familiebedrijven

- Familiale onderneming / aandelen familiale vennootschap vallen in nalatenschap
- Doelstelling gunstregime: opvolging familiebedrijven stimuleren en continuïteit familiebedrijven garanderen
- Voorwaarden verschillend per regio:
  - Gunstregime Vlaams Gewest:
    - Vrijstelling (0%) in schenkbelasting
    - Verlaagd vlak tarief (3/7%) in erfbelasting
      - 3%: tarief in rechte lijn en tussen partners
      - 7%: tarief tussen andere personen
  - Mits naleving bepaalde voorwaarden op ogenblik van schenking/overlijden en gedurende drie jaar na schenking/overlijden
    - Voorwaarden bij schenking en vererving gelijkgeschakeld
  - Voorwaarden om in aanmerking te komen voor gunstregime:
    - 1) voorwerp en definitie (familiale onderneming / vennootschap)
    - 2) participatievoorwaarde
    - 3) activiteitsvoorwaarde

A. Basisprincipes erfbelasting

Gunstmaatregel familiebedrijven

- Voorwaarden om in aanmerking te komen voor gunstregime:
  - 1) voorwerp en definitie (familiale onderneming / vennootschap)
    - familiale onderneming
      - voorwerp:
        - activa door erflater (of partner) beroepsmatig geïnvesteerd in familiale onderneming (bv. machines, cliënteel, bedrijfsgebouw)
        - VE / BE / VG
        - uitgezonderd: overdracht onroerend goed hoofdzakelijk voor bewoning bestemd (inrichting) of aangewend (effectief gebruik)
      - definitie:
        - nijverheids-, handels-, ambachts- of landbouwactiviteit of een vrij beroep
        - door erflater of partner persoonlijk geëxploiteerd en uitgeoefend
        - al dan niet samen met anderen

A. Basisprincipes erfbelasting

Gunstmaatregel familiebedrijven

- Voorwaarden om in aanmerking te komen voor gunstregime:
  - 1) voorwerp en definitie (familiale onderneming / vennootschap)
    - familiale vennootschap
      - voorwerp:
        - aandelen/certificaten van een familiale vennootschap
        - VE / BE / VG
      - definitie:
        - elke vennootschap die de uitoefening van een nijverheids-, handels-, ambachts-, of landbouwactiviteit of een vrij beroep tot doel heeft en uitoefent
        - zetel van werkelijke leiding in EER

A. Basisprincipes erfbelasting

Gunstmaatregel familiebedrijven

- Voorwaarden om in aanmerking te komen voor gunstregime:
  - 1) voorwerp en definitie (familiale onderneming / vennootschap)
    - familiale vennootschap
      - holdingstructuren
        - actieve holding: de holdingvennootschap heeft zelf een nijverheids-, handels-, ambachts-, of landbouwactiviteit of een vrij beroep tot doel en oefent deze activiteit zelf uit
        - passieve holding: kwalificeert toch als familiale vennootschap indien de holdingvennootschap minstens 30% van de aandelen houdt van minstens één directe dochtervennootschap die wel actief is en deze actieve dochtervennootschap heeft haar zetel van werkelijke leiding in EER

A. Basisprincipes erfbelasting

Gunstmaatregel familiebedrijven

- Voorwaarden om in aanmerking te komen voor gunstregime:
  - 2) participatievoorwaarde
    - Erflater en/of familie bezit 50% van de stemrechten in de vennootschap
    - Erflater en/of familie bezit 30% én deze familie bezit samen met 1 andere familie 70% van de stemrechten in de vennootschap
    - Erflater en/of familie bezit 30% én deze familie bezit samen met 2 andere families 90% van de stemrechten in de vennootschap

A. Basisprincipes erfbelasting

Gunstmaatregel familiebedrijven

- Voorwaarden om in aanmerking te komen voor gunstregime:
  - 3) activiteitsvoorwaarde
    - Uitgesloten van het gunstregime: vennootschappen die geen reële economische activiteit hebben
    - Een vennootschap wordt geacht geen reële economische activiteit te hebben indien uit de goedgekeurde jaarrekening van minstens één van de drie boekjaren voorafgaand aan het overlijden cumulatief aan twee voorwaarden is voldaan:
      - Bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen (post 62 resultatenrekening) gelijk of lager is dan 1,5% van totale activa (balanspost 20/58)
      - Terreinen en gebouwen (post 22 jaarrekening) meer dan 50% van totale activa (balanspost 20/58)
    - Tegenbewijs?

A. Basisprincipes erfbelasting

Gunstmaatregel familiebedrijven

- Voorwaarden om in aanmerking te komen voor gunstregime:
  - 3) activiteitsvoorwaarde
    - Tegenbewijs?
      - Vlabel: elke OG moet worden aangewend voor economische activiteit van vennootschap (verhuur / verpachting aan derden volstaat niet, wel intra groep)
      - VB 19008: vastgoedactiviteit die bestaat in het actief exploiteren en ontwikkelen van professioneel/commercieel vastgoed m.o.o. het verhogen van de rendabiliteit en de marktwaarde ervan, met inbegrip van het verhuren van dit vastgoed buiten de groep, is een reële economische activiteit
      - REA Gent d.d. 4 februari 2020: tegenbewijs kan door aan te tonen dat het onroerend patrimonium van de vennootschap derwijze geëxploiteerd wordt dat dit op zich beschouwd moet worden als een daadwerkelijke economische activiteit of door te bewijzen dat de vennootschap, ondanks de aanwezige indicatoren, daadwerkelijk een economische exploitatie heeft

A. Basisprincipes erfbelasting

Gunstmaatregel familiebedrijven

- Omvang van de vrijstelling
  - Actieve holding
  - Geen transparantie voor zelf kwalificerende vennootschap
  - Geen deelneming van 30% in een kwalificerende dochtervennootschap vereist
  - Ook eventuele andere vermogensbestanddelen van de holding komen in aanmerking

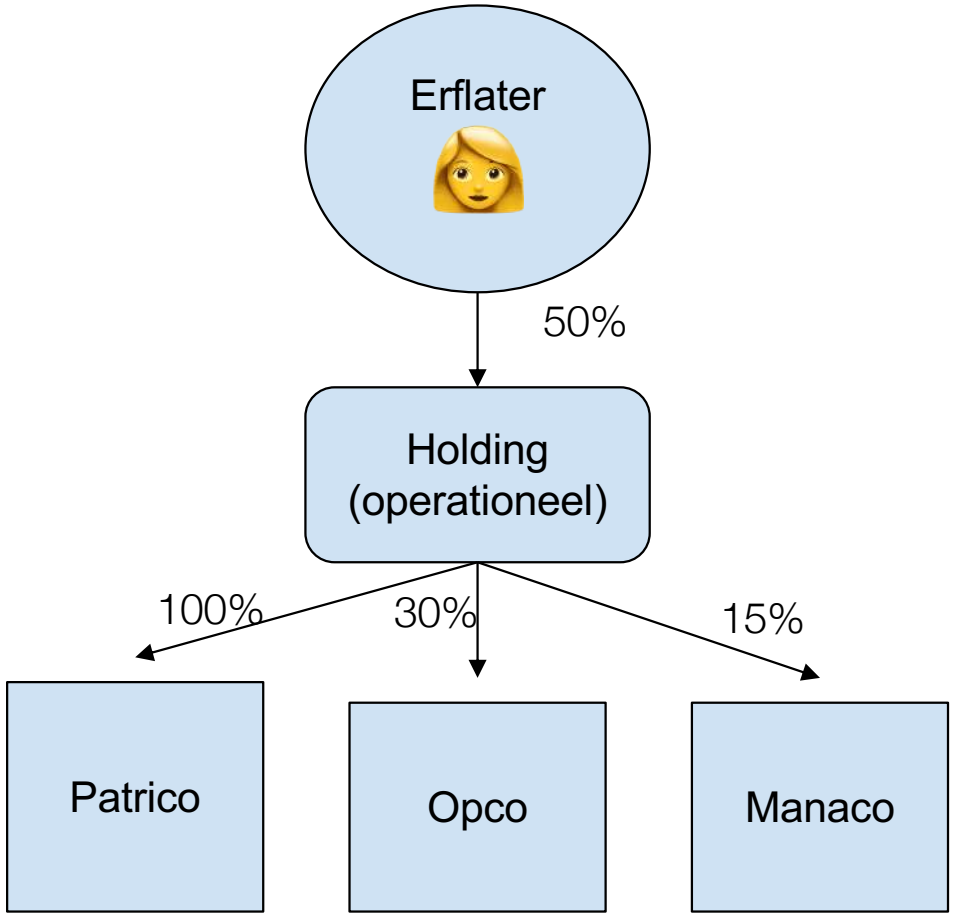

A. Basisprincipes erfbelasting

Gunstmaatregel familiebedrijven

- Omvang van de vrijstelling
  - Passieve holding
    - deelneming van 30% in kwalificerende dochter(s)
    - vrijstelling beperkt tot de waarde van de aandelen van de onderliggende exploitatievennootschappen, gelegen in EER
      - Waarde Dochter 1 (integraal)
      - Waarde Dochter 2 (integraal)
      - Niet waarde Dochter 3
      - Niet waarde andere vermogensbestanddelen van de holding

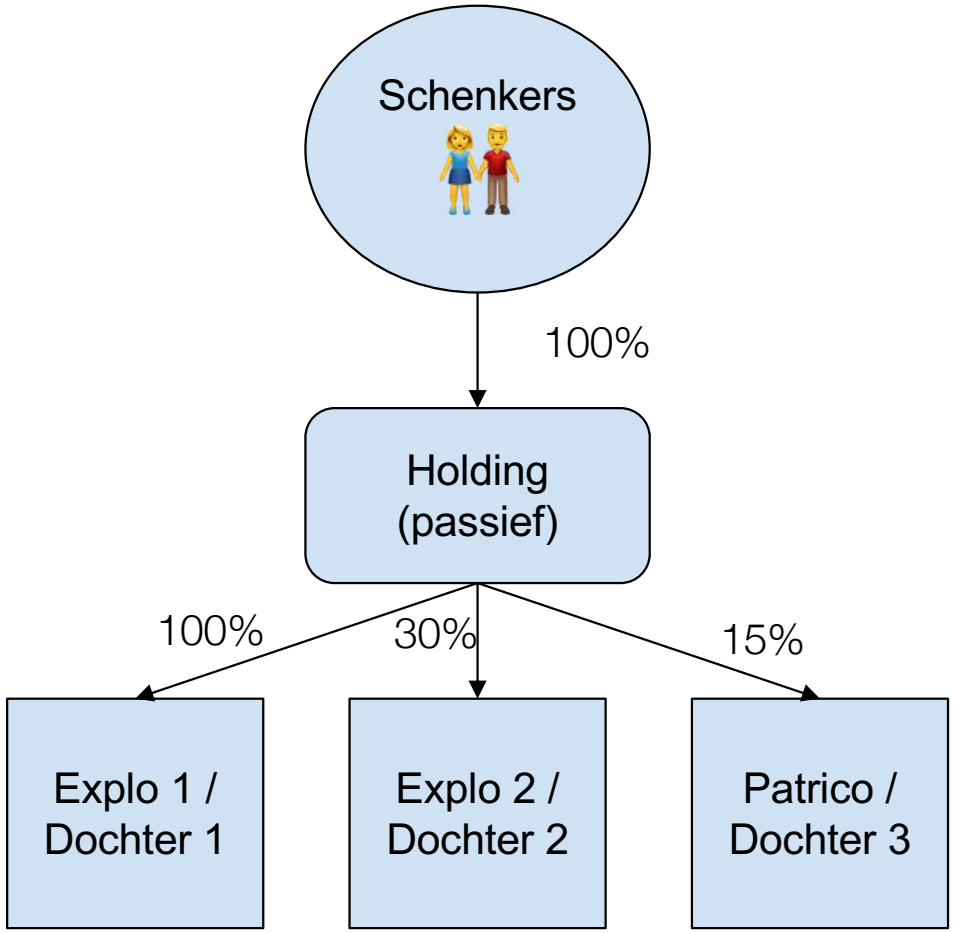

A. Basisprincipes erfbelasting

Gunstmaatregel familiebedrijven

- Behoud vermindering: het verlaagd tarief in erfbelasting kan maar behouden blijven indien gedurende drie jaar vanaf het overlijden cumulatief aan een aantal voorwaarden wordt voldaan
  - familiale onderneming
    - ononderbroken voortzetten activiteit gedurende 3 jaar na datum overlijden met dien verstande dat de familiale onderneming wel kan overgedragen worden
    - indien en in de mate dat de onroerende goederen (die met verlaging van erfbelasting werden overgedragen) gedurende periode van 3 jaar niet hoofdzakelijk tot bewoning worden aangewend/bestemd

A. Basisprincipes erfbelasting

Gunstmaatregel familiebedrijven

- Behoud vermindering: het verlaagd tarief in erfbelasting kan maar behouden blijven indien gedurende drie jaar vanaf het overlijden cumulatief aan een aantal voorwaarden wordt voldaan
  - familiale vennootschap
    - blijven kwalificeren als familiale vennootschap
    - ononderbroken een activiteit van de familiale vennootschap voortzetten
    - jaarlijks een (geconsolideerde) jaarrekening opmaken en publiceren
    - zetel van werkelijke leiding van de vennootschap blijft in lidstaat EER
    - kapitaal (of vergelijkbaar begrip) mag niet dalen door uitkeringen of terugbetalingen
      - kapitaalloze vennootschap (BV): het eigen vermogen daalt niet gedurende drie jaar vanaf de datum van de authentieke akte van schenking door uitkeringen of terugbetalingen tot onder het bedrag van de tot op de datum van de authentieke akte van schenking verrichte inbrengen, zoals dat blijkt uit de jaarrekening

A. Basisprincipes erfbelasting

Gunstmaatregel familiebedrijven

- Aangifte nalatenschap: gunstmaatregelen

☐ 12) verlaagd tarief voor:

☐ een familiale onderneming. *Vermeld de gegevens van uw onderneming in Bijlage 1: gegevens van de familiale onderneming bij aanvraag van een verlaagd tarief voor familiale ondernemingen, die achteraan in dit formulier is opgenomen en voeg de bijlage bij uw aangifte*

☐ een familiale vennootschap. *Vermeld de gegevens van uw vennootschap in Bijlage 2: gegevens van de vennootschap bij aanvraag van een verlaagd tarief voor familiale vennootschappen, die achteraan in dit formulier is opgenomen en voeg de bijlage bij uw aangifte.*

→ bijlage gevoegd aan aangifte invullen

Basisprincipes erfbelasting

Overige verminderingen te vermelden in de aangifte nalatenschap:

- Art. 2.7.5.0.3 VCF: “Als de goederen die belast zijn met de erfbelasting, binnen een jaar na het overlijden van de erflater het voorwerp uitmaken van een of meer andere overdrachten bij overlijden, wordt de wegens die overdrachten verschuldigde erfbelasting met de helft verminderd. De vermindering mag voor elk van die overdrachten nooit hoger zijn dan de erfbelasting, geheven op de overdracht die er onmiddellijk aan voorafgaat.”

☐ 6) vermindering opeenvolgende overdracht binnen het jaar:

voornamen en achternaam van de eerste overledene .....

rijksregister- of bisnummer ....

betaalde rechten door de erflater in de vorige nalatenschap .....

aandeel erflater in de vorige nalatenschap .....

A. Basisprincipes erfbelasting

Overige verminderingen te vermelden in de aangifte nalatenschap:

- Art. 2.7.5.0.4 VCF: “Als het actief van de nalatenschap van een rijksinwoner onroerende goederen bevat die in het buitenland liggen en die in dat land aanleiding geven tot het heffen van een erfbelasting, wordt het verschuldigde successierecht, in de mate waarin het de belastbare waarde van die goederen treft, verminderd met het bedrag van de in dat land geheven belasting, omgerekend in euro, op de datum van de betaling van die belasting.”

☐ 7) vermindering buitenlands onroerend goed waarop in het buitenland erfbelasting werd betaald:

adres goed: straat en nummer .....

postnummer en gemeente ..... land .....

betaalde erfbelasting ..... euro

A. Basisprincipes erfbelasting

Overige vrijstellingen te vermelden in de aangifte nalatenschap:

- Art. 2.7.6.0.1 VCF: "§ 1. De waarde van de maatschappelijke rechten, vermeld in paragraaf 2, die door de erflater of door zijn echtgenoot ten minste vijf jaar vóór het openvallen van de nalatenschap en uiterlijk in het jaar 2005 zijn verworven en die gedurende de vermelde termijn ingeschreven waren op naam van de erflater of van zijn echtgenoot, of de waarde van hetgeen verkregen wordt als terugbetaling van diezelfde maatschappelijke rechten, wordt vrijgesteld van het successierecht. Als de erflater op het moment van de inschrijving niet heeft geopteerd voor de kapitalisatie van het inkomen dat periodiek toegekend is aan het maatschappelijk recht, wordt het bedrag dat voor de vrijstelling in aanmerking komt, toch berekend alsof voor kapitalisatie gekozen is."

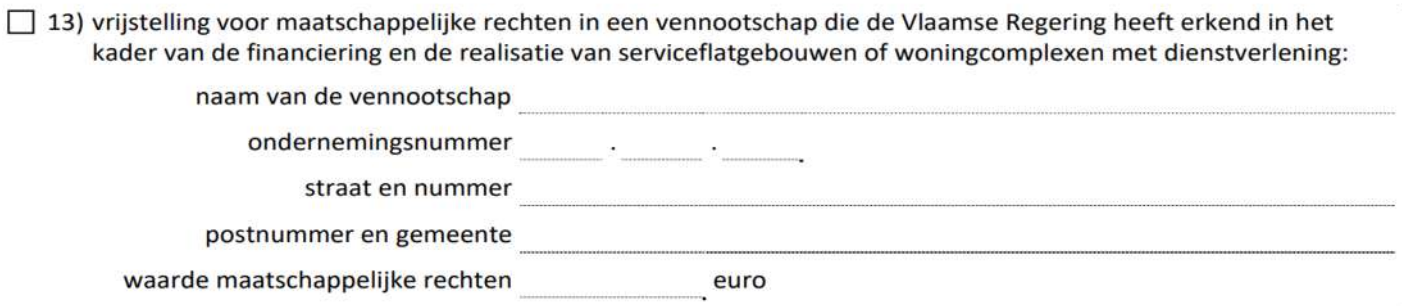

☐ 13) vrijstelling voor maatschappelijke rechten in een vennootschap die de Vlaamse Regering heeft erkend in het kader van de financiering en de realisatie van serviceflatgebouwen of woningcomplexen met dienstverlening:

naam van de vennootschap .....

ondernemingsnummer ....

straat en nummer .....

postnummer en gemeente .....

waarde maatschappelijke rechten ..... euro

A. Basisprincipes erfbelasting

Overige vrijstellingen te vermelden in de aangifte nalatenschap:

- Art. 2.7.6.0.2 VCF: “De waarde van de onbebouwde onroerende goederen in het Vlaams Ecologisch Netwerk, vermeld in het artikel 17 tot en met het artikel 26bis van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu, wordt van de erfbelasting vrijgesteld.”

☐ 8) vrijstelling voor een grond in een VEN-gebied. *Dit hokje mag enkel worden aangevinkt als u voor dezelfde goederen hokje 10 niet hebt aangevinkt. Als u een vrijstelling vraagt voor verschillende gronden in een VEN-gebied, moet u per perceel de onderstaande gegevens vermelden in een apart document dat u als bijlage bij deze aangifte voegt.*

kadastrale gegevens afdeling ..... sectie ..... nummer .....

adres goed: straat en nummer .....

postnummer en gemeente .....

oppervlakte ..... ha ..... a ..... ca

vrijgesteld gedeelte van het perceel ☐ bekend. **Vul hieronder de waarde van het vrijgestelde gedeelte in.**

..... euro

☐ onbekend. **Vul hieronder de waarde van het volledige perceel in.**
Vlabel zal voor u opzoeken welk gedeelte vrijgesteld is.

..... euro

A. Basisprincipes erfbelasting

Overige vrijstellingen te vermelden in de aangifte nalatenschap:

- Art. 2.7.6.0.3 VCF: “De waarde van de onroerende goederen die te beschouwen zijn als bos als vermeld in artikel 3 van het bosdecreet van 13 juni 1990 wordt van de erfbelasting vrijgesteld. De vrijstelling geldt zowel voor de grond- als voor de opstandswaarde.”

☐ 9) vrijstelling voor een bos. *Dit hokje mag enkel worden aangevinkt als u voor dezelfde goederen hokje 10 niet hebt aangevinkt. Door dit hokje aan te vinken en deze aangifte te ondertekenen, verklaart u dat u kennis hebt genomen van artikel 13bis van het Bosdecreet van 13 juni 1990 en dat voldaan is aan de voorwaarden van artikel 2.7.6.0.3, tweede lid, van de Vlaamse Codex Fiscaliteit van 13 december 2013.*

kadastrale gegevens afdeling _____ sectie _____ nummer _____

waarde van het vrijgestelde gedeelte van het perceel _____ euro

A. Basisprincipes erfbelasting

Overige vrijstellingen te vermelden in de aangifte nalatenschap:

- Art. 2.7.6.0.4 VCF: *"De waarde van de zaken die ascendenten verkrijgen uit de nalatenschap van de erflater, wordt vrijgesteld van de erfbelasting als de volgende voorwaarden cumulatief zijn vervuld :*

  1° de zaken zijn door die ascendenten onder de levenden aan de erflater geschonken voor zijn overlijden;

  2° de zaken bevinden zich nog in natura in de nalatenschap of er is, als ze zijn vervreemd, nog een schuldvordering in de nalatenschap aanwezig;

  3° de erflater is zonder nakomelingen gestorven."

☐ 11) vrijstelling voor een door een ascendent geschonken goed dat door het overlijden opnieuw eigendom wordt van de ascendent-schenker ingevolge wettelijke terugkeer:

omschrijving van het geschonken goed _____

waarde van het geschonken goed _____ euro

A. Basisprincipes erfbelasting

Overige vrijstellingen te vermelden in de aangifte nalatenschap:

- Wettelijk recht van terugkeer vs. optioneel beding van conventionele terugkeer opgenomen in schenkingsakte
  - Standpunt VLABEL nr. 16021 dd. 22 februari 2016 (volgt het federale standpunt)
    - "de waarde van een aan de erflater geschonken goed dat bij zijn vooroverlijden terugkeert naar de schenker op grond van conventionele terugkeer maakt geen deel uit van het actief van de nalatenschap"
    - geschonken goed is niet meer aanwezig in de nalatenschap:
      - bij zaakvervanging = vervangend goed maakt geen deel uit van het actief van de nalatenschap
      - geen zaakvervanging
        - = vervangende roerende vordering
        - bij voorrang in mindering gebracht van de waarde van de roerende goederen van de nalatenschap

A. Basisprincipes erfbelasting

Overige vrijstellingen te vermelden in de aangifte nalatenschap:

- Wettelijk recht van terugkeer vs. optioneel beding van conventionele terugkeer opgenomen in schenkingsakte
  - Standpunt VLABEL nr. 16030 dd. 4 april 2016
    - "Het vooroverlijden van de begiftigde opent voor de schenker een recht: de terugkeer al dan niet laten plaatsvinden. Er is dus een wilsuiting van de schenker vereist om de terugkeer te laten plaatsvinden."

      = last van de schenking
    - = overdracht ten bezwarende titel
    - indien onroerend goed: verkooprecht

A. Basisprincipes erfbelasting

Overige vrijstellingen te vermelden in de aangifte nalatenschap:

- Art. 2.7.6.0.5 VCF: "§ 1. De waarde van de nettoverkrijging in de onbebouwde onroerende goederen waarvoor een natuurbeheerplan type twee, drie of vier als vermeld in artikel 16ter, § 1, 2°, 3° en 4°, van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu, is goedgekeurd conform artikel 16octies van het voormelde decreet (...)
- § 2. De vrijstelling, vermeld in paragraaf 1, is ook van toepassing als er nog geen natuurbeheerplan is afgesloten, en als de erflater een intentieovereenkomst met het Agentschap voor Natuur en Bos heeft afgesloten of als de erfgenaam, legataris of begiftigde de intentie heeft om op het onroerend goed een natuurbeheerplan type twee, drie of vier als vermeld in artikel 16ter, § 1, 2°, 3° en 4°, van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu, tot stand te brengen."

☐ 10) vrijstelling voor natuurgoederen. *Dit hokje mag enkel worden aangevinkt als u voor dezelfde goederen de hokjes 8 of 9 niet hebt aangevinkt. Door dit hokje aan te vinken en deze aangifte te ondertekenen, verklaart u dat u kennis hebt genomen van artikel 16septiesdecies, eerste lid, 1°, en het tweede tot en met het vierde lid van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu en dat voldaan is aan de voorwaarden van artikel 2.7.6.0.5 van de Vlaamse Codex Fiscaliteit van 13 december 2013.*

kadastrale gegevens afdeling ..... sectie ..... nummer .....

waarde van het vrijgestelde gedeelte van het perceel ..... euro

A. Basisprincipes erfbelasting

Abattement gehandicapt persoon

- Art. 2.7.3.2. 12 VCF: *"§ 1. Op hetgeen een gehandicapte persoon of een gehandicapt kind verkrijgt, wordt een abattement toegepast voor de som die verkregen is door toepassing van de volgende formule :*
- *1° (3000 euro) x (cijfer, aangeduid in artikel 2.7.3.3.2, eerste lid, 5°, volgens de leeftijd van de verkrijger) als de verkrijging onderworpen is aan het tarief, vermeld in tabel I van artikel 2.7.4.1.1;*
- 2° (1000 euro) x (cijfer, aangeduid in artikel 2.7.3.3.2, eerste lid, 5°, volgens de leeftijd van de verkrijger) als de verkrijging onderworpen is aan het tarief, vermeld in tabel II van artikel 2.7.4.1.1."

Leeftijdstabel: dia 292

☐ 1) abattement voor een gehandicapte persoon:

voor- en achternaam .....

- gehandicapt in de zin van VCF?
  - gehandicapt kind : een kind met een specifieke ondersteuningsbehoefte als vermeld in artikel 3, § 1, 39°, van het decreet van 27 april 2018 tot regeling van de toelagen in het kader van het gezinsbeleid;
  - gehandicapte persoon : de als gehandicapt aangemerkte personen, vermeld in artikel 135, eerste lid, 1°, van het federale WIB 92

A. Basisprincipes erfbelasting

Geen erfbelasting

- beding van aanwas of tontine
  - Standpunt VLABEL nr. 17044 dd. 8 januari 2018: beding van aanwas moet voldoen aan een aantal voorwaarden vooraleer de volledige fiscale doorwerking van het kanscontract (contract ten bijzondere en bezwarende titel) wordt aanvaard:
    - gelijkaardige levensverwachting
    - gelijkwaardige inleg
- conventionele terugkeer
- wettelijke terugkeer
- levenslange rechten gevestigd op het hoofd van de erflater (vruchtgebruik of lijfrente) - gaan bij het overlijden teniet
- persoonlijke rechten (vb. recht op weduwepensioen)

B. Hervorming erfbelasting (Vlaams Gewest): wijzigingen aan materie van de erfbelasting

NCOI Fiscaal Informatief

B. Wijziging aan materie erfbelasting

- Vlaamse erfbelasting → Vlaamse Codex Fiscaliteit

- hervorming erfbelasting 2018
  - modernisering
  - aanpassen aan hervormde erfrecht
  - inwerkingtreding: 1 september 2018

= hervorming erfrecht
= hervorming huwelijksvermogensrecht

- hervorming erfbelasting 2021
  - de tariefverlaging voor non-profitlegaten en non-profitschenkingen
  - afschaffen fiscaal voordeel duolegaat
  - de invoering van de vriendenerfenis

B. Wijziging aan materie erfbelasting

1) Verlaagde tarieven voor verkrijgingen buiten de rechte lijn en tussen partners

→ tarieven voor 1 september 2018

Rechte lijn en tussen partners (categorie I)		**Tussen broers en zussen** (categorie II)		**Tussen anderen** (categorie II)	
0,01 - 50.000	3%	0,01 - 75.000	30%	0,01 - 75.000	45%
50.000,01 - 250.000	9%	75.000,01 - 125.000	55%	75.000,01 - 125.000	55%
> 250.000	27%	> 125.000	65%	> 125.000	65%

- Categorie I: gesplitste taxatie vs. categorie II: geen gesplitste taxatie

- Categorie I en II (broers en zussen): erfbelasting op netto-verkrijging vs. categorie II (anderen): erfbelasting op som netto-verkrijgingen

B. Wijziging aan materie erfbelasting

- 1) Verlaagde tarieven voor verkrijgingen buiten de rechte lijn en tussen partners
  → tarieven vanaf 1 september 2018

- art. 2.7.4.1.1. VCF

- gewijzigde tariefschijven
  - nieuwe laagste schijf: 0 - 35.000 euro
  - tweede schijf: 35.000,01 - 75.000 euro
  - hoogste schijf: > 75.000 euro

- gewijzigde tarieven
  - nieuw tarief van 25%
  - afschaffing tarief van 65%

B. Wijziging aan materie erfbelasting

1) Verlaagde tarieven voor verkrijgingen buiten de rechte lijn en tussen partners

Voor	1 september	2018	Vanaf	1 september	2018
	Broers en zussen	*Anderen*		*Broers en zussen*	*Anderen*
			0,01 - 35.000	25%	25%
0,01 - 75.000	30%	45%	35.000,01 - 75.000	30%	45%
75.000,01 - 125.000	55%	55%	> 75.000	55%	55%
> 125.000	65%	65%			

B. Wijziging aan materie erfbelasting

1) Verlaagde tarieven voor verkrijgingen buiten de rechte lijn en tussen partners

- Voorbeeld legaat aan beste vriend

Legaat van 25.000 EUR		**Legaat van 150.000 EUR**		**Legaat van 800.000 EUR**	
Voor 1/09/2018	*Vanaf 1/09/2018*	*Voor 1/09/2018*	*Vanaf 1/09/2018*	*Voor 1/09/2018*	*Vanaf 1/09/2018*
25.000 x 45% = **11.250**	25.000 x 25% = **6.250**	(75.000 x 45%) + (50.000 x 55%) + (25.000 x 65%) = 33.750 + 27.500 + 16.250 = **77.500**	(35.000 x 25%) + (40.000 x 45%) + (75.000 x 55%) = 8.750 + 18.000 + 41.250 = **68.000**	(75.000 x 45%) + (50.000 x 55%) + (675.000 x 65%) = 33.750 + 27.500 + 438.750 = **500.000**	(35.000 x 25%) + (40.000 x 45%) + (725.000 x 55%) = 8.750 + 18.000 + 398.750 = **425.500**

B. Wijziging aan materie erfbelasting

2) Vermindering voor kleine nalatenschappen

- art. 2.7.5.0.1. VCF

- huidige belastingvermindering voor kleine nalatenschappen zijn niet meer afgestemd op de nieuwe tariefstructuur

- ongewijzigde belastingvermindering voor
  - kleine verkrijgingen in rechte lijn en tussen partners
  - kleine verkrijgingen tussen broers en zussen

- gewijzigde belastingvermindering voor kleine verkrijgingen tussen anderen
  - dezelfde belastingvermindering als deze tussen broers en zussen
  - toegepast op de som van de netto-verkrijgingen

B. Wijziging aan materie erfbelasting

2) Vermindering voor kleine nalatenschappen

- art. 2.7.5.0.1. VCF

  “De erfbelasting, verschuldigd uit hoofde van een verkrijging door een broer of zus, wordt verminderd met een bedrag gelijk aan hetzij:
  - 1° 2000 euro, vermenigvuldigd met (nettoverkrijging / 20.000 euro), wanneer de nettoverkrijging kleiner is dan of gelijk is aan 18.750 euro;
  - 2° 2500 euro, vermenigvuldigd met 1 - (nettoverkrijging / 75.000 euro), wanneer de nettoverkrijging groter is dan 18.750 euro en niet meer bedraagt dan 75.000 euro.

  Voor de erfbelasting verschuldigd door andere personen dan erfgenamen in de rechte lijn, de partners of broers en zussen, wordt eenzelfde vermindering toegepast als berekend overeenkomstig het derde lid waarbij onder de nettoverkrijging moet begrepen worden: de som van nettoverkrijgingen”

B. Wijziging aan materie erfbelasting

2) Vermindering voor kleine nalatenschappen

- Voorbeeld: 3 legaten aan vrienden

3 legaten van **3.000 EUR** som: 9.000 EUR		**3 legaten van** **5.000 EUR** som: 15.000 EUR		**3 legaten van** **8.000 EUR** som: 24.000 EUR	
Voor 1/09/2018	*Vanaf 1/09/2018*	*Voor 1/09/2018*	*Vanaf 1/09/2018*	*Voor 1/09/2018*	*Vanaf 1/09/2018*
2.000 x (9.000/12.500)= 2.000 x 0,72 = **1.440**	2.000 x (9.000/20.000) = 2.000 x 0,45 = **900**	2.400 x (1 - (15.000/75.000)) = 2.400 x 0,8 = **1.920**	2.000 x (15.000/20.000) = 2.000 x 0,75 = **1.500**	2.400 x (1 - (24.000/75.000)) = 2.400 x 0,68 = **1.632**	2.500 x (1 - (24.000/75.000)) = 2.500 x 0,68 = **1.700**

B. Wijziging aan materie erfbelasting

3) Vrijstelling voor jonge wezen

- wat bestond al? Art. 2.7.5.0.2. VCF

- korting voor jonge erfgenamen: korting van 75 euro voor elk vol jaar dat nog moet verlopen tot het kind 21 jaar is

- korting voor LLE (wanneer er jonge erfgenaam is): korting van ½ van de korting die de gemeenschappelijke (jonge) kinderen genieten
  - gemeenschappelijk in de zin van art. 1.1.0.0.2, lid 6, 5° a) en b) VCF
    - natuurlijke afstammelingen en vol geadopteerde afstammelingen
    - stiefkinderen
- deze kortingen blijven bestaan na hervorming erfbelasting

B. Wijziging aan materie erfbelasting

3) Vrijstelling voor jonge wezen

- aangifte nalatenschap: gunstmaatregelen

☐ 4) vermindering voor kinderen jonger dan 21 jaar:

voor- en achternaam van de kinderen .....

☐ 5) vermindering voor de partner voor de gemeenschappelijke kinderen jonger dan 21 jaar:

voor- en achternaam van de kinderen .....

B. Wijziging aan materie erfbelasting

3) Vrijstelling voor jonge wezen

- art. 2.7.6.0.6, § 1 VCF

- volle wezen jonger dan 21 jaar
  - beide ouders moeten niet noodzakelijk gelijktijdig zijn overleden
  - bij het overlijden van de langstlevende (of enige) ouder

- vrijgestelde grondslag van erfbelasting
  - bekomen aandeel in de woning van de ouder(s) waar deze gedomicilieerd was op moment van overlijden
    → niet geplafonneerd
  - 75.000 euro op roerende verkrijging

B. Wijziging aan materie erfbelasting

3) Vrijstelling voor jonge wezen

- aangifte nalatenschap: gunstmaatregelen

☐ 3) vrijstelling voor kinderen jonger dan 21 jaar, van wie beide ouders of de enige ouder overleden zijn:

voor- en achternaam van de rechthebbende kinderen .....

voor- en achternaam van de reeds overleden ouder .....

B. Wijziging aan materie erfbelasting

4) Bijkomende vrijstelling voor langstlevende partner

- art. 2.7.6.0.6, § 2 VCF
- vrijstelling voor gezinswoning blijft bestaan
- bijkomende vrijstelling 50.000 euro op roerende verkrijging

B. Wijziging aan materie erfbelasting

5) Flexibele en gedeeltelijke erfenissprong wordt mogelijk

- Wettelijke erfenissprong:
  - een kind verwerpt de nalatenschap van zijn ouder ten voordele van zijn eigen kinderen
    - “alles of niets”-verhaal: veronderstelt een integrale verwerping van de nalatenschap
  - Vlaams Decreet 8 december 2017: schart art. 2.7.7.0.3. VCF
    - voor 24 december 2017: verwerping had geen fiscaal belang, fiscus mag geen nadeel ondervinden van een verwerping
      - voor de berekening van de erfbelasting wordt er vanuit gegaan dat de nalatenschap vererft aan de verwerpende erfgenaam
    - vanaf 24 december 2017: elk kleinkind wordt belast op hetgeen hij/zij zelf ontvangt

B. Wijziging aan materie erfbelasting

5) Flexibele en gedeeltelijke erfenissprong wordt mogelijk

- Nieuw: gedeeltelijke erfenissprong:

  - art. 2.8.6.0.9. VCF

  - mogelijkheid voor een erfopvolger om nalatenschap te aanvaarden en binnen het jaar na het openvallen ervan een deel van de geërfde activa of van eigen activa* met dezelfde waarde belastingvrij door te schenken aan zijn kinderen

    * roerende goederen (reden: vaak moeilijk of niet identificeerbaar)

B. Wijziging aan materie erfbelasting

5) Flexibele en gedeeltelijke erfenissprong wordt mogelijk

- Voorwaarden
  - overlijden:
    - na 31 augustus 2018
    - erfbelasting werd geheven door het Vlaamse Gewest op erfelijke overdracht
    - erfbelasting is betaald
  - schenking:
    - schenker: verkregen van de erflater in categorie 'in rechte lijn of tussen partners'
    - begiftigde(n): een of meer van zijn afstammelingen (of aan personen die voor de schenkbelasting met hen worden gelijkgesteld
    - schenking binnen 1 jaar na het overlijden van de erflater
    - schenking bij notariële akte
    - niet onder opschortende voorwaarde of termijn

→ kritiek: in de praktijk moeilijk om binnen 1 jaar effectief erfbelasting te hebben betaald

B. Wijziging aan materie erfbelasting

5) Flexibele en gedeeltelijke erfenissprong wordt mogelijk

- Vrijstelling vragen overeenkomstig art. 3.12.3.0.1., §1, 3° en 4° VCF

- Gevolg: schenking geniet vrijstelling van schenkbelasting

- Begrenzing
  - bedrag van vrijstelling in schenkbelasting kan nooit hoger zijn dan het bedrag van geheven erfbelasting
  - er wordt enkel rekening gehouden met het bedrag van erfbelasting dat op regelmatige wijze is geheven op initiële aangifte die door aangevers is ingediend

B. Wijziging aan materie erfbelasting

5) Flexibele en gedeeltelijke erfenissprong wordt mogelijk

- Voorbeeld 1: A erft effecten met een waarde van 150.000 euro, binnen het jaar schenkt hij deze effecten door aan zijn zoon, B. Op het ogenblik van de schenking hebben de effecten een waarde van 155.000 euro. Hoeveel bedraagt de schenkbelasting?
  - schenkbelasting zonder vrijstelling: 3% x 155.000 = 4.650
  - betaalde erfbelasting op effecten: (3% x 50.000) + (9% x 100.000) = 10.500
  - vrijstelling is beperkt tot de waarde waarop erfbelasting is geheven: 4.650 x 150.000 / 155.000 = 4.500
  - verschuldigde schenkbelasting: 4.650 - 4.500 = 150 euro

B. Wijziging aan materie erfbelasting

5) Flexibele en gedeeltelijke erfenissprong wordt mogelijk

- Voorbeeld 2: A erft banktegoeden met een waarde van 40.000 euro, binnen het jaar schenkt hij een geldsom van 30.000 euro aan zijn zoon, B. Hoeveel bedraagt de schenkbelasting?
  - schenkbelasting zonder vrijstelling: 3% x 30.000 = 900
  - betaalde erfbelasting op dezelfde waarde:
    - 3% x 40.000 = 1.200
    - vermindering voor kleine nalatenschappen; 500 x (1 - (40.000/50.000) 500 x 0,2 = 100
    - 1.100 x 30.000 / 40.000 = 825
  - verschuldigde schenkbelasting: 900 - 825 = 75 euro

B. Wijziging aan materie erfbelasting

5) Flexibele en gedeeltelijke erfenissprong wordt mogelijk

- Voorbeeld 3: A erft banktegoeden met een waarde van 50.000 euro, binnen het jaar schenkt hij de som door aan zijn kinderen: een geldsom van 30.000 euro aan B, een geldsom van 10.000 aan C en een geldsom van 10.000 aan D. Hoeveel bedraagt de schenkbelasting?
  - B: 900 (schenkbelasting zonder vrijstelling: 3% x 30.000) - 900 (⅗ x totale erfbelasting = ⅗ x 1.500) = 0
  - C: 300 (schenkbelasting zonder vrijstelling: 3% x 10.000) - 300 (⅕ x totale erfbelasting = ⅕ x 1.500) = 0
  - D: 300 (schenkbelasting zonder vrijstelling: 3% x 10.000) - 300 (⅕ x totale erfbelasting = ⅕ x 1.500) = 0

B. Wijziging aan materie erfbelasting

5) Flexibele en gedeeltelijke erfenissprong wordt mogelijk

- Progressievoorbehoud? De doorgeefschenking wordt op gelijke wijze behandeld als een andere schenking
  - schenking binnen 3 jaar na een doorgeefschenking (door dezelfde schenker aan dezelfde begiftigde): progressievoorbehoud toepassen op tweede schenking
  - doorgeefschenking binnen 3 jaar na een eerdere schenking: schenkbelasting op doorgeefschenking wordt berekend rekening houdend met progressievoorbehoud
  - schenker overlijdt binnen 3 jaar na doorgeefschenking: bij de berekening van de erfbelasting is het progressievoorbehoud van toepassing

B. Wijziging aan materie erfbelasting

- VLABEL SP nr. 19021 d.d. 18 februari 2019
  doorgeefschenking

  - hoe moeten limieten berekend worden indien er meerdere onroerende goederen worden geschonken die niet allemaal deel uit een nalatenschap komen?
  - wat indien zowel roerende en onroerende goederen worden geschonken en de brutowaarde van het erfdeel al dan niet groter is dan de waarde van de geschonken goederen?
  - wat bij schenking van onroerende goederen in verschillende akten?
  - wat bij een schenking op last van een geldsom?

B. Wijziging aan materie erfbelasting

- 1) schenking in één akte van een niet-erfenisvreemd onroerend goed en een erfenisvreemd onroerend goed: waarde geschonken niet-erfenisvreemd goed > brutowaarde erfdeel
  - totale schenkbelasting berekenen
    - progressieve tarieven
    - pro rata opgesplitst tussen erfenisvreemd en niet-erfenisvreemd onroerend goed
  - schenkbelasting op erfenisvreemd onroerend goed volledig verschuldigd
  - beperking vrijstelling schenkbelasting tot waarde waarop erfbelasting werd betaald

B. Wijziging aan materie erfbelasting

- 1) cijfervoorbeeld
  - bruto-erfdeel: 230.000 en betaalde erfbelasting: 14.500
  - schenking aan 2 kinderen van een deels geërfd onroerend goed (250.000) en erfenisvreemd onroerend goed (100.000)
  - elk kind krijgt een schenking van 175.000 (= 350.000 / 2)
  - totale schenkbelasting per kind: 6.750 = (150.000 x 3%) + (25,000 x 9%)
  - schenkbelasting op erfenisvreemd onroerend goed: niet-vrijgesteld
    - 6.750 x 50.000 (erfenisvreemd) / 175.000 (totale schenking) = 1.928,57
  - schenkbelasting op niet-erfenisvreemd onroerend goed:
    - 6.750 x 125.000 (niet-erfenisvreemd) /175.000 (totale schenking) = 4.821,43
    - limiet vrijstelling: 4.821,43 (berekende schenkbelasting) x 230.000 (brutowaarde erfdeel) / 250.000 (belastbare grondslag schenkbelasting) = 4.435,72
  - totale schenkbelasting: 1.928,57 + 4.821,43 - 4.435,72 = 2.314,28

B. Wijziging aan materie erfbelasting

- 2) schenking in één akte van een niet-erfenisvreemd onroerend goed en een erfenisvreemd onroerend goed: waarde geschonken niet-erfenisvreemd goed < brutowaarde erfdeel
  - vrijstelling in schenkbelasting kan niet hoger zijn dan betaalde erfbelasting
  - reductie van het maximum indien geërfde goederen > geschonken waarde

B. Wijziging aan materie erfbelasting

- 2) cijfervoorbeeld 1
  - bruto-erfdeel: 300.000 en betaalde erfbelasting: 14.500
  - schenking aan 2 kinderen van een deels geërfd onroerend goed (250.000) en erfenisvreemd onroerend goed (100.000)
  - elk kind krijgt een schenking van 175.000
  - totale schenkbelasting per kind: 6.750 = (150.000 x 3%) + (25,000 x 9%)
  - schenkbelasting op erfenisvreemd onroerend goed: niet-vrijgesteld
    - 6.750 x 50.000 (erfenisvreemd) / 175.000 (totale schenking) = 1.928,57
  - schenkbelasting op niet-erfenisvreemd onroerend goed:
    - 6.750 x 125.000 (niet-erfenisvreemd) /175.000 (totale schenking) = 4.821,43
    - limiet totale vrijstelling: 14.500 (betaalde erfbelasting) x 250.000 (belastbare grondslag schenkbelasting) / 300.000 (bruto-erfdeel) = 12.083,33
    - limiet vrijstelling per kind: 12.083,33 / 2 = 6.041,67
    - niet-erfenisvreemd onroerend goed is volledig vrijgesteld
  - totale schenkbelasting: 1.928,57

B. Wijziging aan materie erfbelasting

- 2) cijfervoorbeeld 2
  - bruto-erfdeel: 300.000 en betaalde erfbelasting: 9.000
  - schenking aan 2 kinderen van een deels geërfd onroerend goed (250.000) en erfenisvreemd onroerend goed (100.000)
  - elk kind krijgt een schenking van 175.000
  - totale schenkbelasting per kind: 6.750 = (150.000 x 3%) + (25,000 x 9%)
  - schenkbelasting op erfenisvreemd onroerend goed: niet-vrijgesteld
    - 6.750 x 50.000 (erfenisvreemd) / 175.000 (totale schenking) = 1.928,57
  - schenkbelasting op niet-erfenisvreemd onroerend goed:
    - 6.750 x 125.000 (niet-erfenisvreemd) /175.000 (totale schenking) = 4.821,43
    - limiet totale vrijstelling: 9.000 (betaalde erfbelasting) x 250.000 (belastbare grondslag schenkbelasting) / 300.000 (bruto-erfdeel) = 7.500
    - limiet vrijstelling per kind: 7.500 / 2 = 3.750
  - totale schenkbelasting: 1.928,57 + 4.821,43 - 3.750 = 3.000

B. Wijziging aan materie erfbelasting

- 3) schenking in twee verschillende akten: eerst schenking van het erfenisvreemd onroerend goed en daarna schenking van een niet-erfenisvreemd onroerend goed
  - bruto-erfdeel 230.000 en betaalde erfbelasting: 14.500
  - schenking aan twee kinderen
    - schenking 1: erfenisvreemd onroerend goed: 100.000 (elk 50.000)
    - schenking 2: niet-erfenisvreemd onroerend goed: 250.000 (elk 125.000)
  - schenkbelasting op akte 1: 1.500 (= 50,000 x 3%)
  - schenkbelasting op akte 2:
    - toepassing progressievoorbehoud: 5.250 = (100.000 x 3%) + (25.000 x 9%)
    - limiet vrijstelling: 5.250 (verschuldigde schenkbelasting) x 230.000 (brutowaarde erfdeel) / 250.000 (belastbare grondslag schenkbelasting) = 4.830
    - schenkbelasting: 5.250 - 4.830 = 420
  - totale schenkbelasting: 1.500 + 420 = 1.920

B. Wijziging aan materie erfbelasting

- 3) schenking in twee verschillende akten: eerst schenking van het erfenisvreemd onroerend goed en daarna schenking van een niet-erfenisvreemd onroerend goed
  - duidelijk voordeliger dan schenken in 1 akte
  - deze keuze kan belastingplichtige maken, is niet in strijd met de wet

B. Wijziging aan materie erfbelasting

- 4) gelijktijdige schenking van roerende goederen en een niet-erfenisvreemd onroerend goed: schenking > bruto-erfdeel
  - bruto-erfdeel roerende goederen: 50.000 en bruto-erfdeel onroerende goederen: 200.000
  - betaalde erfbelasting: 14.700
  - schenking aan 1 kind van roerende goederen (60.000) en geërfd onroerend goed (200.000)
  - schenkbelasting: 10.800
    - schenking roerende goederen: 1.800 (60.000 x 3%)
    - schenking onroerend goed: 9.000 = (150.000 x 3%) + (50.000 x 9%)
  - vrijstelling: 10.800 (verschuldigde schenkbelasting) x 250.000 (brutowaarde erfdeel) / 260.000 (belastbare grondslag schenkbelasting) = 10.384,62
  - verschuldigde schenkbelasting: 10.800 - 10.384,62 = 415,38

B. Wijziging aan materie erfbelasting

- 5) gelijktijdige schenking van roerende goederen en een erfenisvreemd onroerend goed
  - bruto-erfdeel roerende goederen: 50.000 en bruto-erfdeel onroerende goederen: 200.000
  - betaalde erfbelasting: 14.700
  - schenking aan 1 kind van roerende goederen (80.000) en erfenisvreemd onroerend goed (180.000)
  - schenkbelasting op roerende goederen: 2.400 (80.000 x 3%)
    - vrijstelling: 14.700 (betaalde erfbelasting) x 80.000 (belastbare grondslag schenkbelasting) / 250.000 (totaal bruto-erfdeel) = 4.704
    - doorgeefschenking roerende goederen volledig vrijgesteld
  - schenking op erfenisvreemd onroerend goed: 7.200 = (150.000 x 3%) + (30.000 x 9%)
  - verschuldigde schenkbelasting: 7.200

B. Wijziging aan materie erfbelasting

- 6) schenking van niet-erfenisvreemd onroerend goed op last van een geldsom
  - bruto-erfdeel roerende goederen: 50.000 en bruto-erfdeel onroerende goederen: 125.000
  - betaalde erfbelasting: 9.450
  - schenking aan kind 1 van onroerend goed (250.000, voor de helft geërfd) onder last tot betalen van een geldsom aan kind 2 van 125.000
  - schenkbelasting per kind: 3.750 (125.000 x 3%)
  - vrijstelling: 3.750 (berekende schenkbelasting) x 175.000 (brutowaarde erfdeel) / 250.000 (totaal belastbare grondslag schenkbelasting) = 2.625
    - doorgeefschenking roerende goederen volledig vrijgesteld
  - verschuldigde schenkbelasting per kind: 3.750 - 2.625 = 1.125
- 7) schenking van erfenisvreemd onroerend goed op last van een geldsom
  - hoofdschenking betreft een erfenisvreemd onroerend goed: geen vrijstelling
  - geldt ook voor de secundaire schenking

B. Wijziging aan materie erfbelasting

- **Duolegaat op heden:**
  - Kenmerken:
    - Testamentaire beschikking waarbij
      - eerste legaat wordt vermaakt aan wettige erfgenamen of derden
      - tweede legaat wordt vermaakt aan VZW of Stichting (goede doel) onder last om alle verschuldigde erfbelasting verbonden aan de nalatenschap te betalen
    - Vorm van testament is irrelevant
      - Hoeft niet notarieel (wel aan te bevelen)
    - Opletten: correcte aanduiding van de non-profit instelling
      - Juiste benaming en adres gebruiken
      - opletten bij ontbinding en fusie (cascade voorzien)

B. Wijziging aan materie erfbelasting

- **Duolegaat op heden:**
  - Fiscaal
    - Wettige erfgenamen of legataris ontvangen hun legaat vrij van erfbelasting
    - Non-profit organisatie betaalt alle erfbelasting:
      - erfbelasting op legaat aan wettige erfgenamen of legatarissen
      - erfbelasting op eigen legaat
    - Belastingbesparing
      - deel van de nalatenschap dat in principe aan hoog en progressief tarief wordt belast
      - wordt nu aan laag en vlak tarief belast
        - 8,5% in Vlaams gewest (opgelet: ontwerpdecreet voorziet een 0% tarief voor legaten aan VZW's - *zie infra*)

B. Wijziging aan materie erfbelasting

- Ratio afschaffing: praktijk wees uit dat het voordeel voor de eigenlijke begunstigde zo groot en dat van het goede doel zo klein mogelijk werd gehouden
- Invoering nieuw artikel 2.7.3.2.15 in VCF:
  - *"Als er zich onder de erfgenamen, legatarissen of begiftigden een of meer legatarissen bevinden van wie het legaat onder de toepassing van artikel 2.7.4.2.1 valt (= de goede doelen), wordt om de rechten te berekenen:*
    1° voor de legatarissen, vermeld in artikel 2.7.4.2.1 (= de goede doelen), het eventuele bedrag om de erfbelasting van andere erfgenamen, legatarissen of begiftigden te voldoen, gedeeld door (1- het marginale tarief dat is toegepast om dat bedrag te berekenen) en begrensd tot het legaat zelf, niet in aanmerking genomen voor de belastbare grondslag;
    2° voor de andere erfgenamen, legatarissen of begiftigden, vermeld in punt 1°, het eventuele bedrag ,vermeld in punt 1°, in aanmerking genomen voor de belastbare grondslag."
  - het bedrag dat het goede doel verkrijgt om de erfbelasting van andere erfgenamen, legatarissen of begiftigden te betalen maakt geen deel uit van de belastbare grondslag van het goede doel, maar wel van de belastbare grondslag van de andere erfgenamen betrokken bij het (omgekeerd) duolegaat
  - veel bestaande duolegaten zullen waarschijnlijk geen voordeel meer scheppen voor het goede doel, en zullen dus verworpen worden door het goede doel
- Voor nalatenschappen opengevallen na 1 juli 2021, ongeacht datum testament

B. Wijziging aan materie erfbelasting

- Voorbeeld: een oom met nalatenschap van 200 wenst zoveel mogelijk aan zijn neven te legateren
  - Wanneer de oom in een testament zijn nalatenschap aan zijn neven legateert, betalen zij ongeveer 110 erfbelasting en houden zij ongeveer 90 netto over

  - Wanneer de oom opteert voor een duo-legaat en zijn nalatenschap verdeelt over zijn neven (bv. 110) en over een goed doel (bv. 90), onder de last voor deze laatste om de erfbelasting voor het andere legaat te betalen, houden de neven netto meer over:

    - de neven worden belast op 110 (stel 55% of 60,50)
      en het goede doel op 90 (8,5% of 7,65)

      (last tot betaling erfbelasting wordt verwaarloosd voor heffing op grond van art. 2.7.1.0.10, lid 2 VCF)

    - en het goede doel krijgt (90 – 60,50 – 7,65) = 21,85

B. Wijziging aan materie erfbelasting

- Voorbeeld van daarnet: een oom met nalatenschap van 200 wenst zoveel mogelijk aan zijn neven te legateren.
  Duo-legaat: neven (bv. 110) en goed doel (bv. 90), onder de last tot betaling van erfbelasting

  - Situatie wanneer tenlastelegging van erfbelasting wel in rekening wordt genomen bij berekening van de rechten:

    - de neven worden belast op 110 + 60,5 of 170,50 (stel 55% of 93,776)
      en het goede doel wordt belast op 90 - 60,5 = 29,50 (8,5% of 2,508)

    - het goede doel moet meer betalen (93,776) dan het krijgt (90).
      Het goede doel zal het legaat bijgevolg verwerpen en daardoor vervalt het duolegaat…

B. Wijziging aan materie erfbelasting

- **Bevoordeling goed doel**
  - Ter compensatie van de afschaffing van het fiscaal voordeel van het (omgekeerd) duolegaat
  - Ter stimulering van de bevolking tot begiftiging van een goed doel
  - Verlaging tarief:
    - Erfbelasting: 0% (voordien: 8,5%)
    - Schenkbelasting: 0% (voordien 5,5%)
  - Niet van toepassing op private stichting (evenals beroepsverenigingen)

B. Wijziging aan materie erfbelasting

- **Invoeren vriendenerfenis**
  - Nieuwe belastingvermindering t.a.v. “vrienden” benoemd in testament voor overlijdens vanaf 1 juli 2021
    - Verlaagd tarief van 3% wordt van toepassing i.p.v. normaal tarief van 25%
    - Beperkingen:
      - enkel ten voordele van natuurlijke personen
        - uitdrukkelijk benoemd in testament
          - er is geen notarieel testament vereist
        - uitdrukkelijk bestempeld als “vriendenerfenis”
      - slechts een nettoverkrijging van 15.000,00 euro onderworpen wordt aan een tarief van 3%
        - vermindering bedraagt hoogstens €3.300
        - vermindering wordt *pro rata* toegekend indien meerdere vrienden worden aangeduid voor de vriendenerfenis
      - vermindering wordt toegekend nadat alle gunstmaatregelen zijn toegepast

C. Hervorming erfbelasting (Vlaams Gewest):ondersteuning aan federaal erfrecht

NCOI Fiscaal Informatief

C. Ondersteuning federaal erfrecht

Wijziging op het vlak van inbreng

- schenkingen gedaan als voorschot op erfdeel aan een erfgenaam moeten worden ingebracht

- wettelijk vermoeden als voorschot op erfdeel
  - voor 1 september 2018: een schenking aan een erfgenaam die tot een erfenis komt, wordt (weerlegbaar) vermoed een schenking als voorschot op erfdeel te zijn geweest
  - vanaf 1 september 2018: wettelijk vermoeden wordt beperkt tot schenkingen aan erfgenamen in de rechte nederdalende lijn

- wat bij legaten?
  - voor 1 september 2018: algemeen legaat/legaat ten algemene titel: (weerlegbaar) vermoeden als voorschot indien aan erfgenaam
  - vanaf 1 september 2018: algemeen legaat/legaat ten algemene titel: (weerlegbaar) vermoeden buiten erfdeel
  - aangewezen om wil van testator in testament op te nemen

C. Ondersteuning federaal erfrecht

Wijziging op het vlak van inbreng

- oude inbrengregels: geen eenvormigheid
  - roerende schenking: inbreng gebeurt in waarde (aan waarde ten tijde van de schenking)
  - onroerende schenking: inbreng gebeurt in natura (waarde bij verdeling)

- scheeftrekking
  - vader overlijdt en laat twee kinderen na: A en B
  - schenkingen
    - aan A van € 300.000 in geld
    - aan B van een onroerend goed ter waarde ten tijde van de schenking van € 300.000 (op moment verdeling € 600.000 waard)
  - na overlijden: toepassing inbrengregels
    - A: inbreng door mindere ontvangst van € 300 000
    - B: inbreng onroerend goed in natura aan waarde ten tijde van verdeling, zijnde € 600.000
  - de gelijkheid tussen A en B – die de overledene had trachten te realiseren – is niet verzekerd

C. Ondersteuning federaal erfrecht

Wijziging op het vlak van inbreng

- nieuwe inbrengregels
  - wijze
    - roerende en onroerende schenkingen worden ingebracht in waarde
    - begiftigde behoudt mogelijkheid om geschonken goed in natura in te brengen (voor zover het hem nog toebehoort en het vrij is van elke last of bezetting waarmee niet bezwaard ten tijde van de schenking)
  - waardering
    - intrinsieke waarde ten tijde van de schenking (tenzij geen meesterschap), geïndexeerd aan de hand van de index der consumptieprijzen tot het openvallen van de nalatenschap (vruchten niet aan inbreng onderworpen)
    - wanneer geen meesterschap? niet de volle beschikkingsbevoegdheid over de goederen
      - bv. vervreemdingsverbod, voorbehoud van vruchtgebruik, …
      - waardering op ogenblik waarop men meesterschap bekomt en uiterlijk bij overlijden
        - recht op volle eigendom na overlijden van de schenker: waardering ten tijde van het overlijden, verminderd met de waarde van de lasten die de uitoefening van het beschikkingsrecht over de volle eigendom nog verhinderen (bv. langstlevende echtgenoot behoudt vruchtgebruik op de geschonken goederen)

C. Ondersteuning federaal erfrecht

Wijziging op het vlak van inbreng

- nieuwe inbrengregels
  - waardering: erfovereenkomsten
    - punctuele erfovereenkomst (supra) mogelijk
      - omtrent intrinsieke waarde
      - omtrent waarderingstijdstip
    - globale erfovereenkomst (supra) is de enige mogelijkheid om afstand te doen van indexering

C. Ondersteuning federaal erfrecht

Wijziging op het vlak van inbreng

- nieuwe inbrengregels
  - VLABEL SP nr. 17053 d.d. 16 oktober 2017
    - erfgenaam behoudt de mogelijkheid om het geschonken goed in natura in te brengen
    - VLABEL oordeelt dat een dergelijke inbreng buiten de toepassing van de registratiebelasting valt omwille van het feit dat de inbreng in natura een eenzijdige beslissing van de inbrenger is en er geen sprake is van een conventionele overdracht van een onroerend goed
    - kritiek
      - correct dat er geen registratiebelasting verschuldigd is
      - maar waarom dit vraagstuk? inbreng is een verdelingsverrichting en fiscaal neutraal

C. Ondersteuning federaal erfrecht

Erfovereenkomst

- Schenkbelasting verschuldigd op schenkingen in een erfovereenkomst?
  - Schenkingen die worden gedaan bij het verlijden van de erfovereenkomst
    → de erfovereenkomst maakt zelf een titel van begiftiging uit: schenkbelasting zal worden geheven
- Schenkbelasting verschuldigd op schenkingen in een erfovereenkomst?
  - In de erfovereenkomst worden eerdere schenkingen vermeld, die op datum van overeenkomst niet zijn geregistreerd → schenkbelasting?
    - decreetgever wil fiscale rem op de opmaak van erfovereenkomsten voorkomen: art. 2.8.3.0.5. VCF
    - vermelding van schenkingen in een erfovereenkomst vormt fiscaal geen titel voor de heffing van schenkbelasting → er zal geen schenkbelasting op deze schenkingen geheven worden
    - partijen kunnen schenkingen (of sommige ervan) onderwerpen aan schenkbelasting d.m.v. het opnemen van een fiscale verklaring
      → vermijden toepassing fictiebepaling art. 2.7.1.0.5. VCF
      → partijen kunnen afzonderlijk al dan niet fiscale verklaring opnemen

- Toekenning van schuldvorderingen in een erfovereenkomst: houding VLABEL (supra)

C. Ondersteuning federaal erfrecht

- VLABEL SP nr. 19006 zoals gewijzigd op 11 mei 2020
  Toekenning van schuldvorderingen in een erfovereenkomst

- *"De toekenning van een schuldvordering zoals bedoeld in artikel 1100/7, §1, derde lid oud BW heeft tot doel het tot stand brengen van een subjectief evenwicht tussen de vermoedelijke erfgenamen in rechte neerdalende lijn. Het opleggen van dergelijke schuldvordering wordt fiscaal neutraal behandeld."*

- opleggen van een schuldvordering:
  - Ter compensatie van een eerder ontvangen schenking
    - Geen onrechtstreekse schenking door ouders;
    - Geen schenking tussen kinderen
  - Niet ter compensatie van een eerder genoten schenking/voordeel is eveneens fiscaal neutraal
  - Ter compensatie van een in de GE gedane schenking
    - = last die aan schenking gekoppeld is
    - Belastbaar conform art. 2.8.3.0.1. §3 VCF

C. Ondersteuning federaal erfrecht

Wettelijk toegekend opvolgend vruchtgebruik

- Belast in erfbelasting?
  - art. 2.7.1.0.2. VCF
  - erfbelasting is verschuldigd op een verkrijging van vruchtgebruik met toepassing van art. 858bis, §3 en §4 oud BW, tenzij LLE of LLWSP heeft verzaakt aan voormeld vruchtgebruik
  - vrijstelling gezinswoning blijft van toepassing
    - gezinswoning op dag van overlijden
    - geen aanleiding tot bijkomende taxatie
  - wettelijk toegekend opvolgend vruchtgebruik = wettelijke terugval → wettelijk erfrecht
  - Decreet 2 april 2021 (toevoeging in vet): art. 2.7.1.0.2 VCF: erfbelasting is verschuldigd, tenzij LLE **voor het overlijden van de schenker** aan het vruchtgebruik heeft verzaakt

    → erfbelasting
  - kritiek:
    - inbrengverplichting t.a.v. LLE: fiscaal neutraal
    - wettelijk toegekend opvolgend vruchtgebruik beoogt LLE zijn levensstandaard te behouden, maar hiervoor moet erfbelasting worden betaald
    - het nieuwe verruimde erfrecht wordt op fiscaal vlak afgestraft

C. Ondersteuning federaal erfrecht

Wettelijk toegekend opvolgend vruchtgebruik

- Vergelijking: schenker schenkt alleen en wil dat het vruchtgebruik toekomt aan LLE
  → terugval

Wettelijk toegekend opvolgend vruchtgebruik	Terugval
Erfbelasting - voordeel: vrijstelling gezinswoning - nadeel: hogere tarieven	Schenkbelasting - voordeel: lagere tarieven - nadeel: geen vrijstelling gezinswoning

C. Ondersteuning federaal erfrecht

Wettelijk toegekend opvolgend vruchtgebruik vs. aanwas bedongen bij overeenkomst

- aanwas niet belastbaar, want elke schenker wordt geacht ten behoeve van zichzelf te hebben bedongen (VLABEL SP 16092 d.d. 14 november 2016)
  - geen erfbelasting
  - geen schenkbelasting

- Wettelijk toegekend opvolgend vruchtgebruik vs. conventionele terugval bedongen bij overeenkomst
- terugval niet belastbaar in de erfbelasting op basis van art. 2.7.1.0.3,3° VCF, mogelijks wel op basis van art. 2.7.1.0.5 VCF
- terugval belastbaar in de schenkbelasting

C. Ondersteuning federaal erfrecht

Verruimde onderhoudsvordering voor ascendenten

- hervorming erfrecht ontneemt ascendenten hun hoedanigheid van reservataire erfgenamen
- compensatie: verruimde onderhoudsvordering voor ascendenten ten laste van de nalatenschap
  - kinderloos gestorven erflater
  - vereiste van behoeftigheid op het ogenblik van / door overlijden
  - niet nodig om ab intestato tot nalatenschap te komen
- erfbelasting?
  - onderhoudsgerechtigde ascendent is SE van nalatenschap
  - wordt aanvaard als passief van nalatenschap (art. 2.7.3.4.1. VCF)

C. Ondersteuning federaal erfrecht

Verruimde onderhoudsvordering voor ascendenten

- door verdwijnen ascendentenreserve: mogelijks meer vermakingen aan broer/zus
- nadeel:
  - ouders erven aan tarieven uit categorie I
  - broers en zussen erven aan tarieven uit categorie II

Legaat aan ouders (500.000 RG)	Legaat aan 2 broers (500.000 RG)
- elke ouder erft 250.000 RG - elk betaalt 19.500 erfbelasting (3% x 1.500) + (9% x 200.000) - totaal verschuldigde erfbelasting: **39.000**	- elke broer erft 250.000 RG - elk betaalt 117.000 erfbelasting (25% x 35.000) + (30% x 40.000) + 55% x 175.000) - totaal verschuldigde erfbelasting: **234.000**

C. Ondersteuning federaal erfrecht

Verruimde onderhoudsvordering voor ascendenten

- door verdwijnen ascendentenreserve: mogelijks meer vermakingen aan broer/zus
- oplossing: legateren aan ouders + schenking
  - elke ouder erft 250.000 RG en schenkt telkens de helft aan elke broer van erflater
  - 4x (3% x 125.000) = 4 x 3.750 = 15.000

Legaat aan ouders die schenken aan broers	Legaat aan 2 broers
- erfbelasting: 39.000 - schenkbelasting: 15.000 - totale belasting: **54.000**	- totale belasting: **234.000**

C. Ondersteuning federaal erfrecht

Kwalificatie van schenking wijzigen

- kwalificatie van een schenking
  - voorschot op erfdeel: bewaart de gelijkheid tussen erfgenamen
  - buiten erfdeel (= met vrijstelling van inbreng): de schenker wenst iets extra te geven aan de begiftigde-erfgenaam, naast en bovenop diens erfdeel
- kwalificatie omvormen:
  - voor hervorming erfrecht:
    - schenking als voorschot op erfdeel kan worden omgevormd naar een schenking buiten erfdeel
    - schenking buiten erfdeel omvormen naar een schenking als voorschot op erfdeel is betwist
  - hervorming erfrecht: omvorming kan in beide richtingen (akkoord schenker en begiftigde)
    - is dit een nieuwe schenking en is er bijgevolg schenkbelasting verschuldigd?
    - geen nieuwe schenking, dus geen schenkbelasting

C. Ondersteuning federaal erfrecht

Inbreng ten behoeve van een derde

- inbreng met generatiesprong of erfovereenkomst met generatiesprong

- grootouder schenkt rechtstreeks aan kleinkind en de ouder zal (namens zijn kind) de schenking inbrengen in de nalatenschap van de grootouder →schenking zal worden aangerekend op het aandeel van de ouder in de nalatenschap van de grootouder

- fictieve dubbele schenking
  - rechtstreekse schenking van grootouder aan kleinkind
  - onrechtstreekse schenking van ouder aan kind

C. Ondersteuning federaal erfrecht

Inbreng ten behoeve van een derde

- VLABEL SP nr. 17047 d.d. 2 oktober 2017
  Inbreng met generatiesprong – Erfovereenkomst met generatiesprong
  - VLABEL zal enkel de rechtstreekse schenking door grootouder aan kleinkind in aanmerking nemen voor de heffing van schenkbelasting
  - Dit kan o.i. worden doorgetrokken naar de erfbelasting: art. 2.7.1.0.5 VCF zal enkel spelen wanneer grootouder overlijdt binnen risico-termijn van drie jaar na rechtstreekse schenking en er geen schenkbelasting werd betaald

C. Ondersteuning federaal erfrecht

Omzetting VG LLE

- Gerechtelijke omzetting van het vruchtgebruik van de langstlevende echtgenoot
  - bestond reeds
  - omzetting in volle eigendom van met vruchtgebruik belaste goederen, in een geldsom of in een geïndexeerde rente
  - verzoek tot omzetting wordt beoordeeld door familierechtbank → beoordelingsbevoegdheid verschillend in functie van graad van bloedverwantschap tussen blote eigenaars
    - langstlevende echtgenoot + afstammelingen
      - beiden hebben te allen tijde het recht om de omzetting te vorderen
      - rechter heeft een discretionaire beoordelingsbevoegdheid
    - langstlevende echtgenoot + andere dan afstammelingen
      - langstlevende echtgenoot kan omzetting eisen eerste 5 jaar na openvallen nalatenschap
      - blote eigenaars en langstlevende echtgenoot (na 5 jaar) kunnen omzetting vragen: rechter heeft een discretionaire beoordelingsbevoegdheid
  - vruchtgebruiker heeft vetorecht m.b.t. omzetting van preferentiële goederen
  - vruchtgebruiker kan toewijzing van blote eigendom van preferentiële goederen eisen (tegen betaling) indien de blote eigendom niet toebehoort aan afstammelingen van de overledene → geen termijn

C. Ondersteuning federaal erfrecht

Omzetting VG LLE

- Buitengerechtelijke omzetting
  - in hersamengestelde gezinnen
  - initiatiefrecht
    - langstlevende echtgenoot
    - niet-gemeenschappelijke kinderen
    - gemeenschappelijke kinderen kunnen dit niet (ook al zijn er niet-gemeenschappelijke kinderen)
  - moet onderdeel zijn van de vereffening-verdeling van de nalatenschap (uiterlijk bij mededeling van aanspraken in het kader van een gerechtelijke vereffening-verdeling)
  - moet niet worden gevorderd voor een rechter
    - bij discussie mag rechter de omzetting niet weigeren
    - blote eigenaars en vruchtgebruiker bepalen onderling wijze en modaliteiten van omzetting
    - wanneer niets anders wordt overeengekomen: omzetting in onverdeeld aandeel van nalatenschap in volle eigendom
      - vermijdt dat niet-gemeenschappelijke kinderen geldsom moeten betalen aan stiefouder

C. Ondersteuning federaal erfrecht

Omzetting VG LLE

- VLABEL SP nr. 17048 d.d. 2 oktober 2017
  Omzetting van het vruchtgebruik van de langstlevende echtgenoot
  - het verdeelrecht is verschuldigd op een buitengerechtelijke omzetting van vruchtgebruik op een onroerend goed
    - overeenkomstig art. 2.10.1.0.1, 3° VCF: verwijst naar omzetting van vruchtgebruik van LLE op basis van artikelen 745quater en 745quinquies oud BW
    - wettelijke grondslag van nieuw buitengerechtelijk omzettingsrecht: art. 745quater, 1/1 oud BW
  - eenmaal verdeelrecht verschuldigd wanneer in 1 akte wordt overgegaan tot de omzetting van het vruchtgebruik en de verdeling van de onverdeeldheid die hierdoor tussen hen bestaat

C. Ondersteuning federaal erfrecht

Omzetting VG LLE

- Discrepantie tussen civiel recht en fiscaal recht op vlak van waardering vruchtgebruik blijft

- verschillende tabellen
  - enkel het civiel recht kent de instant-veroudering
    - langstlevende echtgenoot in samenloop met afstammelingen uit vorige relatie: vruchtgebruiker wordt geacht minstens 20 jaar ouder te zijn dan het oudste kind uit vorige relatie
  - voorbeeld: man overlijdt en laat een kind van 42 jaar (uit vorige relatie) en een echtgenote van 41 jaar na
    - burgerrechtelijk: vruchtgebruik bedraagt 24,47% van de waarde van het goed (vruchtgebruiker wordt geacht 62 jaar te zijn)
    - fiscaal: 56%
    - LLE krijgt een vruchtgebruik ter waarde van 24,47%, maar betaalt erfbelasting op een waarde van 56%
  - dit wordt niet rechtgezet in de hervorming van het erfrecht

D. Hervorming erfbelasting (Vlaams Gewest): ondersteuning aan federaal huwelijksvermogensrecht

NCOI Fiscaal Informatief

D. Ondersteuning federaal HVR

- Opdeling titre en finance

- onderscheid tussen de hoedanigheid en de vermogenswaarde van een goed
  - hoedanigheid = titularis → eigen
  - vermogenswaarde = economische waarde → gemeenschappelijk
- komt tegemoet aan tegenstrijdige belangen
  - hoogstpersoonlijke belangen van één echtgenoot
  - vermogensbelangen van de gemeenschap (beide echtgenoten)

- nadeel van kwalificatie als eigen of gemeenschappelijk goed waarbij het recht hoogstpersoonlijk is, maar de vermogenswaarde gemeenschappelijk
- bv. recht op fysieke integriteit: hoogstpersoonlijk recht, maar schadevergoeding dekt verlies aan beroepsinkomsten

D. Ondersteuning federaal HVR

VLABEL SP nr. 18067 d.d. 8 oktober 2018
nieuw huwelijksvermogensrecht: toepassing (gewijzigd) art. 27.3.2.7 VCF

- ***art. 2.7.3.2.7 VCF:***
  "Voor de inning van het successierecht in rechte nederdalende lijn of tussen echtgenoten met gemeenschappelijke kinderen of afstammelingen ***worden de terugnemingen en vergoedingen*** *die verbonden zijn hetzij aan de gemeenschap die heeft bestaan tussen de erflater en een echtgenoot, met wie de erflater bij het overlijden levende kinderen of afstammelingen heeft, hetzij aan de gemeenschap die tussen de verwanten in de opgaande lijn van de erflater heeft bestaan,* ***niet in aanmerking genomen****."*
  - vergoedingsrekeningen (op burgerrechtelijk vlak) worden verwaarloosd voor de berekening van de erfbelasting voor zover de nalatenschap wordt verkregen door erfgenamen in de rechte nederdalende lijn of door een echtgenoot die minstens één gemeenschappelijk kind heeft met de overledene

D. Ondersteuning federaal HVR

VLABEL SP nr. 18067 d.d. 8 oktober 2018
nieuw huwelijksvermogensrecht: toepassing (gewijzigd) art. 27.3.2.7 VCF

- **VLABEL:**
  "Als, bij toepassing van het principe "titre et finance" uit het nieuw huwelijksvermogensrecht, het titularisschap van bepaalde goederen eigen is maar de vermogenswaarde ervan gemeenschappelijk, **behoort** de **vermogenswaarde** van de betrokken goederen wel degelijk **tot het gemeenschappelijk vermogen voor de heffing van de erfbelasting.**

  Voor die goederen waarvan, op grond van het huwelijksvermogensrecht, zowel het titularisschap als de vermogenswaarde eigen zijn, op last van vergoeding aan het gemeenschappelijk vermogen, zal met deze vergoeding wel degelijk **rekening** worden **gehouden** voor de heffing van de erfbelasting, **overeenkomstig** de **gewone fiscale regels** die gelden voor vergoedingen.

  Met de gewone fiscale regels wordt bedoeld dat men **met de vergoeding geen rekening houdt als art** 2.7.3.2.7 toepasselijk is. Is art 2.7.3.2.7 niet toepasselijk en kan dus met de vergoeding rekening worden
  gehouden, dan is bovendien vereist dat de vergoedingsrekening ook daadwerkelijk wordt opgemaakt."

D. Ondersteuning federaal HVR

VLABEL SP nr. 18073 d.d. 15 oktober 2018
nieuw huwelijksvermogensrecht: toepassing art. 27.1.0.6 VCF

- **art. 2.7.1.0.6 en art. 2.7.3.2.8, § 1 VCF**
  - polis komt tot uitkering bij overlijden van de erflater OF polis komt niet tot uitkering bij overlijden van de erflater, maar later volgt een nieuwe gebeurtenis (afkoop/uitkering)
    EN de begunstigde is de langstlevende echtgenoot gehuwd onder gemeenschapsstelsel
    - erfbelasting verschuldigd op basis van art. 2.7.1.0.6 VCF in nalatenschap van erflater
    - art. 2.7.3.2.8, §1 VCF: bepaalt belastbare grondslag in situatie van gehuwden onder gemeenschapsstelsel wanneer één van de echtgenoten verzekeringnemer is en deze of de andere echtgenoot wordt aangeduid als begunstigde
      → in functie van oorsprong van gelden waarmee levensverzekering werd gefinancierd
      - met gemeenschappelijke gelden: de belastbare grondslag bedraagt de helft;
      - met eigen gelden van erflater: de belastbare grondslag bedraagt geheelheid;
      - met eigen gelden van LLE: de belastbare grondslag bedraagt nul.

D. Ondersteuning federaal HVR

VLABEL SP nr. 18073 d.d. 15 oktober 2018
nieuw huwelijksvermogensrecht: toepassing art. 27.1.0.6 VCF

VLABEL:
"Als de langstlevende echtgenoot (gehuwd met de erflater onder een stelsel van gemeenschap) het voordeel van een levensverzekering verkrijgt dat door de bepalingen van het huwelijksvermogensrecht wordt gekwalificeerd als een eigen goed, terwijl de polis werd gefinancierd met gemeenschappelijke gelden, en hiervoor effectief een vergoeding moet betalen aan het gemeenschappelijk vermogen, die moet worden aangegeven in het actief van het gemeenschappelijk vermogen omdat het gaat om een nalatenschap waarop artikel 2.7.3.2.7 VCF niet van toepassing is, is er mogelijks sprake van een **dubbele belasting** op hetzelfde bedrag. Immers, enerzijds zal de uitkering voor de helft belastbaar zijn bij toepassing van de artikelen 2.7.1.0.6 en 2.7.3.2.8, §1 VCF, en anderzijds zal de helft van de vergoeding belastbaar zijn.

In dit geval zal echter voor de toepassing van de artikelen 2.7.1.0.6 en 2.7.3.2.8, §1 VCF **worden gehandeld alsof het voordeel van de levensverzekering**, achteraf bekeken, **gefinancierd is geweest met eigen gelden van de langstlevende, zodat er op de uitkering geen erfbelasting verschuldigd is.**"

D. Ondersteuning federaal HVR

VLABEL SP nr. 18073 d.d. 15 oktober 2018
nieuw huwelijksvermogensrecht: toepassing art. 27.1.0.6 VCF

- **VLABEL:**
  - situatie:
    - burgerrechtelijk: kwalificatie van voordeel van levensverzekeringsprestatie als eigen; met vergoeding aan GV (voor financiering premies met gemeenschapsgelden)
    - fiscaal: dubbele belasting
      - art. 2.7.1.0.6 en 2.7.3.2.8, §1 VCF: LLE is erfbelasting verschuldigd in nalatenschap van eerststervende op de helft
      - art. 2.7.3.2.7 VCF n.v.t., dus vergoeding wordt aangegeven in het actief van het gemeenschappelijk vermogen → erfbelasting
  - SP: voor de toepassing van art. 2.7.1.0.6 en 2.7.3.2.8, §1 VCF wordt gehandeld alsof het voordeel van de levensverzekering gefinancierd is geweest met eigen gelden van de langstlevende → belastbare grondslag = nul

Deel III
Schenking

Deel III. Schenking

- Geregionaliseerd belasting → welk gewest bevoegd? (art. 5, §2, 8° Bijzondere Financieringswet)

- registratierecht op schenkingen onder de levenden van roerende of onroerende goederen door een rijksinwoner
  - principe: fiscale woonplaats op datum schenking
  - uitzondering: woonplaats in laatste 5 jaar voor schenking in verschillende gewesten: gewest waar schenker het langste zijn woonplaats heeft gehad in die 5 jaar

- registratierecht op schenking onder de levenden van in België gelegen onroerende goederen door een niet-rijksinwoner: ligging onroerend goed

Deel III. Schenking

A. Schenking van roerend goed
B. Schenking van onroerend goed

A. Schenking van roerend goed

A. Schenking van roerend goed

- **Bankgift/handgift**
  - registratie: 3%/7% schenkbelasting
  - geen registratie: risicoperiode van 3 jaar, zoniet erfbelasting

- **Notariële schenking**
  - Belgische notaris:
    - principe: 3%/7% schenkbelasting
    - uitzondering: gunstregime voor familiebedrijf (0%)
  - Buitenlandse notaris en geen registratie in België:
    - geen schenkbelasting dus risicoperiode in de erfbelasting
    - principe: 3 jaar
    - uitzondering: familiebedrijf: 7 jaar
    - sluiting kaasroute sedert 15 december 2020: verplichte registratie in België van buitenlandse schenkingsakten van roerend vermogen

A. Schenking van roerend goed

- Schenking voor Belgisch notaris
    - Art. 931 oud BW
        - “Alle akten houdende schenking onder de levenden worden verleden voor een notaris, in de gewone contractvorm; en daarvan wordt, op straffe van nietigheid, een minuut bijgehouden.”
    - Authentieke akte voor een Belgisch notaris impliceert verplichting tot registratie en dus schenkbelasting

A. Schenking van roerend goed

- Schenking voor Belgisch notaris
  - Regionale bevoegdheid:
    - in Vlaams Gewest:
      - vast tarief bij RG: 3% (rechte lijn/gehuwden/WSP/FSP na 1 jaar) of 7% (alle anderen)
      - verlaagd tarief: 5,5%
        - 1° het Vlaamse Gewest en de Vlaamse Gemeenschap;
        - 2° de Vlaamse, de Franse en de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie;
        - 3° de Franse en de Duitstalige Gemeenschap en aan het Waalse en het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest;
        - 4° een staat van de Europese Economische Ruimte;
        - 5° provincies en gemeenten in het Vlaamse Gewest;
        - 6° de openbare instellingen van de publiekrechtelijke rechtspersonen, vermeld in de punt 1° tot en met 5° ;
        - 7° erkende sociale huisvestingsmaatschappijen als vermeld in artikel 40 van de Vlaamse Wooncode;
        - 8° de coöperatieve vennootschap Vlaams Woningfonds van de grote gezinnen;
        - 9° dienstverlenende en opdrachthoudende verenigingen als vermeld in artikel 12, § 2, 2° en 3°, van het decreet van 6 juli 2001 houdende de intergemeentelijke samenwerking;
        - 10° verenigingen zonder winstoogmerk, ziekenfondsen en landsbonden van ziekenfondsen, beroepsverenigingen, internationale verenigingen zonder winstoogmerk, private stichtingen en stichtingen van openbaar nut;
        - 11° openbare centra voor maatschappelijk welzijn.
      - gunstmaatregel familiale onderneming/vennootschap: 0% (*supra*)
      - vanaf 1 juli 2021: tariefverlaging goede doelen: 0% (*supra)*

A. Schenking van roerend goed

- **Schenkingen met voorbehoud van vruchtgebruik**
  - Vorm: notariële akte

  - Gevolgen:
    - begiftigde verkrijgt enkel blote eigendom
    - schenker behoudt vruchtgebruik en dus inkomsten + controle
      - interesten, dividenden, huurgelden, …
      - gebruiksrecht
      - stemrecht aandelen/deelbewijzen
    - bij overlijden dooft het vruchtgebruik uit en wast het aan bij de blote eigendom
      - blote eigenaar wordt volle eigenaar
      - zonder dat er erfbelasting verschuldigd is
      - opgelet: wettelijk opvolgend vruchtgebruik (belast!)
      - opgelet: conventionele overgang van vruchtgebruik (terugval/aanwas)

A. Schenking van roerend goed

Schenken in volle eigendom met last tot het voldoen van een lijfrente

- Vorm: onderhandse of notariële akte

- Gevolgen:
  - begiftigde verkrijgt volle eigendom en dus controle
  - schenker heeft recht op geldsom
    - geen aanleiding tot schenkbelasting
    - geen aanleiding tot erfbelasting
    - geen aanleiding tot inkomstenbelasting

A. Schenking van roerend goed

Schenken in volle eigendom met last tot het voldoen van een lijfrente

- Schenkers gemeenschappelijk vermogen gehuwd onder gemeenschapsstelsel
  - één van de schenkers overlijdt: erfbelasting helft volledige rente, ongeacht of:
    - last tot betaling van lijfrente op hoofd beiden werd gevestigd;
    - beiden een lijfrente ten voordele van zichzelf hebben bedongen met aanwas ten voordele van langstlevende
    - dat de te betalen rente met de helft wordt verminderd ingevolge overlijden één van beide schenkers
  - belastbare waarde: (lijfrente verschuldigd op moment aanwas/2)*coëfficiënt art. 2.7.3.3.2 VCF

A. Schenking van roerend goed

Schenken in volle eigendom met last tot het voldoen van een lijfrente

- Schenkers gemeenschappelijk vermogen gehuwd onder gemeenschapsstelsel
  - voorbeeld:
    - schenking onder last tot het voldoen van een lijfrente ten belope van 400
    - bij overlijden van eerste schenker blijft lijfrente behouden ten voordele van de langstlevende schenker
    - schenkers zijn gehuwd onder gemeenschapsstelsel
      - langstlevende schenker = 66 jaar
      - erfbelasting? ja
        - op: (400/2)*8 = 1.600

- Schenkers niet gehuwd onder gemeenschapsstelsel: beding ten behoeve van zichzelf?

A. Schenking van roerend goed

(Optioneel) beding van conventionele terugkeer bij vooroverlijden van de begunstigde

- Vorm: onderhandse of notariële akte
- Schenking onder de ontbindende voorwaarde van het overlijden van de begunstigde (met of zonder afstammelingen) voor de schenker
  - Geschonken goed keert terug naar vermogen schenker (geacht nooit te zijn geschonken)
    → behoud van de goederen binnen de familie
- Fiscale gevolgen
  - geen erfbelasting verschuldigd, want valt niet in nalatenschap

  → maar ook geen teruggave betaalde schenkbelasting
  - VLABEL standpunt nr. 16030 optionele terugkeer onroerend goed: verkooprecht
    (keert terug ingevolge keuze, wilsuiting)

A. Schenking van roerend goed

Beding van fideïcommis de residuo

- Vorm: notariële akte

- Dubbele schenking
  - eerste schenking aan eerste begunstigde
  - hetgeen van deze goederen overblijft bij overlijden van de eerste begunstigde worden geschonken aan een tweede begunstigde

- aleatoir voorwerp: enkel hetgeen niet verteerd is door eerste begunstigde

- rechtshandelingen ten kosteloze titel wel uitsluitbaar of beperkbaar

---

- tweede begunstigde moet schenking aanvaarden voor het overlijden van de schenker

A. Schenking van roerend goed

Beding van fideïcommis de residuo

- Doel
  - behoud van de goederen binnen de familie
  - uitsluiting schoonfamilie
  - planning naar de volgende generatie
  - fiscale optimalisatie

- Fiscale gevolgen
  - Schenking wordt geregistreerd
    - eerste schenking: schenkbelasting waarde gehele schenking
    - tweede schenking (bij overlijden eerste begunstigde)
      - schenkbelasting saldo
      - tarief op basis van verwantschap tussen schenker en tweede begunstigde

A. Schenking van roerend goed

Beding van fideïcommis de residuo

- Fiscale gevolgen
    - Schenking wordt niet geregistreerd
        - geen schenkbelasting
        - schenker overlijdt niet binnen drie jaar (opgelet regeerakkoord: 4 jaar): geen erfbelasting (geen van beide overlijdens)
        - schenker overlijdt binnen drie jaar (opgelet regeerakkoord: 4 jaar)
            - erfbelasting zowel bij overlijden schenker als bij overlijden eerste begunstigde
            - niet indien enkel bezwaarde binnen drie jaar na schenking overlijdt

A. Schenking van roerend goed

Beding van fideïcommis de residuo

- Fiscale gevolgen
    - Voorbeeld:
        - vader schenkt effectenportefeuille
            - eerste begunstigden: zijn drie kinderen
            - tweede begunstigden bij kinderloos overlijden: andere twee kinderen
        - schenking wordt geregistreerd en dus onderworpen aan schenkbelasting
        - fiscaal voordeel bij kinderloos overlijden van een begunstigde:
            - vader schenkt rechtstreeks aan de twee andere kinderen
            - tarief in rechte lijn van toepassing: 3%
            - zonder fideïcommis de residuo: vererving naar broer/zus aan maximaal 55%

A. Schenking van roerend goed

Uitsluitingsclausule

- Vorm: notarieel of onderhands
- Verbod om geschonken goed (of hetgeen in de plaats komt) in te brengen in een huwgemeenschap, samenlevingsovereenkomst, te betrekken in beding van aanwas, …
- Mogelijkheid om verbod
  - te beperken tot aan het overlijden schenker
  - te onderwerpen aan toestemming schenker

A. Schenking van roerend goed

Vervreemdingsverbod

- Vorm: notarieel of onderhands
- Verbod om geschonken goederen (of hetgeen in de plaats komt) te vervreemden
- Geldig indien:
  - beperkt in de tijd
  - wettig belang
- Niet in combinatie met fideïcommis de residuo → beschikkingsvrijheid eerste begunstigde

- Opgelet! - Waarderingsregels schenkingen na hervorming erfrecht (in kader van samenstelling fictieve massa, inbreng en inkorting)

B. Schenking van onroerend goed

NCOI Fiscaal Informatief

B. Schenking van onroerend goed

- Belastingvrij = uitgesloten

  → verplicht via notariële akte

  → verplicht te registreren

- Modaliteiten bij schenking OG niet vergeten (kwalificatie als voorschot op erfdeel of buiten erfdeel, voorbehoud van vruchtgebruik, optioneel beding van conventionele terugkeer, restschenking, enzoverder)
- Tarief schenkbelasting

  → regionale bevoegdheid → Vlaams Gewest: verlaagd tarief

  → criterium: fiscale woonplaats schenker (5 jaar voor de schenking)

  → progressieve tarieven

  → wordt berekend per schenker en per begiftigde

B. Schenking van onroerend goed

Tarief in rechte lijn en tussen partners

Schijf in euro	Toepasselijk tarief	Totaalbedrag belasting op vorige schijf
0,01 - 150.000	3%	/
150.000,01 - 250.000	9% (6%)	4.500 EUR
250.000,01 - 450.000	18% (12%)	13.500 EUR
> 450.000	27% (18%)	49.500 EUR

B. Schenking van onroerend goed

Tarief tussen alle andere personen

Schijf in euro	Toepasselijk tarief	Totaalbedrag belasting op vorige schijf
0,01 - 150.000	10% (9%)	/
150.000,01 - 250.000	20% (17%)	15.000 EUR
250.000,01 - 450.000	30% (24%)	35.000 EUR
> 450.000	40% (31%)	95.000 EUR

B. Schenking van onroerend goed

- verlaagd tarief door middel van teruggave:
  - energetische renovatie: binnen vijf jaar vanaf de datum van de akte van schenking renovatiewerken laten uitvoeren voor een totaal bedrag van minstens 10.000 euro door aannemer
  - verhuurde gebouwen met conformiteitsattest: binnen een termijn van drie jaar een conformiteitsattest bekomen en een geregistreerde huurovereenkomst met een minimumduur van 9 jaar afsluiten.

- specifieke gunsttarieven voor de schenking van een bouwgrond tot 31/12/2019
  - De begiftigden, of minstens een van hen, moeten binnen de vijf jaar na de schenkingsakte hun hoofdverblijfplaats vestigen op het adres van de verkregen bouwgrond.

B. Schenking van onroerend goed

Progressievoorbehoud

- In de schenkbelasting: wanneer een schenking binnen 3 jaar gevolgd wordt door een nieuwe schenking (tussen = schenker en begiftigde) zal de waarde van de eerste schenking toegevoegd worden aan de waarde van de tweede schenking voor het bepalen van het toepasselijke tarief in de schenkbelasting
  - Hogere tarieven van toepassing op tweede schenking
  - Progressief tarief wordt enkel toegepast op schenkingen van OG'en
  - Niet:
    - RG gevolgd door schenking RG
    - schenking RG gevolgd door schenking OG
    - schenking OG gevolgd door schenking RG

B. Schenking van onroerend goed

Progressievoorbehoud

- In de erfbelasting : geregistreerde schenkingen die dateren < 3 jaar voor overlijden worden bij het erfdeel gevoegd om het toepasselijk progressief tarief te bepalen

  → met bepaalde schenkingen (waarop schenkbelasting werd betaald) zal rekening gehouden worden voor het bepalen van het toepasselijk tarief

  - Uitzonderingen:
    - schenking van een bouwgrond
    - schenking van RG aan vast tarief uit art. 2.8.4.1.1, §2 VCF
    - schenking van familiale onderneming en familiale vennootschap

B. Schenking van onroerend goed

Progressievoorbehoud

- In de erfbelasting
  - Toepassing progressievoorbehoud:
    - categorie I: op betrokken erfdeel (roerend of onroerend)
    - categorie II (broers en zussen): op individueel erfdeel van rechtsverkrijger
    - categorie II (anderen): op het totale erfdeel

→ schenking aan één zal impact hebben op progressiviteit van de andere legatarissen

- Hoe belasting besparen? Driejaarlijks schenken in schijven (lage tariefschijf: 150.000 aan 3%)

! Niet geviseerd door anti-misbruikbepaling

B. Schenking van onroerend goed

Voorbeeld van fiscale besparing: dhr. X heeft OG van € 450.000 (in Vlaams Gewest) en laat 1 dochter na.

- 3 hypothesen:
- laten vererven
- eenmalig schenken
- schenken in schijven om de 3 jaar

Laten vererven	Eénmalig schenken	Schenken in schijven (op leeftijd van 55, 58 en 61 j.)
Erfbelasting: 73.500	**Schenkbelasting: 49.500**	**Schenkbelasting: 13.500**
(50.000 x 3%) + (200.000 x 9%) + (200.000 x 27%) = 1.500 + 18.000 + 54.000	(150.000 x 3%) + (100.000 x 9%) + (200.000 x 18%) =4.500 + 9.000 + 36.000	Schenking 1: (150.000 x 3%) Schenking 2: (150.000 x 3%) Schenking 3: (150.000 x 3%) = 4.500 + 4.500 + 4.500

B. Schenking van onroerend goed

Opgelet: **Inbreng in de huwgemeenschap gevolgd door schenking**

Zwarte lijst: Omzendbrief 2015/1 van 16 februari 2015

→ weerlegbaar vermoeden van fiscaal misbruik = inbreng van een goed in het gemeenschappelijk vermogen door één echtgenoot onmiddellijk of binnen korte tijdspanne gevolgd door een schenking van dit goed door beide echtgenoten

- Deze rechtshandelingen gaan in tegen de heffingsgrondslag en progressiviteit van de artikelen 2.8.3.0.1, §1 en 2.8.4.1.1, §1 en §2 VCF
- Weerlegbaar: belastingplichtige mogelijkheid om niet-fiscale motieven aan te tonen
- Hoe wordt het begrip “korte tijdspanne” geïnterpreteerd door VLABEL?
- Indien beide rechtshandeling niet binnen korte tijdspanne is fiscaal misbruik ook mogelijk, maar er is er geen vermoeden van fiscaal misbruik
  → bewijslast bij VLABEL

B. Schenking van onroerend goed

Opgelet: **Inbreng in de huwgemeenschap gevolgd door schenking**

- een korte tijdspanne?
  - periode van minder dan twee jaar is volgens VLABEL te kort (VB nr. 16004, VB nr. 17010, nr. 18044, nr. 19002, nr. 19018, VB nr. 20018)
  - periode van 2 jaar en 4 maanden of langer is volgens VLABEL niet te kort (VB nr. 16043, VB nr. 17004, VB nr. 17003, VB nr. 17014, VB nr. 17016, VB nr. 17021, VB nr. 17027, nr. 16036, nr 17049, nr. 18016, nr. 18043, nr. 18051, nr. 18052, nr. 18054, nr. 19016,nr. 19019, nr 19044)
- vergoedingen tussen echtgenoten aan te passen via wijziging huwelijkscontract
  - VLABEL aanvaardt dit niet als niet-fiscaal motief (VB nr. 16018, VB nr. 16033)
  - partijen konden eerder beslissen om het goed in te brengen en de juridische realiteit in overeenstemming te brengen met de feitelijke realiteit (VB nr. 16014, VB nr. 16016)
- niet-fiscale motieven
  - inbreng is gebeurd voor verlaging van de tarieven schenkbelasting → nadien schenken omwille van successiebesparing (VB nr. 16020, VB nr. 17003, 16043 dd. 24.08.2016)
  - inbreng gekoppeld aan keuzebeding langstlevende echtgenoot (VB nr. 17027)
  - slopen appartementsgebouw - nieuw project (VB nr. 18057)

Deel IV
Belangrijke standpunten en voorafgaande beslissingen VLABEL

Deel IV. Belangrijke SP en VB VLABEL

A. VLABEL m.b.t. wijziging huwelijkscontract voor schenking
B. VLABEL m.b.t. verblijvingsbeding en onverdeelde goederen

A. VLABEL m.b.t. wijziging huwelijkscontract voor schenking

NCOI Fiscaal Informatief

A. Wijziging huwelijkscontract voor schenking

VLABEL VB nr. 18001 - Wijziging huwelijkscontract voorafgaand aan de schenking

- situatie:
  - schenkers: ouders
  - voorwerp schenking: onroerend goed (renovatiewerken noodzakelijk, dus vinden geen kopers en ouders reeds op leeftijd)
  - begiftigden: zoon en echtgenote
    - zoon en echtgenote willen het goed wel renoveren, op voorwaarde dat het onroerend goed in de huwgemeenschap komt
    - gehuwd onder wettelijk stelsel bij gebrek aan HC

- voorgenomen verrichtingen:

  1) huwelijksvermogensstelsel van begiftigden wijzigen zodanig dat de eerstvolgende schenking aan één van hen terecht komt in de huwgemeenschap

  2) schenking van het onroerend goed aan de zoon alleen

A. Wijziging huwelijkscontract voor schenking

VLABEL VB nr. 18001 - Wijziging huwelijkscontract voorafgaand aan de schenking

- VLABEL:
  - fiscaal misbruik
  - door de voorafgaande wijziging van het huwelijkscontract van de begiftigden komt het geschonken goed terecht in de huwgemeenschap, maar enkel het schenktarief in rechte lijn is verschuldigd
  - voorgenomen verrichting komt neer op verkrijging door begiftigden samen, waarbij de helft van de waarde onderworpen moet worden aan het schenktarief tussen anderen
    → kan via art. 1405, 3 oud BW
  - geen niet-fiscale motieven

B. VLABEL m.b.t. verblijvingsbeding en onverdeelde goederen

NCOI Fiscaal Informatief

B. Verblijvingsbeding m.b.t. onverdeelde goederen

VLABEL VB nr. 19053 d.d. 21 oktober 2019

Wijziging huwelijkscontract (verblijvingsbeding onverdeelde goederen)

- feiten
  - X en Y gehuwd in 1987 onder wettelijk stelsel zonder huwelijkscontract
  - 2016: wijziging huwelijksvermogensstelsel naar scheiding van goederen
    - verrekenbeding van aanwinsten in geval van echtscheiding
    - optioneel verrekenbeding van aanwinsten en niet-aanwinsten bij overlijden
  - echtgenoten wensen een verblijvingsbeding toe te voegen m.b.t. onverdeelde goederen
    - de reeds bestaande onverdeeldheid door de ontbinding van de gemeenschap
    - de onverdeeldheid die na ontbinding van de gemeenschap is ontstaan (gezamenlijk aangehouden bankrekening)
    - de onverdeeldheid die ze willen creëren door inbreng van een OG door X

B. Verblijvingsbeding m.b.t. onverdeelde goederen

VLABEL VB nr. 19053 d.d. 21 oktober 2019
Wijziging huwelijkscontract (verblijvingsbeding onverdeelde goederen)

- VLABEL
  - aanvaardt dat drie verrichtingen die bij huwelijksovereenkomst zouden plaatsvinden overeenkomsten ten bezwarende titel zijn
  - ongeacht gelijkwaardige inleg en gelijkaardige levensverwachting ≠ beding van aanwas
  - eerste verrichting: toevoeging van een verblijvingsbeding aangaande bestaande onverdeeldheid met gelijke inleg: geen erf- noch registratiebelasting verschuldigd in de mate dat het werkelijk gaat om roerende goederen
    - artikel 2.7.1.0.2 VCF → geen erfrechtelijke verkrijging
    - artikel 2.7.1.0.3, 3° VCF→ geen schenking (maar een huwelijksvoordeel)
    - artikel 2.7.1.0.4 VCF → geen gemeenschappelijk vermogen
    - artikel 2.7.1.0.5 VCF → geen kosteloze beschikking (Cass. 5 januari 2017)
    - geen beding van aanwas in de zin van het SP 17044

B. Verblijvingsbeding m.b.t. onverdeelde goederen

VLABEL VB nr. 19053 d.d. 21 oktober 2019
Wijziging huwelijkscontract (verblijvingsbeding onverdeelde goederen)

- VLABEL
  - tweede verrichting: toevoeging verblijvingsbeding aangaande bestaande onverdeeldheid met ongelijke inleg: geen erf- noch registratiebelasting verschuldigd aangezien duidelijk werd gesteld dat het handelt over roerende goederen
  - derde verrichting: inbreng van een OG door één echtgenoot in een nieuwe onverdeeldheid met toevoeging van een verblijvingsbeding:
    - bij inbreng OG:
      - artikel 2.9.1.0.1 VCF→ verkooprecht verschuldigd op de waarde van de helft van het ingebracht OG
    - bij overlijden en uitwerking verblijvingsbeding:
      - artikel 2.9.1.0.7 VCF → vooroverlijden inbrenger: verkooprecht op de verkregen helft van het OG
      - artikel 2.10.0.1 VCF → vooroverlijden niet-inbrenger: verdeelrecht op de geheelheid

B. Verblijvingsbeding m.b.t. onverdeelde goederen

VLABEL VB nr. 20008 d.d. 19 maart 2020
Verblijvingsbeding en finaal verrekenbeding

- Feiten
  - X en Y zijn gehuwd onder een stelsel van zuivere scheiding van goederen
  - voorgestelde wijziging
    - verblijvingsbeding voor onverdeelde goederen
      - aantal onroerende goederen (50-50, maar ook 5-95)
      - onverdeeldheden zijn ontstaan door AK in onverdeeldheid
      - bij 1 OG in akte verwerving: beding van aanwas (beogen op te heffen)
    - optioneel finaal verrekenbeding voor niet-onverdeelde goederen
- VLABEL: geen erfbelasting
  - verblijvingsbeding is een huwelijksovereenkomst onder bezwarende titel
  - toebedeling o.g.v. verblijvingsbeding is geen erfrechtelijke verkrijging, maar een conventionele verkrijging onder de levenden
  - art. 2.7.1.0.4 VCF → geen gemeenschappelijk vermogen
  - art. 2.7.1.0.3, 3° en 2.7.1.0.5 VCF → geen schenking

B. Verblijvingsbeding m.b.t. onverdeelde goederen

VLABEL VB nr. 20009 d.d. 11 mei 2020

Wijziging huwstelsel - Toevoeging TIGV en huwelijksvoordelen

- Feiten
  - voorgestelde wijziging
    - toevoeging TIGV aan stelsel scheiding van goederen door inbreng van gezinswoning en inboedel door beide echtgenoten
    - toevoeging huwelijksvoordelen bij overlijden m.b.t. andere (bestaande of toekomstige) onverdeeldheden tussen echtgenoten

B. Verblijvingsbeding m.b.t. onverdeelde goederen

VLABEL VB nr. 20009 d.d. 11 mei 2020

Wijziging huwstelsel - Toevoeging TIGV en huwelijksvoordelen

- VLABEL
  - toevoeging TIGV door inbreng gezinswoning
    - TIGV = GV in de interne verhouding en = onverdeeldheid t.a.v. derden
    - voor de heffing van erfbelasting is de fiscus geen derde → TIGV = GV
    - huwelijksvoordeel is een overeenkomst ten bezwarende titel
    - art. 2.7.1.0.4 VCF is van toepassing, maar vrijstelling gezinswoning
    - fiscaal misbruik: TIGV creëren enkel voor gezinswoning en andere goederen in onverdeeldheid behouden

B. Verblijvingsbeding m.b.t. onverdeelde goederen

VLABEL VB nr. 20009 d.d. 11 mei 2020

Wijziging huwstelsel - Toevoeging TIGV en huwelijksvoordelen

- VLABEL
  - toevoeging huwelijksvoordelen voor onverdeelde goederen (RG en OG)
    - huwelijksvoordeel is ten bezwarende titel (geen erfrechtelijke verkrijging) → registratiebelasting
    - geen toepassing van art. 2.7.1.0.4 VCF → geen gemeenschappelijk vermogen
    - RG → geen erf- / registratiebelasting
    - OG
      - verdeelrecht als beide echtgenoten dezelfde titel hebben in onverdeeldheid,
      - verkooprecht i.g.v. derde-verkrijger

B. Verblijvingsbeding m.b.t. onverdeelde goederen

VLABEL VB nr. 20026 d.d. 8 juni 2020

Wijziging huwstelsel met toevoeging verblijvingsbeding m.b.t. onverdeelde goederen

- Feiten
  - aanvragers zijn gehuwd onder stelsel van scheiding van goederen
  - wensen (optioneel) verblijvingsbeding voor onverdeelde goederen toe te voegen
    - OG in onverdeeldheid (50-50) ontstaan door aankoop
    - gezamenlijke rekening waarop X gelden wil storten die hij uit een tak21-verzekering heeft ontvangen (inbreng in onverdeeldheid)
- VLABEL
  - inbreng door X van roerend goed in onverdeeldheid: geen Vlaamse registratiebelasting (gelet op roerend karakter)
  - verblijvingsbeding is een verkrijging op grond van een overeenkomst onder levenden
    - toebedeling RG: geen erf- of registratiebelasting
    - toebedeling OG: verdeelrecht indien echtgenoten dezelfde titel hebben in onverdeeldheid, verkooprecht indien derde-verkrijger

B. Verblijvingsbeding m.b.t. onverdeelde goederen

VLABEL VB nr. 20030 d.d. 13 juli 2020

Toevoeging onverdeeldheid in wettelijk stelsel - verblijvingsbeding

- Feiten:
  - dhr. X wil zijn eigen roerend vermogen (beleggingsportefeuilles) bij huwelijkscontract inbrengen in een onverdeeldheid met Y (99%-1%) + verblijvingsbeding
  - doelstellingen
    - verzorgen van Y
    - uiteindelijk moet het vermogen toekomen aan goed doel gekozen door X

B. Verblijvingsbeding m.b.t. onverdeelde goederen

VLABEL VB nr. 20030 d.d. 13 juli 2020

Toevoeging onverdeeldheid in wettelijk stelsel - verblijvingsbeding

- VLABEL
  - Er is sprake van fiscaal misbruik aangezien de keuze van de betrokken rechtshandelingen als enige/overwegende beweegreden het ontwijken van erfbelasting inhoudt, aangezien de aangehaalde niet-fiscale motieven niet opwegen
    - 1° argument: wettelijke vererving van het vermogen is te beperkt
      - geen kinderen → erfrecht LL: VE van exclusief onverdeelde goederen en gemeenschappelijke goederen, VG op de rest
      - probleem: merendeel van vermogen van X niet in exclusief onverdeelde eigendom met Y
      - VLABEL: er zijn burgerrechtelijk tal van andere mogelijkheden
    - 2° argument: testament / schenking tussen echtgenoten
      - zijn beiden te allen tijde eenzijdig herroepbaar
      - VLABEL: schenking tussen echtgenoten via huwelijkscontract is onherroepelijk

B. Verblijvingsbeding m.b.t. onverdeelde goederen

VLABEL VB nr. 20030 d.d. 13 juli 2020

Toevoeging onverdeeldheid in wettelijk stelsel - verblijvingsbeding

- 3° argument: aanwasbeding niet mogelijk
  - kunnen geen gelijkwaardige inbreng doen, bovendien leeftijdsverschil van 13 jaar
  - VLABEL: er is niet aan voorwaarden voldaan, maar komt niet tegemoet aan doelstellingen dus irrelevant
- 4° argument: inbreng huwgemeenschap + verblijvingsbeding
  - beantwoordt aan doelstelling om Y te verzorgen
  - nefast gevolg: regels van gezamenlijk bestuur (zoals o.a. dat Y haar toestemming moet geven bij schenkingen)
  - VLABEL: onjuist, X behoudt het alleenbestuur over de ingebrachte goederen die slechts gedeeltelijk worden ingebracht (art. 1456 oud BW)
- bovendien hadden partijen tot 2019 al een wettelijk stelsel met gift tussen echtgenoten: burgerrechtelijk leidde dit tot hetzelfde resultaat als nu wordt beoogd

B. Verblijvingsbeding m.b.t. onverdeelde goederen

VLABEL VB nr. 20030 d.d. 13 juli 2020

Toevoeging onverdeeldheid in wettelijk stelsel - verblijvingsbeding

- 3° argument: aanwasbeding niet mogelijk
  - kunnen geen gelijkwaardige inbreng doen, bovendien leeftijdsverschil van 13 jaar
  - VLABEL: er is niet aan voorwaarden voldaan, maar komt niet tegemoet aan doelstellingen dus irrelevant
- 4° argument: inbreng huwgemeenschap + verblijvingsbeding
  - beantwoordt aan doelstelling om Y te verzorgen
  - nefast gevolg: regels van gezamenlijk bestuur (zoals o.a. dat Y haar toestemming moet geven bij schenkingen)
  - VLABEL: onjuist, X behoudt het alleenbestuur over de ingebrachte goederen die slechts gedeeltelijk worden ingebracht (art. 1456 oud BW)
- bovendien hadden partijen tot 2019 al een wettelijk stelsel met gift tussen echtgenoten: burgerrechtelijk leidde dit tot hetzelfde resultaat als nu wordt beoogd

B. Verblijvingsbeding m.b.t. onverdeelde goederen

VLABEL VB nr. 20033 d.d. 28 september 2020

Verblijvingsbeding m.b.t. onverdeelde goederen

- Feiten
  - aanvragers zijn gehuwd onder scheiding van goederen stelsel met TIGV
  - gezinswoning zit in TIGV
  - voorgestelde verrichtingen:
    - roerende goederen in onverdeeldheid: koppelen aan verblijvingsbeding voor onverdeelde goederen
    - roerende goederen niet in onverdeeldheid: onverdeeld maken en koppelen aan verblijvingsbeding voor onverdeelde goederen

B. Verblijvingsbeding m.b.t. onverdeelde goederen

VLABEL VB nr. 20033 d.d. 28 september 2020

Verblijvingsbeding m.b.t. onverdeelde goederen

- VLABEL
  - inbreng RG in onverdeeldheid: geen registratiebelasting verschuldigd
  - huwelijksvoordeel is ten bezwarende titel (geen erfrechtelijke verkrijging) → registratiebelasting
    - geen toepassing van art. 2.7.1.0.4 VCF → geen gemeenschappelijk vermogen
    - RG → geen erf- / registratiebelasting
  - fiscaal misbruik?
    - een fictiebepaling is geen specifieke misbruikbepaling, dus sluit toepassing van algemene antimisbruikbepaling niet uit
    - er zijn geen niet-fiscale motieven aanwezig die verschil verantwoorden tussen TIGV voor gezinswoning (vrijstelling erfbelasting) en onverdeeldheid voor roerende goederen

B. Verblijvingsbeding m.b.t. onverdeelde goederen

VLABEL VB nr. 20037 d.d. 28 september 2020

Wijziging huwelijksstelsel - Verblijvingsbeding m.b.t. onverdeelde goederen

- Feiten
  - aanvragers zijn gehuwd onder scheiding van goederen stelsel + TIGV
  - gezinswoning zit in TIGV (ingebracht door dhr. X)
  - bij overlijden van X wordt voorzien in een beding tot optionele verrekening van aanwinsten
  - voorgestelde verrichtingen
    - verblijvingsbeding (met automatische uitwerking) m.b.t. onverdeelde goederen die door dhr. X worden ingebracht in een onverdeeldheid
    - TIGV ontbinden (pand is niet langer gezinswoning en figuur van TIGV kent geen wettelijke basis in tegenstelling tot een onverdeeldheid tussen echtgenoten) → verblijvingsbeding m.b.t. onverdeelde goederen

B. Verblijvingsbeding m.b.t. onverdeelde goederen

VLABEL VB nr. 20037 d.d. 28 september 2020

Wijziging huwelijksstelsel - Verblijvingsbeding m.b.t. onverdeelde goederen

- VLABEL
  - ontbinding TIGV:
    - onverdeeldheid m.b.t. blote eigendom van gezinswoning blijft bestaat
    - dhr. X behoudt VG
    - geen verdeelrecht verschuldigd op grond van artikel 2.10.1.0.1 VCF
  - inbreng door dhr. X van roerend goed in onverdeeldheid: geen registratiebelasting
  - toebedeling op basis van verblijvingsbeding
    - conventionele overdracht (geen erfrechtelijke verkrijging)
    - geen toepassing van artikel 2.7.1.0.4 VCF, want geen huwgemeenschap
    - valt onder registratiebelasting
      - RG: geen registratiebelasting
      - OG:
        - verdeelrecht indien echtgenoten dezelfde titel hebben in de onverdeeldheid
        - verkooprecht indien derde-verkrijger

B. Verblijvingsbeding m.b.t. onverdeelde goederen

VLABEL VB nr. 20037 d.d. 28 september 2020

Wijziging huwelijksstelsel - Verblijvingsbeding m.b.t. onverdeelde goederen

- VLABEL
  - fiscaal misbruik?
    - ontwijken erfbelasting op de toebedeling aan de langstlevende is de overwegende beweegreden voor de keuze van de betrokken rechtshandelingen
    - huidige gezinswoning wordt niet betrokken in de voorgenomen verrichtingen
      - in onverdeeldheid tussen dhr. X en BV A → bedoeling om uit onverdeeldheid te treden en via testament toebedelen aan mevr. Y
      - geen consequent gedrag duidt op fiscale motieven van aanvragers

B. Verblijvingsbeding m.b.t. onverdeelde goederen

VLABEL VB nr. 20042 d.d. 7 september 2020

Overgang naar stelsel van scheiding van goederen en toevoeging van een verblijvingsbeding

- Feiten
  - aanvragers zijn gehuwd onder wettelijk stelsel ingevolge huwelijkscontract + verblijvingsbeding van VE van gemeenschappelijk vermogen aan LLE indien er geen afstammelingen zijn
  - aanvragers hebben geen afstammelingen
  - voorgestelde verrichtingen
    - overstap naar stelsel van scheiding van goederen → elk krijgt onverdeelde helft van roerend en onroerend vermogen
    - toevoeging verblijvingsbeding m.b.t. onverdeelde goederen

B. Verblijvingsbeding m.b.t. onverdeelde goederen

VLABEL VB nr. 20042 d.d. 7 september 2020

Overgang naar stelsel van scheiding van goederen en toevoeging van een verblijvingsbeding

- VLABEL
  - fiscaal misbruik?
    - eenheid van opzet: doel van de voorgenomen verrichtingen is ontwijken van artikel 2.7.1.0.4 VCF
    - niet-fiscale motieven wegen niet op
      - niet fiscale motieven: vrije beheer en de vrije beschikking over hun goederen en de wederzijdse bescherming in geval van overlijden van één van hen
      - burgerrechtelijk resultaat is hetzelfde als op vandaag

B. Verblijvingsbeding m.b.t. onverdeelde goederen

VLABEL VB nr. 20044 d.d. 28 september 2020

Overgang naar stelsel van scheiding van goederen en toevoeging van een verblijvingsbeding + fideïcommis

- Feiten
  - aanvragers waren gehuwd onder het wettelijk stelsel en zijn overgestapt naar een stelsel van zuivere scheiding van goederen → gemeenschappelijke goederen werden in onverdeeldheid toebedeeld aan ieder van de echtgenoten voor de onverdeelde helft
  - beding van toebedeling van de onverdeelde goederen met daaraan een fideïcommissaire regeling verbonden

B. Verblijvingsbeding m.b.t. onverdeelde goederen

VLABEL VB nr. 20044 d.d. 28 september 2020

Overgang naar stelsel van scheiding van goederen en toevoeging van een verblijvingsbeding + fideïcommis

- VLABEL
  - Fiscaal misbruik?
    - eenheid van opzet: ontwijken van erfbelasting is de enige/overwegende beweegreden voor de keuze van de betrokken rechtshandelingen
    - niet-fiscale motieven wegen niet op

B. Verblijvingsbeding m.b.t. onverdeelde goederen

Houding VLABEL?

→ Wordt de belastingplichtige verplicht de meest belaste weg te bewandelen?

B. Verblijvingsbeding m.b.t. onverdeelde goederen

Voorafgaande beslissingen van VLABEL (1)

- VB 20008 - Verblijvingsbeding en finaal verrekenbeding
  - Gehuwd onder SvG + toevoeging verblijvingsbeding m.b.t. onverdeelde goederen
  - **geen fiscaal misbruik** (gelet op mogelijke toepassing registratiebelasting)

- VB 20009 - Wijziging huwstelsel - Toevoeging TIGV en huwvoordelen
  - Gehuwd SvG
    + toevoeging TIGV met inbreng gezinswoning → **fiscaal misbruik**
    + toevoeging verblijvingsbeding mbt overige onverdeelde goederen → algemene regels verkoop- en verdeelrecht

- VB 20016 - Wijziging huwstelsel met toevoeging verblijvingsbeding m.b.t. onverdeelde goederen
  - Gehuwd onder SvG + toevoeging verblijvingsbeding m.b.t. onverdeelde goederen
  - **geen fiscaal misbruik** (gelet op feiten, niet-fiscale motieven en mogelijke toepassing registratiebelasting)

- VB 20019 - Verblijvingsbeding onverdeelde goederen
  - Gehuwd onder wettelijk stelsel → SvG + verblijvingsbeding
  - **fiscaal misbruik** (eenheid van opzet) - ontwijken van art. 2.7.1.0.4 VCF

- VB 20026 - Wijziging huwstelsel met toevoeging verblijvingsbeding mbt onverdeelde goederen
  - Gehuwd onder SvG
    + verdelingsbeding mbt bestaande onverdeeldheid
    + verblijvingsbeding mbt goederen die de heer X in bestaande onverdeeldheid zal inbrengen
  - **geen fiscaal misbruik** (gelet op feiten, niet-fiscale motieven en mogelijke toepassing registratiebelasting)

B. Verblijvingsbeding m.b.t. onverdeelde goederen

Voorafgaande beslissingen van VLABEL (2)

- VB 20030 - Toevoeging onverdeeldheid in wettelijk stelsel - Verblijvingsbeding
  - Gehuwd onder wettelijk stelsel + inbreng eigen goed in onverdeeldheid + verblijvingsbeding
  - **fiscaal misbruik** (geen valabel niet-fiscaal motief) - ontwijken van art. 2.7.1.0.2 en/of 2.7.1.0.4 VCF

- VB 20033 - Verblijvingsbeding m.b.t. onverdeelde goederen
  - Gehuwd onder SvG met TIGV (gezinswoning)
    + verblijvingsbeding mbt onverdeelde RG
    + inbreng RG in onverdeeldheid
  - belastingbesparing → **fiscaal misbruik**

- VB 20037 - Wijziging huwelijksstelsel - Verblijvingsbeding m.b.t. onverdeelde goederen
  - Gehuwd onder SvG + verblijvingsbeding m.b.t. RG van de heer X in nieuwe onverdeeldheid
  - **fiscaal misbruik** (gezinswoning niet betrokken, geen consequente keuze) - ontwijken van art. 2.7.1.0.4 VCF

- VB 20042 - Overgang stelsel naar stelsel van scheiding van goederen en toevoeging van een verblijvingsbeding
  - Gehuwd onder wettelijk stelsel → SvG + verblijvingsbeding mbt onverdeeldheden uit gemeenschap
  - **fiscaal misbruik** (eenheid van opzet) - ontwijken van art. 2.7.1.0.4 VCF

- VB 20044 - Overgang naar stelsel van scheiding van goederen en toevoeging van een verblijvingsbeding (...)
  - Gehuwd onder wettelijk stelsel → SvG + verblijvingsbeding mbt onverdeeldheden uit gemeenschap
  - **fiscaal misbruik** (eenheid van opzet) - ontwijken van art. 2.7.1.0.2 en/of 2.7.1.0.4 VCF

B. Verblijvingsbeding m.b.t. onverdeelde goederen

Voorafgaande beslissingen van VLABEL (3)

- VB 20047 - Toevoeging verblijvingsbeding aan stelsel scheiding der goederen
  - Gehuwd onder SvG
    + verblijvingsbeding mbt onverdeelde goederen
    + inbreng RG in onverdeeldheid
  - **fiscaal misbruik** (geen valabel niet-fiscaal motief)

- VB 20054 - Verblijvingsbeding m.b.t. onverdeelde goederen
  - Gehuwd onder SvG
    + verblijvingsbeding mbt onverdeelde goederen
    + inbreng RG in onverdeeldheid
  - **geen fiscaal misbruik** (gelet op feiten en niet-fiscale motieven)

- VB 20056 - Verblijvingsbeding m.b.t. onverdeelde goederen
  - Gehuwd onder SvG
    + verblijvingsbeding mbt onverdeelde goederen
    + inbreng RG in onverdeeldheid
  - **geen fiscaal misbruik** (gelet op feiten en niet-fiscale motieven)

- VB 20060 - Toevoeging verblijvingsbeding aan stelsel scheiding der goederen
  - Gehuwd onder SvG
    + verblijvingsbeding mbt onverdeelde goederen
    + inbreng RG in onverdeeldheid
  - **geen fiscaal misbruik** (gelet op feiten en niet-fiscale motieven)

B. Verblijvingsbeding m.b.t. onverdeelde goederen

Voorafgaande beslissingen van VLABEL (4)

- VB 20066 - Wijziging huwelijksstelsel - Verblijvingsbeding m.b.t. onverdeelde goederen
  - Gehuwd onder SvG met TIGV (gezinswoning)
    + ontbinding TGIV en inbreng gezinswoning in onverdeeldheid
    + verblijvingsbeding mbt goederen die de heer X in onverdeeldheid zal inbrengen en mbt gezinswoning
  - **geen fiscaal misbruik** (gelet op feiten en niet-fiscale motieven)

- VB 20073 - Verblijvingsbeding m.b.t. onverdeelde goederen
  - Gehuwd onder SvG + toevoeging verblijvingsbeding m.b.t. onverdeelde goederen
    + inbreng toekomstige goederen in onverdeeldheid
  - **geen fiscaal misbruik** (gelet op feiten en niet-fiscale motieven)

- VB 20075 - Wijziging huwelijksstelsel - Verblijvingsbeding m.b.t. onverdeelde goederen
  - Gehuwd onder wettelijk stelsel → SvG + facultatief verblijvingsbeding mbt onverdeeldheden uit gemeenschap
  - **fiscaal misbruik** (eenheid van opzet) - ontwijken van art. 2.7.1.0.4 VCF

B. Verblijvingsbeding m.b.t. onverdeelde goederen

Voorafgaande beslissingen van VLABEL (4)

- VB 20077 - Verblijvingsbeding m.b.t. onverdeelde goederen
  - Gehuwd onder SvG met TIGV (gezinswoning, huisraad en bankrekening) - TIGV pas toegevoegd in 2019
    + ontbinding TGIV en inbreng gezinswoning, huisraad en bankrekening in onverdeeldheid
    + optioneel verblijvingsbeding mbt onverdeelde RG + inbreng RG in onverdeeldheid
  - **fiscaal misbruik** (eenheid van opzet) - ontwijken van art. 2.7.1.0.4 VCF

- VB 21013 - Wijziging huwelijksstelsel - Verblijvingsbeding m.b.t. onverdeelde goederen
  - Gehuwd onder SvG met TIGV (alle roerende goederen) en keuzebeding mbt TIGV
    + ontbinding TGIV en inbreng roerende goederen in onverdeeldheid
    + keuzebeding mbt onverdeelde goederen
  - **geen fiscaal misbruik** (gelet op feiten en niet-fiscale motieven)

Deel V
Oefening

Deel 5. Oefening

Casus:

Piet en Elke zijn gehuwd onder het wettelijk stelsel (zonder huwelijkscontract) en wonen al 20 jaar samen in Mechelen. Uit hun samenleving is één gemeenschappelijk kind geboren, Barbara. In de gemeenschap zit een roerend vermogen van 600.000 EUR. Er is tevens een gemeenschappelijke gezinswoning met een waarde van 400.000 EUR. Piet overlijdt (zonder testament). Elke is op dat ogenblik 58 jaar. 6 maanden geleden heeft Piet een niet-geregistreerde schenking van eigen goederen gedaan aan Barbara, ter waarde van 150.000 EUR. Tevens blijkt er een levensverzekering te zijn afgesloten ten voordele van Elke met een waarde van 300.000 EUR. De premies werden betaald met gemeenschapsgelden.

→ Vul de aangifte van nalatenschap in

→ Bereken de erfbelasting

Deel 5. Oefening

- Stappenplan:

  1) Relatie: ontbinding samenlevingsvorm en bedeel toe aan de nalatenschap en langstlevende partner

  2) Erfrecht: bepaal wie wat krijgt uit de nalatenschap

  3) Fictieve legaten

  4) Erfbelasting

Deel 5. Oefening

1) Relatie: gehuwd onder het wettelijk stelsel → GV vereffenen en verdelen (geen HC)

- Elke: 300.000 roerend en 200.000 onroerend vermogen (½ GV)
- nalatenschap: 300.000 roerend en 200.000 onroerend vermogen (½ GV)

→ aangifte nalatenschap: burgerlijke staat overledene en vermogen

- 2) Erfrecht: wettelijk erfrecht (geen testament)
- Elke erft vruchtgebruik
- Barbara blote eigendom

→ aangifte nalatenschap: aangevers, erfopvolgers

Deel 5. Oefening

3) Fictief legaat:

- Art. 2.7.1.0.5 VCF
  - niet-geregistreerde schenking van 150.000 EUR aan Barbara
  - tijdens risicoperiode (3 jaar voor het overlijden van Piet)

→ aangifte nalatenschap: fiscaal vermogen - schenkingen

- Art. 2.7.1.0.6 VCF
  - levensverzekering afgesloten door Piet op zijn eigen hoofd, met als begunstigde Elke
  - Elke ontvangt een uitkering van 300.000 EUR
  - premies gefinancierd met gemeenschapsgelden (dus voor de helft door Elke)
  - het uitgekeerde kapitaal is maar voor de helft belastbaar in handen van Elke (art. 2.7.3.2.8 VCF)

→ aangifte nalatenschap: fiscaal vermogen - levensverzekeringen

Deel 5. Oefening

4) Erfbelasting:

- Elke: tarief in rechte lijn
  - roerend erfdeel
    - bijkomende vrijstelling: 50.000 euro op roerende verkrijging
    - vrijstelling schijf 3%, dus belastingvermindering van 1.500 euro.
  - onroerend erfdeel
    - maar vrijstelling gezinswoning

→ aangifte nalatenschap: gunstmaatregelen

- Barbara: tarief in rechte lijn
  - roerend erfdeel
  - onroerend erfdeel
    - geen vrijstelling gezinswoning

Vragen ?

NCOI Fiscaal Informatief

Liesbeth Franck

Cazimir Advocaten
Berkenlaan 8A bus 4
1831 Diegem

+32 (0)2 255 87 00 - info@cazimir.be
www.cazimir.be

CAZIMIR